

Šentjernej: ubrani akordi pevskih »osmercev«

Na nedeljskem srečanju okteto 75 na šentjernejem hipodromu je nastopilo 30 okteto iz Slovenije in eden iz Hrvaške - Pokrovitelj Bogdan Osolnik poudaril pomen te tradicionalne prireditve

Po šentjernejem polju se je spet razlegla slovenska pesem. Na srečanju okteto 75, tradicionalni prireditvi, ki je bila letos že četrta, se je v nedeljo, 29. junija, na šentjernejem hipodromu zbralo 31 okteto od 32 prijavljenih, od tega en ženski in en gostujoči (iz Karlovca), z okoli 250 pevci. Prireditve je poslušalo nekaj tisoč ljudi.

Pokrovitelj Bogdan Osolnik, podpredsednik republiškega odbora ZVB NOV, je v govoru poudaril, da je šentjernejško srečanje slovenskih

amaterskih okteto prava ljudska prireditve in dokaz, da kultura pri nas v resnici živi z ljudstvom.

Kakor vselej do zdaj je srečanje tudi letos začel domači šentjernejški okteto, ki ima največ zaslug, da je ta osrednja slovenska prireditve pevskih »osmercev« v šentjernej. Zatem so se zvrstili vsi drugi prijav-

ljeni okteti, razen ljutomerskega, in zapeli po eno pesem. Srečanje je končal nastop združenih okteto, ki so pod vodstvom Rada Simonitija in Novolesovega pihalnega orkestra zapeli dve partizanski pesmi in Internacionalno.

V soboto, 28. junija, je bil v šentjernejem kulturnem domu slavnostni koncert, na katerem so peli: Oktet Gallus pod vodstvom Milivoja Šurbeka, Koroški akademski okteto, ki ga vodi Ciril Krpač, in šentjernejški okteto, ki ga vodi Ernest Jazbec. Občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kota in je nastop okteto navdušeno pozdravilo.

I. ZORAN

NA 11. IGRAH ELEKTROMEHIKA

V soboto in v nedeljo je Novo mesto gostilo športnike združenega podjetja Iskre. V izredno lepih in kvalitetnih bojih se je Novomeščanom predstavilo več kot 1000 športnikov-delavcev te tovarne, ki so tekmovali v nogometu, odbojki, košarki, rokometu, kegljanju, streljanju, balinanju, šahu in namiznem tenisu.

Rezultati v skupni uvrstitvi: 1. Elektromehnika 1.275 točk, 2. Emo 1.055, 3. Commerce 1.050, 4. Iri 1015, 5. Avtoelektrika 980, 6. Aparati 930 itd.

»Dolenjski list« v vsako družino

Jutrišnji dan bomo slavili po vsej domovini kot dan tistih, ki so ponižani, mučeni, streljani, lačni in golih rok dvignili visoko zastavo upora, ki so v brezobzirni borbi dvignili tlačene jugoslovanske narode k časti, ponosu in jim prizgali luč svobode. Našim borcem za njihov praznik najiskrenejše čestitke! (V prihodnji številki bomo objavili razgovor z dr. Metodom Mikužem, borcem in zgodovinarjem NOB, kot naš prispevek k dnevu borcev.)

Sindikati vedno ščiti delavce

Ivanka Vrhovščak, glavni tajnik slovenskih sindikatov na proslavi srebrnega jubileja samoupravljanja v Sevnici - Odločno proti odporom

V petek so v sevniskem Partizanu svečano proslavili dan samoupravljalcev. Pred nastopom solistov ljubljanske opere in recitativni angažirani pesmi igralca Toneta Kuntnerja je ob 30-letnici samoupravljanja spregovorila glavna tajnica slovenskih sindikatov Ivanka Vrhovščak.

Po pregledu uspehov naše samoupravne graditve je poudarila, da pri nas z uspehi nikoli nismo zakrivali slabosti. V sevniški občini ste znani po tem, da se pogumno lotevate svojih slabosti, znate zaustaviti samoupravljanju nasprotno silo. Preprečili ste, da se z rezultati minulega dela delavcev niso mogli okoristiti posamezniki, spopadate se s silami, ki skušajo s formalnim ustanavljanjem TOZD, nepravilnim združevanjem dela in sredstev, s prilaščanjem različnih privilegijev in demagogij zavajati delavce in zaobiti ustavo.

Tovarišica Vrhovščakova je navedla v delavskem gibanju potrjeno resnico, da delavci slej ko prej spoznajo, kdo je pošten, kdo se resnično zavzema za nove ustavne odnose brez leporečja, kdo pa si pridobiva njihove glasove s podkupovanjem v

obliki debelejših kuvert in samopašništva.

Vrhovščakova je pristavila, da takšne odnose lahko spreminjajo le

30 LET V ZK

Za tri desetletja članstva v Zvezi komunistov so na zadnji seji občinske konference ZK prejeli zlate značke tiste člani iz brežiške občine:

Ivan Grabar, Jože Jurišič, Rudi Novak, Radomir Jelič, Vinko Jurkás, Tončka Lovše, Stane Kerin, Avgust Molan, Jože Ogorc, Anton Kostanjšek, Zvonimir Gaberšček in Marija Veble.

delavci v sredini, kjer živijo in delajo, v boju z nasprotniki pa seveda niso prepuščeni sami sebi. Vrhovščakova se je zavzela za odločno akcijo pri stabilizaciji našega gospodarstva.

ALFRED ZELEDNIK

ZA CESTO

Člani krajevne skupnosti Mozelj pri Kočevju se zelo trudijo za ureditev programa dela. Najbolj si želijo asfaltirati cesto Mozelj-Livold. Računajo, da se jim bo ta želja uresničila prihodnje leto, ko bodo skupaj s transportom gozdne gradnje GG Kočevje in Cestnim podjetjem Novo mesto TOZD Kočevje presekali nekaj cestnih ovinkov ter tako sami pripravili cesto za asfaltiranje.

ANDREJ VERBIČ V TRIMU

V ponedeljek je obiskal trebanjsko industrijo montažnih objektov Trimo predsednik gospodarske zbornice SRS Andrej Verbič. Tovariš Verbič si je že dalj časa želel ogledati novo tovarno strešnikov in fasadnih plošč, ki že poskusno obratuje.

Kje so kadrovske štipendije?

Podjetja se jih branijo, zato prisilici pritiskajo na občinske sklade

Štipendiranje v Posavju zelo slabo odraža potrebe po strokovnjakih v občinah te regije. Tako so 27. junija ugotovili na skupni seji medobčinskih svetov SZDL in Zveze sindikatov, ko so obravnavali štipendiranje ter vključevanje mladine v srednje in poklicne šole.

Predstavniki Zavoda za zaposlovanje je pojasnil, da manjka v posav-

skih občinah 196 kadrovske štipendije. Podjetja jih kljub slabi strokovni zasedbi ne razpisujejo. Kot kaže, se ponekod celo bojijo šolanosti ljudi, saj sicer v brežiški občini ne bi imeli kar treh študentov ekonomije na spisku za socialne štipendije. Podjetja bi s podeljevanjem kadrovske štipendije lahko močno razbremenila občinske štipendijske sklade in še kadre bi si zagotovila. Socialna štipendija namreč nikogar ne veže in ti študenti odhajajo po šolanju večinoma drugam.

V Posavju doteka denar v štipendijske sklade zelo počasi. Zdej, ko je SDK prevzela nadzor nad uresničevanjem samoupravnih sporazumov o štipendiranju, se bodo te stvari verjetno kmalu popravile.

Predsednik medobčinskega sveta SZDL Ignac Vintar je načel vprašanje šolske mreže v Posavju. V regiji pogrešajo kadre za ekonomsko srednje šole, za katero je med mladino veliko zanimanja, vendar je bilo ravno letos odklonjenih precej kandidatov v Celju in v Novem mestu. Primerilo se je celo, da so zavrnili odličnjakinje. Oba občinska sveta sta predlagala občinskim skupščinam v Brežicah, Krškem in Sevnici, delovnim organizacijam in samoupravnim interesnim skupnostim, naj ločeno ali skupaj prevzamejo pobudo za organiziranje oddelka

komunalne priključke. Večina parka bo ostala nedotaknjena, teniška

JUTRI SLAVJE NA JUGORJU

Krajevna organizacija Jugorje pripravlja ob 30-letnici osvoboditve in 1. krajevnem prazniku dne 4. julija, ob 14. uri odkritje spominskega obeležja padlim borcem in žrtvam fašizma na pokopališču na Jugorju. Po svečanosti bo tovariško srečanje borcev in mladine pri Badovincu na Jugorju. Vabljeno!

igrišča pa bodo po pogodbi prestavili na desni breg Krke. V domu bo kino dvorana s 500 sedeži in z odrom, ki bo primeren tudi za večje koncerte in gledališke prireditve, 4-stezno avtomatsko kegljišče, restavracija in več drugih prostorov, kar bo kajpak še pomagalo zbliznanju občanov in vojakov.

Jakob Berič pravi: „Prosimo za razumevanje vse tiste, ki so dolžni ali pristojni pomagati pri gradnji. Mislim na komunalne delovne organizacije in tudi na teniški klub.“

Prav zaradi velikega političnega pomena te gradnje bodo tudi temeljni kamen položili jutri dopoldne.

GRADISOV PROJEKT ZA MOST ČEZ KRKO V NOVEM MESTU

Po besedah generalnega direktorja Pionirja Ivana Kočevarja je projekt za novi most čez Krko že v delu: konec avgusta poteče rok za načrte, ki jih pripravljajo v Gradisu. Dotlej bodo končana tudi pripravljajna dela, in kot računajo pri Pionirju, bo takrat vse nared za gradnjo. Občina že nakazuje odškodnine za razlaščen zemljišča. Strokovnjaki so tudi že geološko raziskali teren in temu ustrezno bodo narejeni načrti.

Štirje državni prvaki!

Najboljši v Jugoslaviji: Maja in Jasna Dokl, Šuštar in štafeta 4x400 metrov

Nedelja je bila brzkone najsvetlejši dan v zadnjem desetletju novomeškega in tudi dolenskega športa! Mladi Novomeščani so osvojili kar štiri naslove državnih prvakov.

Na državnem prvenstvu v gimnastiki je med članicami zmagala komaj 15-letna Maja Dokl, zdaj verjetno dokončno najboljša jugoslovanska telovadka, pred katero je še velika prihodnost. Po njenih stopinjah gre tudi mlajša sestra Jasna, ki je zmagala med pionirkami.

Na državnem atletskem prvenstvu za mlajše mladince v atletiki je rod Novomeščanov, ki je zdaj najboljši v Sloveniji, potrdil svoje kakovosti z

dvema zmagama: Šuštar je bil najboljši v skoku v višino, zmagala pa je tudi štafeta v teku na 4 x 400 metrov.

V drugi polovici tedna bo Slovenija pod vplivom hladnega zraka, nato se bo vreme le postopoma izboljševalo. V četrtek bo še deževno, v petek delno izboljšanje.

Med 22 delavci, ki so minuli petek v Sevnici prejeli srebrna priznanja republiške Zveze sindikatov, je bil tudi Jože Patek, glavni tajnik slovenske skupščine, nekdanji nepoklicni predsednik občinskega sindikalnega sveta v Sevnici in sekretar v Stillešu, takrat Mizarški produktivni zadrugi. Na sliki mu čestita, tovarišica Ivanka Vrhovščak. (Foto: Zeleznik)

Zemljo je moč izboljšati

Osušene močvare bogato rodijo - Sodobno osuševanje je pri nas še premalo znano

Veliko travnikov je tudi po dolinah in ravninah, ne le na strmih hribih, kjer je težko orati. Kmetje pravijo, da so prevlažni za njive ali jih celo poplavlja voda. Še dobrega sena ni moč pridelati na njih. Zelo malo pa je storjenega za izboljšanje take zemlje. Kdor ni zadovoljen s pridelkom, opušča obdelovanje in si išče dohodke drugod. Slabe zemlje ne zna izboljševati, a pomoči je premalo.

Po natančnih ocenah kmetijskih in vodnogospodarskih strokovnjakov bo vsej Sloveniji treba osušiti okoli 150.000 ha prevlažnih zemljišč, pa bodo iz najslabših njiv in travnikov nastala najdonosnejša pšenična in koruzna polja. Na njih bo seveda moč pridelovati tudi druge poljščine in povrtnine.

Sodobno osuševanje in izboljševanje kmetijske zemlje - melioracije - je pri nas bolj malo znano. Posamezni kmetje tega ne morejo narediti dovolj uspešno na malih parcelah. Prvi večji poskus je bil narejen sicer pred 15 leti pri Vidmu ob Ščavnici. Vodo, ki je poplavljal travnike, so zajezili in naredili malo jezero, niže ležeče travnike pa osušili z drenažo. Hkrati so izvedli komasacijo zasebne zemlje. Vsak lastnik je dobil svojo vloženo zemljo v eni parceli, saj je zdaj vse zemljišče -

enako sredi doline kot ob robovih - enako suho ali ob dežju enako namočeno. Povsod rodi enako, če je enako obdelano.

V preteklih šestih letih so naredili večje izboljšave zemljišč z osuševanjem na družbenih posestvih v porečju Drave. Več kot 4000 ha najbolj zamočvirjene zemlje so že spremenili v najboljše njive. Tu je tudi dovolj izkušenj, kako je treba narediti in kako se splača.

Ko so zadržni traktorji začeli orati bivše zamočvirjene travnike pri Hrastovcu, so se kmetje posmehovali. Skoraj vsako leto seno plava v vodi, ti pa delajo njive. Le kaj bodo pridelovali? Se nimajo dovolj izgub? Ko je naslednje leto zorela pšenica, se niso mogli načuditi. Voda ni uničila semen, ne rastlin. Ni več poplav, ne visoke talne vode, ki bi škodovala pšenici ali koruzi.

V ponedeljek je prispel na obisk v Jugoslavijo predsednik republike Indonezije Suharto. Na Brionih je pričakal predsednik republike Tito. Popoldne so se na Brionih že začeli prvi jugoslovansko-indonezijski pogovori. Na sliki: sprejem na Brionih.

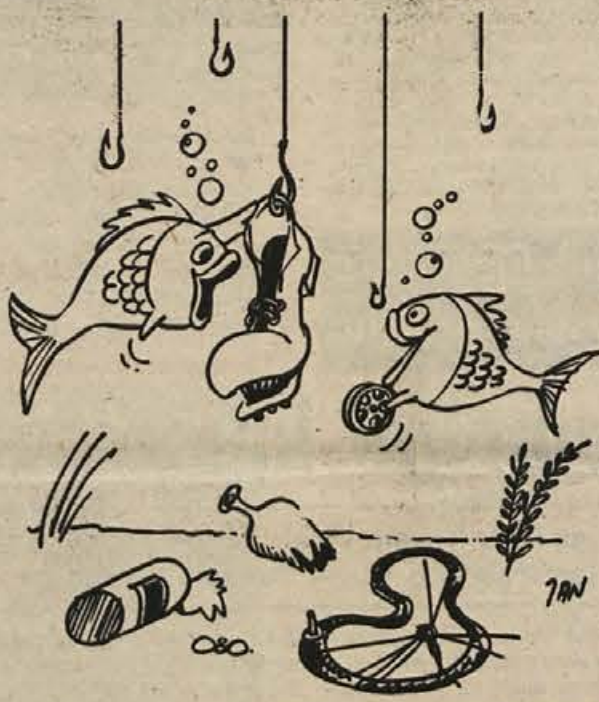
Ameriški predsednik, ki je bival v Beli hiši pred Geraldom Fordom, pa se je moral zaradi afere Watergate umakniti s tega položaja, je minuli teden sprejel člane posebnega kongresnega odbora, ki se vedno raziskujejo ozadje „škandala stoletja.“ Richard Nixon, o katerem je sicer zadnje čase v javnosti izredno malo novic, je sprejel člane odbora v svoji zasebni hiši v San Clementu v južni Kaliforniji, ni pa znano, kaj jim je vse povedal... ali bo vendarle prišlo vse na dan...

Prav tako pa ni znano, kaj se bo zgodilo z britanskim profesorjem Denisom Hillsom, ki v nekem zaporu v Ugandi še vedno čaka na dokončno odločitev predsednika Idi Amina. Sodišče v glavnem mestu Ugande je profesorja obsodilo na smrt, ker je v neki knjigi (ki pa sploh še ni izšla) imenoval Idi Amina „vaški tiran“. Za profesorja se je zavzela celo britanska vlada, toda doslej brez kakega posebnega uspeha, pa čeprav je v Kampalu priletel poseben poslanec britanskega zunanjega ministra. Predsednik Idi Amin je njegovo posredovanje zavrnil z zahtevo, da mora v Ugando priti osebno britanski zunanji minister Calaghan in se opravičiti, kar pa slednji kot vse kaže ni voljan storiti. Pogajanja so trenutno prekinjena, medtem pa se je zvedelo, da je v ugandskih zaporih še okoli deset drugih britanskih državljanov, ki jim grozi enaka kazen zaradi podobnih vzrokov... kako se bo razpletlo, bomo pa šele videli...

Videti bo treba tudi, kdo vse se bo v prihodnjih nekaj letih lotil izdelovanja atomske bombe, ki so jo po nekaterih novicah pripravljali narediti tudi v Argentini in Braziliji. Vlada v Buenos Airesu je sicer te novice zanikala, vlada v Braziliji pa le deloma... se bo mar atomski klub znova povečal?...

Povsem negotova je tudi zadeva z novim strašnim orožjem, ki ga je omenil sovjetski voditelj Brežnjeva v enem svojih zadnjih govorov. Ko je omenil novo orožje, ni nihče natanko vedel, kaj je imel v mislih, sedaj pa se je zvedelo, da gre za „vremensko bombo“... nov strah nad človeštvom...

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

- Ce bo vsak dan toliko ribičev, bova kmalu pospravili dno.

Na nekdanjih zamočvirjenih travnikih pridelajo zdaj toliko pšeničnega zrnja, kot so včasih slabega sena, ki ga živina pogosto ni marala. Pšenice so našle tudi po 7000 kg na hektar - več kot na najboljših starih njivah! - koruznega zrnja pa so pridelali še precej več. Tudi ob deževnem vremenu, ne le ob sušnih letih.

Po teh večletnih izkušnjah so strokovnjaki ocenili, da bi v Sloveniji kazalo izboljšati z osuševanjem okoli 150.000 ha zamočvirjene in prevlažne zemlje. Prve poskuse so delali na družbeni zemlji, letos pride na vrsto tudi zasebna. Poprečno 2500 ha na leto samo v severovzhodni Sloveniji. Začeli so tudi na Primorskem. In drugod? Odvisno bo od kmetovalcev. Ali se bodo odločili za izboljšanje svoje zemlje, kjer je možno, ali bodo raje iskali zaposlitev drugod. Njiva, zasejana s pšenico ali koruzo, daje štirikrat toliko dohodka kot slab travnik. Seveda je moč pridelati tudi veliko dobre krme. To niso le računi, ampak že otipljive stvari.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Jugoslavija je v začetku tega tedna sprejela še enega izmed uglednih gostov: na povabilo predsednika republike Josipa Broza Tita je na uradni obisk dopotoval indonezijski predsednik Suharto.

Gost iz Indonezije ni prvič pri nas, saj je že bil tu, vendar pa je prvič kot šef države. Ravno tako to ni njegovo prvo srečanje z jugoslovanskim predsednikom, s katerim sta se srečala že na tretji konferenci neuvrčenih v Lusaki - je pa to njuno prvo srečanje v vlogi šefov držav.

Indonezijskega predsednika, ki je na obisk dopotoval s soprogo, spremljajo ugledne indonezijske osebnosti, med njimi zunanji minister Malik.

Svojega gosta, ki je dopotoval v Jugoslavijo v ponedeljek, ko je dopoldne pristalo na puljskem letališču njegovo letalo, je na Brionih sprejel in pozdravil predsednik Tito s soprogo Jovanko.

Popoldan so se na Brionih začeli tudi prvi jugoslovansko-indonezijski razgovori. Največ pozornosti je seveda vzbudilo prvo srečanje in prvi razgovor obeh predsednikov, toda ločeno so se sestali tudi zunanji minister Malik in zvezni sekretar za zunanje zadeve Minić ter minister za gospodarstvo, finance in industrijo ter predsednik nacionalnega sveta za planiranje prof. Nitišastra ter član zveznega izvršnega sveta Ubiparipa.

Jugoslovansko-indonezijski razgovori zajemajo torej vsa področja, ki zanimajo obe strani, pri čemer pričakujejo v krogih jugoslovanske delegacije, da bodo tudi rezultati, sodeč po prvih izmenjavah mnenj, obojestransko koristni.

Indonezija in Jugoslavija sta neuvrščeni deželi, ki imata do vseh najpomembnejših svetovnih problemov podobna stališča. Njuno sodelovanje se je začelo že pred več kot dvema desetletjema, vendar je bilo vmes tudi nekaj obdobij, ko stiki niso bili tako plodni in obojestransko koristni.

Obisk indonezijskega predsednika, ki je v Jugoslavijo prišel po uradnem obisku v Iranu, bo vsekakor poglobil stike in razširil sodelovanje med dvema prijateljskima in neuvrčenima deželama.

To je mogoče pričakovati tako na političnem kot gospodarskem in vseh drugih področjih.

Posebno pozornost posvečata obe strani seveda dejavnosti neuvrčenih, ki prehaja prav sedaj, ko so se že začele pripraviti na avgustovski ministrijski sestanek neuvrčenih v Limi, v konico zanimanja.

Tako Indonezija kot Jugoslavija se v svoji mednarodni dejavnosti zavzemata za iste cilje in imata enaka stališča kar zadeva

Suharto v Jugoslaviji

prizadevanja za mir, enakopopravno sodelovanje med državami in boj za pravičnejše ekonomske odnose.

ZAKLJUČNE PRIPRAVE KONFERENCO O VARNOSTI

V Ženevi zaključujejo medtem priprave na sklicanje tretje faze evropske konferenice o varnosti in sodelovanju, za katero menijo, da bi se lahko začela v Helsinkih konec tega meseca.

Kot je mogoče zvedeti v krogih strokovnjakov, ki pripravljajo besedilo zaključne deklaracije - to naj bi podpisali v Helsinkih šefi 35 evropskih držav, ZDA in Kanade - so praktično že uskladili vse najpomembnejše sporne točke.

Priprave na sklepni del konferenice, ki se je začela pred več kot dvema letoma, so že prišli do točki, ko so začeli prevajati posamezna določila sklepnega dokumenta.

Ta naj bi dal temelje za bodoče odnose med evropskimi državami na načelih spoštovanja sedanjih meja, nevmešavanja v notranje zadeve, spoštovanje ozemeljske nedotakljivosti in suverenosti ter na teh osnovah zagotovil varnejše in predvsem vsestransko sodelovanje med evropskimi državami.

Neuradno se je zvedelo, da bo ameriški predsednik Gerald Ford po podpisu sklepnega dokumenta v Helsinkih obiskal več evropskih držav, med njimi tudi Jugoslavijo.

TELEGRAMI

DUNAJ - Predstavniki zveze slovenskih organizacij Koroške in narodnega sveta koroških Slovencev bodo na Dunaju sešli z avstrijskim kanclerjem dr. Kreiskim. Pogovori med predstavniki organizacij koroških Slovencev in avstrijskim kanclerjem bo pripomogel, da se bodo seznanili z mnenjem avstrijske vlade o spomenici koroških Slovencev ob dvajsetletnici sklenitve državne pogodbe in predvidenimi ukrepi za izpolnitev 7. člena avstrijske državne pogodbe.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Vse bolj se vrstijo ocene in ugotovitve - kritične in svarilne - ki pričajo o precej neugodnih gibanjih našega gospodarstva, o tem, da smo se na področju porabe raztegnili prek vseh meja realnih možnosti ter da se navzlic družbeno dogovorjenim stališčem in sprejetim ciljem le-teh ne držimo kaj prida. Posledice so kajpak nujne - to so tekoči ukrepi (od katerih mnogi so čisto administrativne narave, pa seveda ne posebno prijetni) in tudi zaostren družbeni akcija, katere cilj je predvsem stabilizacija nadaljnjih tokov našega gospodarstva.

Minuli teden se je na zasedanju zborov v skupščini SFRJ začela razprava o temeljih za dogovor glede družbenega razvojnega načrta Jugoslavije za prihodnje petletno obdobje, do leta 1980. Poudarjeno je bilo, da mora biti temelj tega dogovora zasnovan na samoupravnih planih osnovnih celic družbenega dela, katerih priprava pa je še vedno precej na začetku. Ker mora biti nov srednjeročni razvojni načrt države sprejet najpozneje do konca letošnjega leta, je seveda nujno, da sedanje priprave za oblikovanje tega nadvse pomembnega družbenega dokumenta kar se da pospešimo. Naš temeljni skupni cilj za naslednje obdobje - če ga pozamemo iz pripravljenih osnov za nov srednjeročni razvojni načrt - mora biti nujna stabilizacija gospodarstva, kar je pravzaprav pogoj za reševanje trajnejših ciljev našega razvoja ter mnogih konkretnih nalog, ki jih bo treba opraviti v tej petletki.

Omenimo še, da se je na tokratnem zasedanju v skupščini SFRJ razvila precej vroča razprava okrog predloga za sprejetje enega izmed novih „stabilizacijskih“ zakonov - v zvezi z zakonskimi novostmi glede plačevanja pologa v nove negospodarske in neproizvodne investicije. Nekateri delegati so v skupščini menili, da utegne povzročiti ta novi zakon več škode kot koristi (navzlic odločnim stališčem, da je treba spraviti vsi

investicijsko porabo v nekakšne realne okvire), mnenja pa so bila tudi, naj bi ta vprašanja ostala v pristojnosti republik, ne pa da bi jih urejali z zveznimi predpisi. No, navzlic takšnim pomislekom je bil predlog za izdajo tega novega zakona z več vzdržanimi in odklonilnimi glasovi zveznih delegatov vendarle izglasovan.

Poseben poudarek v ugotovitvah sedanjega ne posebno ugodnega gospodarskega stanja dobivajo kritične ocene naše zunanje-trgovinske menjave - ki nam izkazujejo vse večji primanjkljaj med uvozom in izvozom na škodo slednjega. To je bila tudi tema sestan-

ka predstavnikov slovenskih občin na republiškem izvršnem svetu prejšnji teden, ko je predsednik IS Andrej Marinc posebej poudaril odgovornost slehera TOZD in občine pri uravnoteženju naše zunanje blagovne menjave. Za ta vprašanja ni odgovorna samo država, samo sistem, marveč slehera samoupravna celica našega družbenega dela, je poudaril. Nesorazmerje med izvozom in uvozom narašča še zlasti v naši republici - po podatkih iz letošnjih prvih petih mesecev nam je v Sloveniji uspelo pokriti z izvoznimi

rezultati komaj 48 % celokupnega uvoza, kar je seveda nadvse kritična ugotovitev za našo zunanjetrgovinsko bilanco. V dogovorjenih stališčih na tem sestanku je med drugim rečeno, da se bo morala konkretna odgovornost občin in seveda OZD glede zunanje menjave odražati predvsem tudi v njihovih razvojnih načrtih, v usmerjanju investicij ter v tekoči dejavnosti vsake OZD. Vse to bo treba konkretno preveriti - imenovati z imenom tiste organizacije in posameznike, ki ne izpolnjuje dogovorjenih nalog, ter jih pozvati na odgovornost.

Predsedstvo CK ZKS, ki je zasedalo prejšnji teden, je prav tako izrazilo poseben pomen, ki ga ima v našem družbenem sistemu samoupravno načrtovanje. Poudarjeno je bilo, da je treba predvsem obračunati z zavi-ralno tezo, češ da ni mogoče realno planirati v nestabilnostih ter inflacijskih razmerah. Takšnemu mnenju botrujeta podjetniška in skupinsko-lastniška miselnost, so poudarili, kajti združeno delo lahko in mora planirati - v tem je smisel njegove organiziranosti, ki naj delovnim ljudem zagotovi resnično razpolaganje z ustvarjenim dohodkom ter njegovo načrtno usmerjanje.

Konec prejšnjega tedna - v petek - je bil jubilejni praznik samoupravljalcev, saj smo letos proslavili že 25-letnico od sprejema zgodovinskega zakona, ki je pri nas prvič uresničilo geslo „tovarne delavcem.“ Na slavnostni seji v Domu sindikatov v Beogradu je govoril predsednik ZSJ Mika Špiljak, ki je poudaril, da smo tedaj, pred četrstojletja, začeli pri nas graditi nove socialistične proizvodne odnose na samoupravnih temeljih. V minulih 25 letih se je iz tega razvil temeljni družbeni odnos naše socialistične skupnosti, ki je v svojem dosedanjem razvoju - navzlic nekaterim sedanjim konkretnim gospodarskim težavam - vendarle dosegla zelo veliko.

Neposredno pred minulo vojno je bila Jugoslavija izrazito nerazvita država s komaj 150 dolarji narodnega dohodka na prebivalca, je poudaril Špiljak. Doslej pa smo že dosegli približno 900 dolarjev narodnega dohodka, saj se je samo industrijska proizvodnja pri nas v minulem 25-letnem obdobju povečala kar trinajstkrat, je še dodal.

Poglavitni cilj je stabilizacija

Na slovesnem zaključku šolskega leta v Strugah so v „dvorani“ pod Kaplanovim kozolcem sodelovali vokalna skupina Do-re-mi, kočevska pesnica Marjanca Colarič in domači učenci. Ravateljica o.š. Kočevje Dana Jerše je najboljšim učencem podelila knjižne nagrade in diplome.

Cicibani sevnškega vrtca so v soboto pod vodstvom svojih vzgojiteljic pripravili navdse prsrčno razstavo najrazličnejših likovnih del in pravcatih tehničnih izdelkov. Po prizadevnosti že prav nič ne zaostajajo za svojimi večjimi vrstniki. (Foto: Franc Pavkovič)

Poln avtobus Črnogork iz Hercegnovega se je prejšnji teden mudil v Novem mestu. Prizadevne članice Konference za družbeno aktivnost žensk so letošnjo karavano prijateljstva namenile pobratenemu Novemu mestu. Gostje so si med drugim ogledale tudi Novoteks. (Foto: R. Bačer)

Združenje samostojnih obrtnikov je z Zvezo združenj samostojnih obrtnikov Ljubljana ob otvoritvi 1. športnih iger pripravilo slavnostno sejo, na kateri so dolgoletnim obrtnikom iz Dolenjske podelili priznanja. Na sliki: Moretovi čestitata Črtalič in Lampret. (Foto: J. Pezelj)

SEVNICA: NOV SEKRETAR ZK

30. junija se je sestala občinska konferenca ZK in sprejela oceno družbenopolitičnega razmerja v občini. Na seji je sodeloval tudi Franc Šali, član IK predsedstva CK ZKS. Pred začetkom seje so podelili dolgoletnemu družbenopolitičnemu delavcu Jožetu Jekeju red zaslug za narod s srebrno zvezdo. Sestav občinske konference so povečali od 59 članov na 69, predvsem zaradi novo ustanovljenih osnovnih organizacij ZK v občini. Ravno tako so povečali občinski komitej za štiri člane. Ker odhaja dosednji sekretar komiteja občinske konference ZK Viktor Auer na delo v strokovno službo CK ZKS, so izvolili za novega sekretarja profesorja Jožeta Bogoviča. Tov. Bogovič je član ZKJ že 27 let, na to odgovorno dolžnost se vrača po vrsto letih, kar je po svoje izjemen primer. Dosedanjemu sekretarju Auerju se je na konferenci za minulo delo zahvalil Konrad Sajdl.

Zakaj odličnjaki ne smejo v šolo?

Minuli teden je dobilo 46 kandidatov za vpis v prvi letnik novomeške gimnazije naslednji dopis:

„Z obžalovanjem sporočamo, da niste sprejeti v 1. razred gimnazije v Novem mestu, ste pa na seznamu kandidatov, ki bi imeli prednost pri morebitnem dodatnem razpisu jeseni.“

2. obžalovanje sporočimo, da ste v 1. razred gimnazije v Novem mestu sprejeti, ker ste na seznamu kandidatov, ki bi imeli prednost pri morebitnem dodatnem razpisu jeseni. Ker je dodatni razpis zaradi pomanjkanja učiteljev in prostorov, vam svetujemo, da se vrnite na delo v strokovno službo CK ZKS, saj imate po uradni poti pravico do šolanja po svoji želji. Ukrep o omejitvi vpisa je profsorski kolektiv novomeške gimnazije sprejel tako rekoč sam zase, zasebno ne da bi se posvetovalo z družbenopolitičnimi organizacijami.

Ali je res tako težko zavrteti telefon in vprašati, kaj mislijo o tako pomembni odločitvi družbeni organi in organizacije, starši, občani in ne navsezadnje tudi odklonjeni dijaki, ki zdaj s sprječevali tavajo od Pocija do Pilata gimnazij v drugih občinah, dijaki ki jim je zasebniški ukrep zadal prvi resničen življenjski poraz...?

Ob zaključku redakcije smo zvedeli, da bodo novomeške družbenopolitične organizacije doslele vpis prav vseh kandidatov za novomeško gimnazijo.

MARJAN BAUER

Primerak „lahko čitljivega in diplomatsko vpludnega“ odklonilnega odgovora za sprejem na novomeško gimnazijo.

Ker je dodatni razpis zaradi pomanjkanja učiteljev in prostorskih težav dvomljivo, vam svetujemo, da zašepetate za sprejem na kako drugo šolo.

Vložene dokumente dvignite v tajništvo šole.

Ce prevedemo to sporočilo v preprost jezik in opustimo diplomatske vpludnosti, moramo povedati, da se letos med že omenjenimi 46 kandidati ni moglo vpisati v prvi razred gimnazije tudi 18 odličnjakov s petimi štiricami, da ne govorimo o prav dobrih, dobrih in zadostnih dijakih, ki imajo po uradni poti pravico do šolanja po svoji želji.

Ukrep o omejitvi vpisa je profsorski kolektiv novomeške gimnazije sprejel tako rekoč sam zase, zasebno ne da bi se posvetovalo z družbenopolitičnimi organizacijami, starši, občani in ne navsezadnje tudi odklonjeni dijaki, ki zdaj s sprječevali tavajo od Pocija do Pilata gimnazij v drugih občinah, dijaki ki jim je zasebniški ukrep zadal prvi resničen življenjski poraz...?

Sejmišča

NOVO MESTO: Na sejmi so rejci 30. junija pripeljali 361 prašičev, starih od 6 do 12 tednov, in 47 prašičev, starih od 3 do 6 mesecev. Skupaj so prodali 225 prašičev; za mlajše je bilo treba odšteti 280 do 420 din, za starejše pa 230 do 750 din. Glede na prodane prašiče je bil sejem srednje živahen, cene malim plemenskim prašičem pa so ostale v glavnem nespremenjene.

BREŽICE: Na tedenski prašičji sejem so v soboto pripeljali 417 prašičev, starih do 3 mesece. Prodali so 312 živali po 21 do 22 din 1 kilogram žive teže. Starejših prašičev rejci spet niso pripeljali.

Kmetijski nasveti

Zdaj čas za škropljenje

Stalno junijsko deževje in toplo vreme sta prišla kot naročena gljivičnim boleznim, ki so se pojavile v sadovnjakih in vinogradih. Na jablanah in hruškah se širi škrlup, najhujša sadna bolezen, opaziti pa je tudi mnogo jablanove plesni, predvsem na sorti jonatan, ki je zanjo najbolj občutljiva.

Ker je zdaj primeren čas tudi za škropljenje zoper jabolčnega zavijača in ameriškega kaparja, priporoča Kmetijski inštitut, naj bi zoper ta škodljivca in naštetih bolezni opravili škropljenje hkrati, tako imenovano kombinirano škropljenje. Zoper ameriškega kaparja in jabolčnega zavijača priporoča 0,2-odst. diazinon 20 WP ali diazinol olje, varation, gusation, basudin 20 WP ali 0,1-odst. ultracid.

Da hkrati zatremo škrlup, dodamo 0,2-odst. ortocid ali antracol, ali dithan M 45. Kot je poznano, zatirajo plesni zvepleni pripravki, zato dodamo še 0,1-odst. afugan ali cosan ali 0,1-odst. karathan in tako jablane obvarujemo pred plesnijo.

Kot smo že v začetku junija opozarjali, je junij kot drugi najbolj deževen mesec v letu zelo naklonjen razvoju peronospor na vinski trti. Škropljenje mora biti kar se da temeljito (uporabiti je treba najmanj 1000 litrov škropiva na 1 ha), dosledno pa je treba slediti napovedi protiperonosporne službe.

Opazovalnice protiperonosporne službe javljajo, da se je že pojavila siva grozdna plesen (BOTRYIS CINEREA), bolezen vinske trte, ki je postala nevarna zlasti v intenzivnejših, z dušikom močno gnojnih vinogradih. Bolezen so že ugotovili na Bizeljskem in po vsej Dolenjski in Beli krajini.

Ce škropimo proti peronospori z mycodifolom, orthophaltanom ali bakrenim euparenom, zatremo tudi sivo grozdno plesen. Če pa zoper peronosporo uporabljamo antracol, dithan M 45, ali ortocid, je treba škropivu dodati še benlate ali enovit metil, da trto obvarujemo sive grozdne plesni. Dodamo tudi cosan ali karathan ali afugan zoper oidij.

Inž. M. L.

Lepota

Gnojila: na repu

Poraba umetnega gnojila je dokaj zanesljivo merilo rizičnosti in naprednosti kmetijstva. Kakšno je po tem merilu dolenjsko kmetijstvo, je mogoče razbrati iz podatkov, ki jih je za nedavni tretji redni občini zbor slovenske zadružne zveze pripravil Kmetijski inštitut Slovenije.

Pred vojno večina naših kmetij umetnega gnojila sploh poznala ni. V Sloveniji je znašala letna povprečna poraba manj kot 10 kg gnojila na hektar. Za gnojila takrat kmetije niso imele denarja, saj ga še za bolj potrebne stvari ni bilo. Po vojni se je uporaba gnojil naglo širila, količinsko pa vendarle še močno zaostaja za porabo v nekaterih razvitejših deželah. Tako porabijo Nizozemska, Nemčija, pa tudi Belgija trikrat do štirikrat toliko gnojila na hektar, prehitelo pa so nas tudi nekatere vzhodnoevropske dežele.

Slovenska poraba je obtičala na 180 kg na hektar. Zaradi prehude podražitve je najbrže zaman pričati

Kmetijska mehanizacija na zasebnih posestvih pri nas ni več redkost.

O zaščiti kmetij

V novomeški občini bodo jeseni, predvidoma oktobra, dobili odlok o zaščitenih kmetijah. Občinska skupščina mora tak odlok sprejeti po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč. Postopek teče že nekaj časa, in sicer na podlagi meril, s katerimi je izvršni odbor kmetijske zemljiške skupnosti določil, da je treba pri določanju zaščitenih kmetij upoštevati velikost in ekonomsko moč posestva, pogodbeno sodelovanje s kmetijskimi organizacijami, tržnost, ali je določen dedič itd. Podatke o skupnih in obdelovalnih površinah so najprej pripravili za razpravo v krajevnih skupnostih. Tako so do zdaj „obdelali“ 7 krajevnih skupnosti v občini, za naslednjih 5 pa so pripravili vsi potrebni podatki. Na podlagi mnenja krajevnih skupnosti je izvršni odbor kmetijske zemljiške skupnosti že sklepal o zaščiti 294 kmetij. Posebej je izvršni odbor razpravljal o tistih (zaščitenih) kmetijah, kjer so bile že uveljavljene zapuščinske razprave, in sicer na zahtevo sodišča.

Za vsa kmetijska zemljišča SLP, ki so v občinskem skladu Kmetijskih

Ker ste pred pregledom vzdržali vse „potrebne“ procedure, sem prepričan, da ste popolnoma zdravi!

(Karikatura: Medjurje)

Banka v Posavju

V Čateških Toplicah so se v petek zbrali delegati posavskih delovnih organizacij, ki so zastopali 49 upravljalcev sredstev dosedanje Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto iz krške občine ter celjske podružnice LB iz brežiške in sevnške občine. Februarja izvoljeni iniciativni odbor je medtem rešil vsa organizacijska, tehnična in kadrovska vprašanja ter ugotovil, da ni več ovire za začetek poslovanja samostojne podružnice LB s sedežem v Krškem z eksperturama v Brežicah in Sevnici ter agencijo na Senovem.

Petkov prvi redni zbor podružnice Krško pomeni zato prvo odločitev enotnega nastopanja regije, ki bo v taki organiziranosti obenem zagotavljala hitrejši razvoj Posavja.

Posavska podružnica LB bo pospeševala modernizacijo proizvodnje

Preko krške podružnice bo Ljubljanska banka nadaljevala z naložbami za odpravo neskladij med dejavnostmi in območji, s krediti bo pospeševala modernizacijo proizvodnje, največjo skrb pa bo namenila mobilizaciji sredstev za pospeševanje izvoza in skrbel za zmanjševanje uvoza. Po kreditni bilanci razpolaga nova posavska banka s 66 milijardami starih dinarjev.

Na zboru so izvolili organe nove podružnice, za vršilca dolžnosti direktorja pa so imenovali Ivana Glogoviška iz Krškega.

V. P.

O VARSTVU KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Združeno kmetijsko-gozdarsko podjetje TOZD „Govedorjca“ Kočevje je dalo vrsto pripomb in predlogov k ureditvenemu načrtu mesta Kočevje in bližnje okolice. Omenjena TOZD pripominja, da izdelovalci ureditvenega načrta niso upoštevali, da bi po njegovem sprejetju in izvedbi pozidali več deset hektarov najlepših kmetijskih površin. Premalo so se upoštevale določbe zakona o kmetijskih zemljiščih, predvsem tiste, ki zadevajo vprašanje varstva kmetijskih zemljišč. Zato bo pred sprejetjem ureditvenega načrta nujno potrebno sprejeti prostorski plan za potrebe kmetijstva in gozdarstva oziroma uskladiti obstoječe urbanistične programe v občini z veljavnimi predpisi.

credno je zapisati...

Trebanjci so prvi na Dolenjskem uresničili priporočilo medobčinske skupščine o večji družbeni pomoči borcem NOV. V ponedeljek je občinska skupščina sprejela odlok, po katerem bo že v drugem polletju najmanjša priznavalnina 300 din, najvišja pa enaka mesečnemu pokojninskemu prejemku v

Pa drugi?

republikli. Priznavalnino bodo dobivali borci in aktivisti, ki so se v NOV vključili do zadnjega decembra 1944, španski borci in borci za severno mejo ter drugi predvojni revolucionarji. Do zdaj je bila najnižja priznavalnina v trebanjski občini 170 in najvišja 550 din.

To odločitev trebanjske občinske skupščine je treba vsekakor pozdraviti, saj se je odločila borcev, aktivistov in sploh zaslužnim revolucionarjem pomagati z večjimi zneski kot do zdaj kljub znanemu dejstvu, da letos – ko malone že na vsakem koraku zategujemo pasove – denarja ni na pretek. Ni pa še znano, kdaj bodo začeli pripraviti uresničevati v ostalih treh občinah dolenjske regije, kjer gmotne razmere niso nič boljše ali pa so celo slabše kot v Trebnjem. Zato je predsednik medobčinske skupščine Slavko Kržan nedavno na junijskem zasedanju ponovno pozval te občine, naj uresničijo ta, na medobčinski ravni sklenjeni dogovor o uskladitvi priznavalnin v regiji.

Nič pa še ni znanega, kako poteka to usklajevanje v republici, na katero so z aprilskega zasedanja skupščine dolenjskih občin naslovili podobno priporočilo s poudarkom, da dolenjski borci niso v enakopravnem položaju s soborci na drugih območjih Slovenije. Tudi še ni nobenega obvestila o uresničevanju drugega priporočila, po katerem naj bi presežke iz skladov zdravstvenega zavarovanja porabili za okrepljeno zdravstveno varstvo borcev in razširili dispanzersko službo za borce.

I. ZORAN

Lukov dom v roških gozdovih blizu Baze 20 je ob nedeljah in praznikih priljubljena izletniška točka številnih turistov iz okolice in ostalih krajev naše domovine. Neredki pa so tudi tisti, ki Rog obiščejo tudi v drugih dnevih. (Foto: France Brus)

Trikrat prekratka odeja

Med 600 prošnjami za sprejem v vrtec je bilo le 200 odobrenih, kar bo starše močno razburilo

V Novem mestu bo završalo, kot že dolgo ni. To je pričakovati takrat, ko bodo te dni v nabiralnikih ležale kuverte s kratkim sporočilcem: „Vaše prošnje nismo mogli upoštevati,

mesta v vrtec za vašega otroka ni.“

Hudo je, če zaposlena mati nima kje pustiti malčka ali če ga ima v zasilnem varstvu in ji med delom misli neprestano uhajajo k otroku. Pomankanje mest za otroško varstvo je trenutno v Novem mestu najbolj pereče v Sloveniji. Medtem ko smo v nekaj letih postali „industrijski fenomen“, je razvoj otroškovarstvenih ustanov zaostajal. Ob toliko in toliko drugih skrbih smo to prepuščali času, misleč: „Bo že kako!“

Zdaj je tako, da je zmogljivost novomeških vrtcev trikrat premajhna za nujne prošnje. Imajo 600 prošnje za sprejem, na novo pa bodo lahko vzeli komaj 200 otrok, ko bo jeseni odprt novi vrtec na Drski. 400 malčkov je tako rekoč na cesti!

O tem je razpravljala tudi nedavna skupščina skupnosti otroškega varstva, ko je sprejemala letošnji finančni načrt in možnosti za nove gradnje. Hkrati so sprejeli tudi pravilnik z merili, po katerih se bo ravnala komisija, pristojna za odločanje o sprejemu otrok v vrtec. Tako so izključeni očitki o osebnih znanstvih in privilegijih.

Poudariti velja, da ima v letu 1975 skupnost otroškega varstva na razpolago 8.300.000 dinarjev, od tega je za gradnjo novega vrtca v Kandiji in Žužemberku namenjenih 5.500.000 dinarjev. Glede na potrebe je to mnogo premalo. Prostorska stiska bo ostala.

Edina možnost, da bi v izgradnji otroškovarstvenih zmogljivosti hitreje napredovali, je združevanje dodatnih sredstev kolektivov. Očetje in matere se ne bi smeli zgolj jeziti na upravo vrtca in občino, če otroka niso vzeli v vrtec, o otroškem varstvu, njegovih potrebah in starševskih dolžnostih naj bi pomislili tudi takrat, ko na delavskem svetu razpravljajo o delitvi dobička. Če je otroško varstvo tako potrebno, potem mu dajmo prednost. Samo jeza in huda kri namreč nič ne pomagata!

RIA BACER

DOL. ZABUKOVJE IMA VODO

Ob številnih akcijah gradnje vodovodov na Trebeljanskem je do lani izostalo le še Dolnje Zabukovje pod Trebelnim. Vas šteje le devet gospodinjstev, vendar so tri kmetije s površino od 27 do 30 ha zapuščene, zato je bilo breme za preostale še toliko večje. Vaščani so se dela lotili sami, izkopali so 850 metrov jarkov za cevovod. V pičlih dveh tednih je bil glavni vod nared, s svojim denarjem so nakupili tudi ves potrebni material. Z manjšim prispevkom je pomagala edino trebanjska kmetijska zadruga, za kar se ji vsi najlepše zahvaljujejo. Sedaj ima vsaka hiša v tej vasi napeljano dobro pitno vodo.

I. V.

ANDREJ ARKO

Uspeh mladih filatelistov

Dolenjski pionirji-filatelisti so dobili 66 priznanj na 3. zvezni razstavi v Slov. Konjicah

Na dan mladosti je bila v Slovenskih Konjicah 3. zvezna pionirska filatelistična razstava, na kateri so sodelovali pionirji iz vseh republik. Glede na naslov razstave „Moja domovina pod svobodnim soncem“ je bilo težko zbrati potrebno gradivo, kljub temu pa so se dolenjske pionirke in pionirji dobro odrezali. Njihov uspeh bi bil lahko še večji, če bi bila razstava pravočasno razpisana, da bi imeli pionirji dovolj časa za pripravo in izpopolnitev zbirke.

Na razstavi je sodelovalo 46 pionirk in pionirjev iz Kočevja, Krškega, Novega mesta in Žužem-

berka. Skupaj so razstavili 1135 razstavnih listov in prejeli 3 zlate, 1 srebrno in 1 bronasto odličje, 48 diplom in 13 posebnih nagrad. To kaže, da prizadevni mladi filatelisti iz Dolenjske uspešno zastopajo svoje kraje tudi na zahtevnih razstavah. Zato bi jih bilo nujno podpreti pri njihovem delu, kajti sama njihova volja vnaprej ne bo dovolj. Saj niso potrebni milijoni, že vsak dinar bi bil dobrodošel! Zaenkrat gre mladim razstavljalcem in njihovim mentorjem iskrena čestitka.

Težko pričakovane počitnice so se začele 25. junija, na osnovni šoli v Kočevju pa so letos učenci dosegli najboljši uspeh doslej: kar 97,71 odst. jih je izdelalo razred. Pri tem imajo precejšnjo zaslugo tudi oddelki podaljšanega bivanja, ki jih je v Kočevju že 6. (Foto: F. Brus)

Jedrsko elektrarna ni - atomska bomba

66 vprašanj in odgovorov, ki pojasnjujejo vse

V tej zvezi so možne: toplarne, naprave za razsoljevanje morske vode, industrijske elektrarne za proizvodnjo tehnološke pare za kemično industrijo, reaktorji za proizvodnjo jekla, vplivanje premoga itd. Nekatere možnosti so že tudi uresničene. Tudi uporaba jedrske energije za pogon ladij in vesoljskih raket je možna.

15. vprašanje: Kako je z uporabo jedrske energije v Sovjetski zvezi in ZDA?

Odgovor: Nekateri trdijo, da Sovjetska zveza ne bo več gradila jedrskih elektrarn. To ni res. SSSR razpolaga z več megavati v lahkovodnih reaktorjih in vodi v razvoju hitrih oplodnih reaktorjev pred Veliko Britanijo, ZDA, Francijo in ZRN.

Ob Kaspiškem morju je začel leta 1971 obratovati 350 MW natrijev oplodni reaktor, povezan z razsolitveno napravo. Graditi pa so začeli tudi že elektrarno s hitrim oplodnim reaktorjem moči 600 MW. Nadaljnje jedrske elektrarne gradijo ob Belem morju in v Ukrajini.

Pospešeno gradijo jedrske elektrarne v deželah na vzhodu, zlasti v Demokratični republiki Nemčiji.

V ZDA je dosegel dotok naročil svoj višek v letu 1971. Konec leta 1971 je bilo tam 130 jedrskih elektrarn v gradnji ali že v obratovanju, s skupno močjo 110 000 MW električne moči.

II. JEDRSKE ELEKTRARNE IN OKOLJE

16. vprašanje: Ali jedrske elektrarne vplivajo na okolje?

Odgovor:

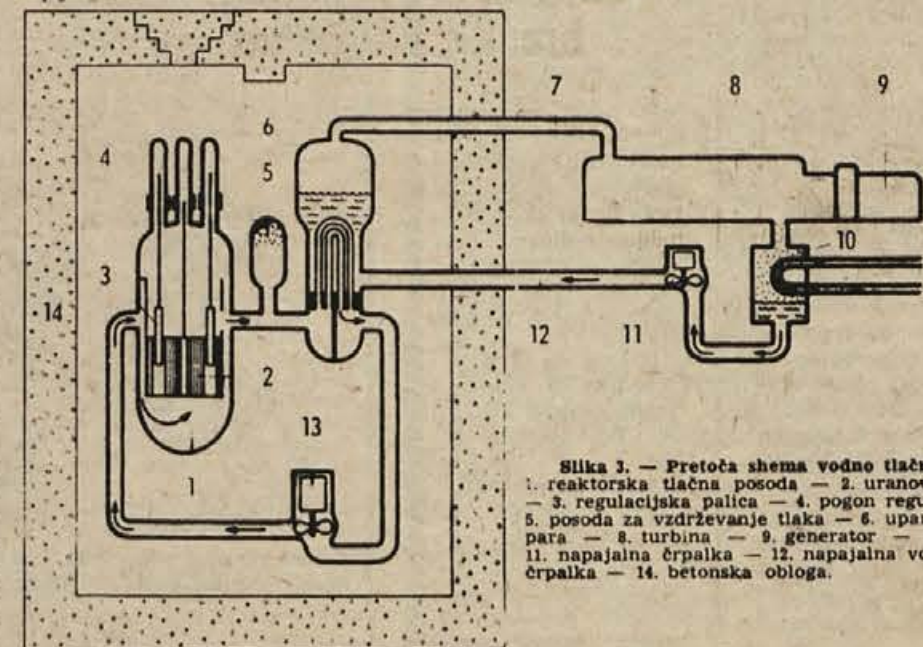
Medtem ko izgorevajo v običajnih termoelektrarnah fosilna goriva, pridobiva jedrska elektrarna energijo s cepitvijo jeder. To pomeni, da jedrska elektrarna ne spušča v atmosfero plinov, kot so SO₂ (žveplov dvokis), CO (ogljikov monoksid), CO₂ (ogljikov dvokis) in drugi, kakor tudi ne drugih proizvodov zgorevanja, npr. pepela.

Pepel zadržimo v filtrih pri najboljših izvedbah okrog 99-odstotno. Vsega ni moč zadržati. Problem odpadnih plinov pri običajnih termoelektrarnah pa se z doslej znanimi tehničnimi postopki da komaj kaj izboljšati. Poleg uporabe goriv / malo žvepla predvidevamo tudi gradnjo visokih dimnikov, da izkoristimo tako imenovano meteorološko razredčitev.

Za zgorevanje fosilnih goriv (premog, nafta, plin) v gospodinjstvu in industriji potrebujemo kisik. Danes ga porabimo na svetu več, kot ga proizvaja rastlinstvo. Nasprotno pa za proizvodnjo električnega toka v jedrskih elektrarnah kisik ni potreben. To je bistven vidik pri presoji jedrske elektrarne. Po drugi strani bo po dimniku uhajala v okolico v majhnih količinah aktivnost.

4 Vpliv te aktivnosti se izraža v odstotkih naravne aktivnosti in je daleč pod naravno dozo sevanja, ki ji je vsak človek povsod in vselej izpostavljen. (Aktivnost je skrajšan izraz za radioaktivnost. Število atomskih jeder radioaktivne snovi, ki razpadejo v enoti časa. Enota je Curie (kuri - Ci). 1 Ci (Curie) ustreza radioaktivnosti 1 grama radija.) Vendar je treba povedati, da običajne elektrarne prav tako izpuščajo določeno aktivnost skozi dimnik. Pri tem gre za naravne radioaktivne izotope, ki se sproščajo pri zgorevanju fosilnih goriv.

Po opravljeni funkciji hladilna voda celo pridobi zaradi radioaktivnih dodatkov (po zakonu v dopustnih mejah!) v radioloških ozirih glede na kvaliteto pitnosti vode. (Radiologija se ukvarja z uporabo ionizirajočega sevanja za diagnozo in terapijo.)

Slika 3. - Pretoča shema vodno tlačnega reaktorja: 1. reaktorska tlačna posoda - 2. uranov gorilni element - 3. regulacijska palica - 4. pogon regulacijske palice - 5. posoda za vzdrževanje tlaka - 6. uparjalnik - 7. svež para - 8. turbina - 9. generator - 10. kondenzator - 11. napajalna črpalka - 12. napajalna vode - 13. obtočna črpalka - 14. betonska obloga.

Josip Broz-Tito

Vznemirljivi Bližnji vzhod

Položaj na Bližnjem vzhodu je še nadalje skrajnje vznemirljiv. Glavni vzrok je po našem prepričanju ta, da Izrael trmasto odklanja umik z vsega zasedenega ozemlja in onemogoča palestinskemu ljudstvu, da bi uresničilo svoje suverene pravice. Če bi rešili ta dva poglobljena problema, bi nastale tudi stvarne možnosti za koeksistenco in mirno konstruktivno sodelovanje vseh dežel in narodov tega območja brez izjeme. S tem bi vse dežele tega območja, vstevši seveda tudi Izrael, imele enaka stvarna jamstva za svojo integriteto in neodvisnost. Še več, to bi omogočilo, da bi se, v obojestranskem interesu, že obstoječe izraelske industrijske in tehnološke zmogljivosti skladno povezale s potrebami razvoja drugih dežel tega območja. Zgodovina nam kaže veliko zgledov, da so dežele, ki so se prej vojskovale, našle možnosti za sodelovanje, utrjujoč hkrati tudi medsebojno zaupanje. Sicer pa bi si brez tega težko zamislili dolgoročno varnost katerekoli dežele. Uresničitev tega cilja na Bližnjem vzhodu bi močno prispevala k miru in stabilnosti na vsem svetu. Kar pa zadeva načine, kako ta cilj doseči, je dober vsak, ki resnično pelje k njegovi uresnitvi in ki preprečuje, da bi se zavlačevalo ali podaljševalo stanje, v katerem bodo bistveni problemi ostajali nerešeni.

Trdno smo prepričani, da bi k uresnitvi tega cilja lahko prispevale in morale še bolj prispevati tudi druge države, predvsem nevtrščene in države zahodne Evrope. S tem nečemo zmanjševati odgovornosti, ki leži predvsem na tistih, ki so neposredno zainteresirani, in na velesilah, hkrati pa tudi nimamo pravice ostati ravnodušni v položaju, katerega posledice prizadevajo najširši krog dežel.

(Iz odgovorov predsednika Tita na vprašanja glavnega urednika francoskega lista „Le Monde“.)

Mika Špiljak

Ustava načrtuje samoupravo

Z ustavo SFRJ in ustavami republik in pokrajin smo začrtali poti nadaljnega razvoja socialističnih samoupravnih odnosov in postavili branike zoper tendence in pojave, ki nasprotujejo interesom delavskega razreda in njegovi zgodovinski vlogi.

Povsem razumljivo je, da delavec o rezultatih svojega dela ne more odločati kot izoliran posameznik. To pravico uresničuje delavec samo združen z drugimi delavci. Temeljna oblika tega združevanja je temeljna organizacija združenega dela, ki postaja osnova vseh oblik povezovanja in združevanja dela in sredstev družbene reprodukcije. Tak položaj delavca v temeljni organizaciji združenega dela je branik zoper pojave birokratizma, tehnokratizma in vseh drugih „izmov“.

To, da delavci sami nosijo posledice svojega odločanja, da je dohodek, ki ga ustvarjajo, materialna osnova njihovih samoupravnih pravic in da morajo torej nenehno povečevati produktivnost dela, ustvarja podlago za racionalno ravnanje delavcev v vsaki temeljni organizaciji. Delavci so objektivno v položaju, ko v lastnem interesu ravnajo tako, kot je tudi v splošnem interesu vseh drugih delavcev.

(Iz govora predsednika sveta Zveze sindikatov ob 25-letnici samoupravljanja)

V sredo, 25. junija, je bila na Mirni prijateljska nogometna tekma med NK Mirna in NK Olimpija. Zmagala je ekipa ljubljanskega prvotigaša z rezultatom 9:1. Zanjso nastopili vsi najboljši, razen poškodovanega Popivode. (Foto: Zdravko Kramar)

Niko Jakofčič

Njegovo življenje je bil en sam delovni dan, trd boj za pravičnejše družbene odnose, za odpravljanje izkoriščanja delovnih ljudi.

Rodil se je na manjši kmetiji, na skopi belokranjski zemlji, ki je dajala tenak kos kruha. Kmalu je začel odkrivati vzroke vaše revščine, ki so jo kljub delavnosti trpeli belokranjski kmetje. Kot mlad fant je spoznal krivičnost prve imperialistične vojne; še posebej zategadelj, ker je velika oktobrska revolucija nakazala svetlejšo pot naprej. Po vrnitvi iz ujetništva je pravilno ocenjeval programe raznih političnih strank, ki so zavajale neosvedčene množice, zato je stal v prvih vrstah tistih, ki so se borili zoper zatiralce ljudstva. Ze leta 1933 je postal član KP, kajti spoznal je, da je KP edina politična organizacija, ki je z revolucionarnim programom sposobna odpraviti krivice, spremeni kapitalistične družbenoekonomske odnose. Povsod je deloval; v društvu kmečkih fantov in deklet, v kmečki sokolski četni, v gasilskem društvu in občinskem odboru. Širil je napredne ideje in podpisal razglas o delavsko-kmečki enotnosti. Zaradi tega je bil preganjan, toda ni se predal, vključil se je tudi v Društvo prijateljev Sovjetske zveze, zbiral nove člane in pomoč.

Kljub težkemu delu na kmetiji in političnemu udejstvovanju, ki je načelo njegovega življenja, se je Niko Jakofčič z vso družino vključil v OF. Takrat, ko je napolnil veliki čas obratuna z okupatorji in izkoriščevalci delovnih ljudi. Neutrudno je organiziral terenske odbore OF, odhode v partizane in zbiral sredstva za potrebe partizanske vojske. Okupatorji ga je začel preganjanjati, zato je julija 1942 moral oditi z družino v ilegalo, kjer je še naprej deloval za osvoboditev domovine. Bil je sekretar rajonskega odbora OF, gospodarstvi referent rajona in pozneje okrožja za Belo krajino. Bil je izvoljen za predsednika okrožnega NOO za Belo krajino ter tudi za predsednika novomeškega okrožnega NOO. To pomembno in odgovorno delo je opravljal vse do ukinitve te ustanove. V tem času se je zavzelo posvetil izgradnji ljudske oblasti in obnovi upuščenih domovine. Kot požrtvovalen politični delavec je bil izvoljen v glavni odbor OF za Slovenijo in za odposlanca v republiški skupščini. Tamkaj je aktivno deloval za utrjevanje pridobitve NOB. Več let je bil tudi predsednik okrajnega LO Črnomelj.

Niko Jakofčič je vse svoje življenje posvetil revolucionarni preobrazbi belokranjskega ljudstva ter delavskega nasploja. Miroval ni celo tedaj, ko je odšel v zasluženi pokoj. Njegov prispevek za svobodo, za boljše življenje nas vseh, je neprecenljiv in nepozabljiv.

(Iz poslovnega govora Janeza Zuniča)

NOV SOSVET DELA

V organizaciji uredništva DELO je bil pred kratkim sestanek predstavnikov posameznih občin ljubljanske regije, ki so ustanovili svet dnevnika DELO. Do zdaj je bilo na Slovenskem ustanovljenih že 12 regionalnih svetov, ki naj bi ugotavljali napake in beležili želje bralcev. Preko svetov naj bi bile dane ocene, pripombe in mnenja o uresničevanju uredniške politike. Pri tem bo treba rešiti tudi velik problem dopisovanja, k temu pa bi lahko najbolj učinkovito prispevali občani s svojimi dopisi. V novoustanovljeni svet dnevnika DELO sta vključeni tudi občini Kočevje in Ribnica. V prvi prodajo 527 in v drugi 330 izvodov dnevnika DELO.

FRANCI ZELENJAK

LB: letos 4,5 milijarde več hranilnih vlog kot lani

Na 33. seji izvršilnega odbora LB so prejšnji teden med drugim ugotovili, da je konec maja letos bilančna vsota banke dosegla 52.490 milijonov dinarjev in se je v 5 mesecih povečala za 4.696 milijonov dinarjev ali za 9,8 odst. Bilančna vsota banke narašča letos absolutno in relativno hitreje kot lani. Banka je vseskozi likvidna, opozarja pa, da se bo likvidnost v državi na splošno še naprej zaostrovala.

Izredno uspešno uresničujo podružnice LB letni načrt naraščanja sredstev prebivalstva. Konec leta

1974 je imela LB že za nekaj nad 10.000 milijonov dinarjev hranilnih vlog in drugih sredstev prebivalstva, kar je predstavljalo skoraj 24 odst. bilančne vsote banke. Načrt za 1975 je predvideval povečanje teh sredstev za 3.482 milijonov dinarjev ali za 35 odst., na tej seji pa so sklenili, da načrt povečajo še za milijardo dinarjev. S tem bo LB še izdatneje povečala svojo kreditno zmogljivost in s tako zbranimi sredstvi predvsem pomagala gospodarstvu. Pretežni in dovoljeni del hranilnih vlog banka sproti vlaga v investicijske naložbe.

NA 8. TABORSKEM SREČANJU:

Štiriindvajseterica

V ponedeljek in torek v Trebnjem zanimivi pogo- vori o naivi in posebej kulturni tvornosti

Prejšnji četrtek je Nebojša Tomašević, direktor in glavni urednik „Jugoslovanske revije“ iz Beograda, v Trebnjem odprl 8. tabor likovnih samorastnikov Jugoslavije. Po predstavitvi ustvarjalcev, ki bodo na letošnjem taboru delali dober teden, je Silvo Mihelčič iz Črnomlja koncertiral na elektronski harmoniki. Zvonka in Jože Falkner pa sta prebrala po en prispevek iz „Samorastniške besede“, drobne zbirke, v kateri so objavljeni literarni teksti petih besednih ustvarjalcev iz trebanjske občine.

Na osmem taborskem srečanju sodeluje 24 slikarjev in kiparjev iz Slovenije in drugih republik. Med udeleženci je precej novincev, v glavnem pa so letošnji ustvarjalci že stari znanci tabora – od Grite Pečnik in mlajšega Lavčarja do Antona Plemlja, ki je delal že na vseh dosedanjih samorastniških srečanjih v Trebnjem.

Na tabor, ki je hkrati osrednja prireditelj letošnjih Dnevov kulture in umetnosti v trebanjski občini, je bil vezan tudi ponedeljski pogovor

o naivi kot stilu in gibanju; na katerem so med drugim sodelovali:

dr. Mirko Juteršek, Gerhard Ledj, Nebojša Tomašević, Tone Gosnik in drugi. Po torkovi otvoritvi razstave partizanskega plakata pa je v osnovni šoli sledil pogovor o kulturni ustvarjalnosti med NOB in njenem današnjem pomenu. Tu so med drugim sodelovali znani kulturni in družbenopolitični delavci, od Bogdana Osolnika do slikarja Borisa Kobeta.

Slovesen zaključek osmega tabora bo v soboto, 5. julija, z večerom sopranistke Vilme Bukovec, operne prvakinje in trebanjske rojakinje.

I. Z.

ZAKLJUČNI GLASBENI VEČER

Učenci novomeške nižje glasbene šole so se v zadnjem času izkazali z nastopi na raznih kulturnih prireditvah. Ob zaključku šolskega leta so 25. junija v Dolenjski galeriji pripravili tudi glasbeni večer, na katerem so pokazali, kaj znajo zaigrati na klavirju, kitari, violini, klarinetu ali harmoniki. Predstavili so se učenci vseh šestih razredov. Po glasbenem nastopu je bilo najboljšim učencem podeljenih 25 pohval in 11 nagrad, posebno nagrado pa je dobilo tudi vseh devet učencev šestega letnika.

Diplome 23 učiteljem

Podelili so jih študentom, ki so se na novomeški oddelek PA vpisali jeseni 1972

V Dolenjski galeriji so 26. junija podelili diplome prvimi diplomantom oddelka pedagoške akademije za razredni pouk v Novem mestu. Na slavnosti sta spregovorila Ela Urlih-Atena, predsednica komiteja za vzgojo in izobraževanje pri republiškem izvršnem svetu, ter prof. Franc Plevnik, direktor pedagoške akademije. Na koncu je nekaj pesmi zapel Sentjermejski oktet.

Ela Urlih-Atena je ob čestitki diplomantom poudarila, da sodi učiteljski poklic med tiste, v katerem je nujno med šolanjem pridobljeno znanje nenehno plemeniti in bogatiti z izkušnjami. Zastareli sistem šolanja pedagoških kadrov bomo začeli reformirati: to jesen bomo vnesli v študijske programe pedagoških gimnazij in vzgojiteljskih šol prve novosti, v šolskem letu 1976/77 pa bo uvajanje novega učnega načrta splošno.

Prof. Plevnik je dejal, da je novomeški oddelek upravičil obstoj in pripomogel, da se je kadrovski primanjkljaj v šolstvu zmanjšal. Menil je, da bo posledje lahko razvil še druge oblike dejavnosti. Ob tej priložnosti

ZUPANČIČEVA HIŠA ODKUPLJENA

Zupančičevo rojstno hišo na Vrnici je dosednji lastnik prof. Evgen Lovšin prodal družbeni skupnosti. Denar za odkup je zbrala šolska mladina širom po Sloveniji. Ta mesec bodo hišo popravili in začeli preurejati. Do krajevnega praznika Vinice naj bi v njem pritiščju odprli štiri sobe, posvečene pesniku Otonu Zupančiču. Pri tem bo sodeloval Belokranjski muzej, strokovno delo pa bo vodil dr. Joža Mahnič, urednik Zupančičevega Zbranega dela.

SENTVID PRIČAKUJE

Pod pokroviteljstvom Edvarda Kardelja je začel v Sentvidu pri Stični VI. kulturni teden, ki je letos posvečen 30-letnici osvoboditve in 40-letnici zleta Svobode. V nedeljo, 6. julija, ob 8. uri se bo začel v dveh dvoranah v Sentvidu tradicionalni tabor pevskih zborov, na katerem bo nastopilo 90 zborov s po tremi skladbami. Na popoldanski zaključni prireditvi, na kateri bo govoril Edvard Kardelj, bo nastopilo 2.500 pevcev. Sentvidski tabor je največja manifestacija zborovskega petja v naši republici.

Piše preprosto, poroča kratko

kultura in izobraževanje

podčrtano

Kdor trdi, da je osnovna šola pomembno in nemalekraj edino kulturno žarišče, ne odkriva Amerike. To že dolgo vemo in poznamo, kakor tudi poznamo kulturno bolj in manj dejavne šole. Kar pogledamo: marsikje bi ne mogli imeti niti najpreprostejših proslav, ko bi ne bilo „pri roki“ pionirskega pevskega zbora ali recitatorjev iz bližnje osemletke. Poleg pevske, dramske (tudi lutkarske), recitacijske in kdove kakšne še dejavnosti gojijo šole tudi svoja glasila, v katerih si mladi brusijo talent za besedno oblikovanje in izpričujejo ljubezen do matarinščine, ob tem pa objavljajo številne zapise o naših današnjih in včerajšnjih dneh. Čedalje pogosteje se šolske avle za stalno ali občasno spreminjajo v galerije, kjer si lahko tako učenci in učitelji kot prebivalci iz bližnje in daljne okolice ogledajo likovne in druge razstave.

Žarišča

V Sloveniji in tudi na Dolenjskem ni malo šol, kjer so ustanovili šolska kulturno-umetniška društva ter tako najmlajše kulturne ustvarjalce in poustvarjalce povezali s prizadevanji v okviru Zveze kulturno-prosvetnih organizacij. Tu in tam, npr. v Novem mestu, je ZKPO dala celo pobudo za ustanovitev šolskih kulturnih društev, da bi tako imele tudi najmlajše generacije stalnejše organizacijsko obliko za delovanje. Ko bomo uvedli celodnevno šolo, bo tudi kulturno delo teklo še več intenzivneje in priklenilo naše še več šolske mladosti ali – kakor je pred meseci dejal Franc Šali, član IK predsedstva CK ZKS – v šolah se bodo učenci poslej lažje oblikovali v samostojnejše kritične osebnosti, kar bo za kasneje, ko bodo generacije odrasle, nedvomno neprecenljiv dejavnik pri oblikovanju in usmerjanju kulturne politike.

J. JUST

Diplomanti in gostje na četrtkovi slavnosti novomeškega oddelka pedagoške akademije v Dolenjski galeriji. (Foto: I. Zoran)

Mali kulturni barometer

RAZSTAVO II. REVIIJE likovnih skupin Slovenije so odprli minulo soboto v Velenju v počastitev 30-letnice osvoboditve in 100-letnice tamkajšnjega premogovnika. S svojimi deli sodelujejo tudi slikarji amaterji z Dolenjskega in Posavja.

VOKALNA SKUPINA Do-re-mi iz Kočevja je na srečanju pionirjev Jugoslavije 20. in 21. junija v Ajdovščini imela pet nastopov.

SEMINAR SLOVENSKEGA jezika, literature in kulture prireja ga oddelek za slovanske jezike in književnosti filozofske fakultete v Ljubljani – se bo v prostorih te fakultete začel 7. in končal 19. julija. Predavali bodo znani slovenski strokovnjaki.

„SAMORASTNIŠKA BESEDA“ je našlo publikacijo, ki jo je za letošnje dneve kulture in umetnosti v trebanjski občini izdala tamkajšnja kulturna skupnost. V brošuri, ki sta jo uredila Luciano Rešič in Stane Peček (prvi je knjižico na 32 straneh tudi ilustriral), so objavljene pesmi Franceta Režuna, Daneta Breznika, Barice Videčnik, Klenovšek in Alenke Maierle ter prozni spiski Bari-

HVALEŽNI „JERBOVCI“

Pevski zbor DPD Dušan Jereb se zahvaljuje delovnim in družbenopolitičnim organizacijam ter posameznikom, posebno pa še pokrovitelju SGP Pionir, ki so omogočili proslavitev 30-letnice zbora. Posebna zahvala velja za čestitke, ki jih je zbor prejel ob jubileju in obiskovalcem jubilejnega koncerta za spodbudo.

Pevski zbor Dušan Jereb

POMOTA ALI TISKARSKI SKRAT?

Spoštovani! Sem reden odjemalec vašega lista in tudi vojaški rok mi ne more preprečiti prebiranja Dolenjskega lista. V zadnji številki mi je padel v oko zapis „Gradovi in usode“. Kot drugi članki in zapisi je bil tudi ta vreden pozornosti. Opozoriti pa vas moram, da ste napisali: „Kaj pravi o grajski zgodovini Valvasor?“ in zraven odgovorili: „Grad Arch, po kranjsko Raka, stoji na Dolenjskem, 10 milj od glavnega mesta Ljubljane, od mesta Krško pa eno miljo...“ Kaj se niste zmotili – ali pa je bil to le tiskarski skrat? Po mojem znanju in podatkih je dolžina angleške milje 1.609,3 m, geografske milje pa 1.421,7 m. Po vašem bi naj bil torej grad oddaljen od Ljubljane le okrog 15 kilometrov, v resnici pa je veliko več. No, morda pa je to nova „dolenjska milja“ – ne vem. Ker sem redni bralec, me zelo zanima vaše mnenje. Sem v zmoti ali ne? Upam, da boste pismo objavili in mi odgovorili.

JOŽE VINTAR Beograd

Pripis: V leksikonih piše, da meri geografska milja 7420 metrov, nemška milja 7500, morska milja 1852 in angleška 1609 metrov. Valvasor sam pa je zapisal, da je njegova milja dolga 7420 metrov in 44 cm – torej je uporabljal geografske milje.

Naše jedro je zdravo

„Lepo imamo vse zapisano. Naša zakonodaja dovoljuje ženi vse ravno tako kot moškemu. Praksa pa kaže, da se žene same branijo funkcij in javnega dela, ker vsega enostavno ne zmorejo. Ženo razbremeniti opravil v gospodinjstvu, ji omogočiti varstvo za otroka, uvesti ce-

lodnevno šolo — to so akcije, katerih bi se morali lotiti, pa bi bil ženin položaj v družbi povsem drugačen.“ Tako pravi Minka Dragan, upokojenka iz Novega mesta, ki je izkusila vse, samo umrla še ni. Tako namreč sama pravi. Prav tovarišica Minka je ena tistih, ki jih je revolucija kalila. Kljub strahotam in ponižanjem, kljub hudim življenjskim preizkušnjam pa je šla skozi viharje zmeraj z dvignjeno glavico.

„Osem otrok v naši hiši je imelo napredno vzgojo, ker je oče spoznal proletariat na delu v Ameriki. Vsakemu je omogočil svoj poklic. Zal ni bilo denarja, da bi šla tudi jaz študirat, čeprav me je silno veselilo. Rislala sem rada in dobila v šoli prvo nagrado, pa je naneslo, da sem postala trgovka. Ko je bila vojna in se je začelo partizanstvo, smo vsi sodelovali. Kot

aktivistko so me zaprli, obsojili na smrt, ker pa sem bila mladoletna, sem šla v internacijo. Ravensbrueck, Auschwitz in še druga taborišča sem spoznala pri 19 letih. Huda je lakota in huda žeja, ni pa hušega kot narodno ponižanje. Ko ti pripno za vrat številko in goreči pečat vtisnejo na prsi, nisi več človek. Bila sem mlada in v začetku še zdrava, zato so na meni delali medicinske poizkuse. Te strahote so se kasneje kot posledica izkazale pri rojstvu mojega otroka. Rodila sem invalida.

Ko so nas Angleži osvobodili, sem tehtala 30 kilogramov, zato smo bili taki za transport domov sposobni šele oktobra 1945. Po vrnitvi sem našla dom razdejani, pet bratov je vzela vojska. Z vso vneto sem začela delati v organizacijah. Kmalu sem se vpisala v šolo za zunanjo trgovino v Zagrebu, pa so me tovariši iz komiteja pre-

pričali, da sem doma bolj potrebna. Tako je šel moj študij spet po vodi. Partijske šole, brigade, funkcije — predvsem pa delo — to je bilo moje življenje vsa povojna leta. Vedno sem hotela biti taka, kot komunist mora biti: poštena, delavna in daleč od osebnega pridobitništva. Nase nisem nikdar mislila. Še ko so me na zdravniški komisiji rinili v pokoj, sem bila proti. „Nisem še za odpis“, sem jim rekla, vendar čez zdravje nisem sama svoj gospodar. Posledic taborišča in tepeža tudi volja ne preмага. Sem invalid prve stopnje.

Vedno, ko sem delala na raznih mestih kot profesionalna politična delavka v Ljubljani, kasneje v združništvu v Novem mestu in pri organizacijah, kjer delam še danes, sem bila z dušo in telesom zapisana našemu družbenemu redu. Naše jedro je zdravo, žal pa nam moč, ugled in voljo do dela jemljejo napake posameznikov. To me boli.“

R. B.

Nikar na zapeček

„V partizane sem odšla s petnajstimi leti. Posledice vojne sem dolgo čutila, ker sem bila štirikrat ranjena. V vojnih letih sem bila neglede na svoja leta in neglede na to, da sem bila ženska, popolnoma enakopravna z ostalimi borci. Z odhodom v partizane se je začela moja samostojna življenjska pot.“

Tako je začela svojo pripoved IRENA VRŠČAJ, rezervni poročnik in poslovodkinja v Emonini samopostrežbi v Črnomlju. Bila je borka od leta 1942 in članica VOS, v povojnem času pa jo poznamo kot aktivno družbenopolitično delavko, kot sposobno uslužbenko in kot ženo, ki je bila neglede na vsestransko delavnost tudi vzorna mati in vzgojiteljica trem otrokom. Družba jo ceni kot borko, ki je z orožjem prispevala za boljši danes in ki je tudi ves povojni čas uspešno delala za razvoj naše družbene stvarnosti.

„Danes je še vedno težko govoriti o enakopravnosti med žensko in moškim. Težko je biti zaposlena in mati, zraven tega družbenopolitično aktivna in prenašati breme gospodinjstva. Prve korake k razbremenitvi žen-

ske smo že storili s podaljšanimi porodniškimi dopusti. Veliko pa si ženske obetajo od boljšega varstva otrok in od celodnevne šolanja. Zlasti celodnevno šolanje bo razbremenilo žensko, ki mora še vedno vse prevečkrat posedati ob svojih šolarjih. Otroci pa bodo ob taki obliki šolanja manj prepuščeni česti in njenim kvarnim vplivom na vzgojo. Če bo zaposlena žena razbremenjena skrbi za dom in družino, ji bo ostajalo tudi več časa za javno udejstvovanje. Prav to pa moramo doseči.“

L. T.

Ko se ob letošnjem 4. juliju s spoštovanjem spominjamo borcev in bork, tistih, ki so dali svoje življenje za osvoboditev domovine, in njih, ki z ustvarjalnostjo za boljši jutri še niso nehali, ne gre pozabljati delež, ki so ga v narodnoosvobodilni borbi imele ženske. Ker smo tudi v mednarodnem letu žensk, smo naš prispevek za dan borca namenili ženskam, tovarišicam, ki so zrasle z revolucijo, za katero so žrtvovale svoje zdravje in svoje najdražje. One imajo danes tembolj pravico ocenjevati, kje smo z vlogo in položajem ženske.

NE OSTANIMO NA POL POTI

Ženske nočemo več soplekov, več spoštovanja, pač pa se moramo vrniti v vrste borcev za spremembo sistema. Ne smemo dopustiti razlage o posebnem odnosu do ženske. Saj ženska ne bo nikoli enakopravna niti v delu niti v politiki, če se ne bo spremenil njen položaj zunaj dela in zunaj politike. Engels in Lenin sta zelo jasno povedala, da je popolna emancipacija možna šele, ko se prekonstruira vse. Ne gre le za otroške ustanove, ki naj bodo ženski v pomoč, ne gre le za to, da žensko pošiljamo z delovnega mesta, češ da je zanjo pretežko ali preumazano, ali da jo pošljemo ponoči domov, da se bo lahko naspala in spočita naslednje jutro opravila vse svoje gospodinjstvene dolžnosti. Vsa ta zaščita stoni na predstavi, da sta pri ženski dom in družina prednostna, če pa ji ostane še kaj časa, naj gre in se uveljavlja tudi v družbi. Zadrževanje marksistov je, da mora ženska osvojiti družbo zato, da bo določene stvari, ki jih ne mora sama opraviti, opravljala ona in vsi občani kot družbene stvari.

VIDA TOMŠIČ, članica sveta federacije novinarjem v Podvinu

Kako grenak je včasih kruh

Mira Pungarčič je ena tistih skromnih in tihih žensk, o katerih smo v povojnih desetletjih le malo slišali. Toda nekdanji borci se je dobro spominjajo. Bila je politdelegatka in poztvovalna bolničarka Kozjanskega odreda. Doživela je veliko spopadov s sovražnikom. Najhušji je bil boj na Jelši, v katerem je 24. maja 1944 padlo 23 borcev Kozjanskega bataljona. Tudi na Bohorju in drugod je šla skoz ognjeni kisi.

Mira je doma iz Brezine pri Brezicah. Jeseni 1941 so jo s starši izgnali v taborišče. Iz Badna je pozneje pobegnila in se kot aktivistka junija 1943 pridružila uporabiškemu gibanju na domačih tleh. Dobrega pol leta zatem je začela naporno pot borke v vrstah Kozjanskega odreda.

Po osvoboditvi se je za nekaj mesecev zaposlila kot delavka v Mariborski tekstilni tovarni. Od tam se je vrnila domov na zemljo, kamor jo je ves čas vlekel. Kmalu se je poročila in potem ni več iskala zaposlitve. Ob vsakdanjih skrbih za starše in svojo družino je pozabila na družbeno uveljavljanje, na izobraževanje in na druge možnosti, ki so jih njene zaposlene soborke in aktivistke znale pravočasno izkoristiti.

Sele lani je potrkala na vrata občinske organizacije ZB v Brezicah. Iskala je delo, da bi spravila skupaj vsaj 15 let delovne dobe. Dve leti ji manjkata. Zveza borcev ji je več kot pol leta iskala delo in ji končno našla mesto pri Agrarni. Ob tem se je Mi-

ra šele zavedela, kaj je zamudila in kako težko je danes borki, če je prej pozabljala nase.

JOŽICA TEPPEY

Aktivistka še dandanes

Pepca Malešič iz Loga pri Boštanju je bila med 16 komunisti, ki so na slavnostni seji občinske konference ZK v Sevnici ob 30. obletnici osvoboditve prejeli zlato značko Zveze komunistov. V partijo je bila sprejeta kot aktivistka NOV med prvimi na Kočevskem novembra 1943.

Našel sem jo že navsezgodaj na njivi, kjer goji velike vrtno jagode. Letos jih obira tretje leto. Leta 1953 upokojena upravnica kmetijskega posestva Sremič pri Krškem je zorala travnik blizu hiše in hotela dokazati edinstvenost mikroklimo v sevnški kotlini za jagode. To je storila na pobudo inž.

Cimperškove pri sevniskem kmetijskem kombinatu. Pri tem pionirskem delu izpričuje pravzaprav zagnanost za napredno ženo, po čemer je bila znana na Kočevskem v Spodnjem Logu na območju, kjer je delovala Johanova četa in je bilo dolgo časa ozemlje pravzaprav brez okupatorja. Pepci tudi med pogovorom o teh časih niso zastale roke med obiranjem rdečih jagod, kjer letošnje deževje zmanjšuje pridelok. Takšno obiranje terja pravzaprav ves čas sklonjeni položaj telesa, kar je mučno že za mlade, kaj šele za starejšega. Pepca se je zavnala, ko je z zavzetostjo obudila spomin na delovne akcije v Verdrenku.

„Tam je bil pravi kolektivni duh in tovarišstvo! Nihče ni vprašal, kaj in od kod si, vsakdo je prijel za vsako delo. Še moja mati se je čudila nad to vneto, češ na ta način se da na vasi ogromno narediti.“ Tako je bilo na Kočevskem od ene hajke do druge, čeprav so Kočevarji, preden so zapustili te kraje, uničili okna in vrata na hišah, Italijani pa prebivalstvu niso privoščili ne živeza ne soli.

Pepca torej ve, kaj lahko da zemlja. Zato tudi ima medljo dela, red zaslug za narod, kot aktivistka je bila pred tremi leti med prvimi odlikovankami Osvobodilne fronte. Toliko zagreta za te sočne rdeče jagode, jih da-

nes ne priporoča več nikomur, čeprav je pred leti razpela črne folije in sadila neobglenne sadike. „Etol iz Celja kot nosilec akcije se je že od vsega začetka kazal v čudni luči. Niti sadik ni postal takih, kot je bilo receno! Naložbe v tak nasad niso majhne: folija je dražja kot v drugih držayah, nasad traja nekako le tri leta, ni dobiti ustreznih škropiv. Pogodba naj bi veljala za pet let, oni so potegnili roke stran že po treh letih. Ni več tiste poštenosti, nujne za dogovarjanje.“ zamahne otožno Pepca Malešič.

Malešičeva se dela ni lotila iz materialne potrebe. Za prezivljanje imata z možem pokojnini. Jagode je zasadila za primer. „Nisem mogla gledati zatravljenih površin.“ pravi Pepca. „Res so dobili

jagode z juga po 3 do 4 dinarje, vendar je bilo že vse gnilo, preden je prišlo do nas. Garantirali so ceno 5 dinarjev za kilogram. To bi bilo v redu, če pridelaj 50 do 40 dekagramov na grm. Lani ni bilo pravi čas na voljo škropiva. Za letos smo si zagotovili škropivo vnaprej, žal spet ni za rabo, ker je staro. Če te že tepe narava, ti mora vsaj kdo drug nuditi oporo. Ne, nobene discipline in odgovornosti ni, žal je vse manj tovarišta.“

In spet se spominja zadružnega duha s krajev v Spodnjem Logu na Kočevskem. „Komunist je gledal, da je imela korist družba. Da je lahko nosil knjižico, se je moral izkazati z zgledom in prizadevnostjo!“

ALFRED ŽELEZNIK

Leta 1937 in v začetku 1938 so s pomočjo kočevskih komunistov pridobili za kandidate Komunistične partije Vinka Knola, Vinka Miheliča, Janeza Lovšina in Filipa Tekavca. Avgusta 1938 pa so te kandidate že sprejeli v KPJ. Sekretar prve ribniške partijske celice je bil Janez Kmet, ki so ga že leta 1937 sprejeli v KP v Zagrebu, kjer je študiral medicino. Komunisti so takrat organizirali „napisne akcije“, se pravi, da so v sodelovanju s skojevci in mladinci – vodil jih je Stane Nosan, katerega so leta 1940 tudi sprejeli v KP – pisali po zidovih razna gesla. Seznanjali so se s položajem doma in v svetu, zbirali „ideo pomoč“ za Španijo, pa tudi podpise „prijateljev SZ“, ki so jih zbrali okoli 1500, čeprav je takratna oblast prikazovala komuniste kot barabe in zločince.

Jeseni 1940 so na enem izmed sestankov imenovali vodstvo bodoče ribniške čete, in sicer za komandirja Filipa Tekavca, za komisarja pa Janeza Kmeta. Za ta korak so se odločili, ker so Nemci in Italijani okupirali že več držav in so komunisti pravilno spoznali, da se obeta okupacija tudi Jugoslaviji.

Ob razpadu stare Jugoslavije so ribniški komunisti zbirali orožje, hkrati pa organizirali za zbiranje orožja tudi mladince in druge občane. 12. julija 1941 je italijanski tolmač Jože Arko-Pepček po svojem sinu obvestil ribniške komuniste, da jih nameravajo Italijani aretirati. Zato so se tega dne zbrali na vnaprej dogovorjenem mestu Filip Tekavec, Janez Lovšin, Anton Križman in Bene Frakelj, naslednjega dne pa so prišli na Travno goro še Janez Kmet in Peter Peterlin, oba iz Ribnice, ter Tonček Jurjevič iz Sodražice in Alojz Zajc iz Zimarič. To je bila torej prva ribniška četa, ki je bila ustanovljena 13. julija. Takrat je štela 8 ljudi, od tega je bilo 5 članov KP.

V bližini čete so se zadrževali člani organizacije TIGR (Trst, Istra, Gorica), Tone Černač, Tone Majnik in Jošt Godnič, ki so zbežali pred Italijani v gozd.

PRVA PRISEGA

20. julija je četa štela 10 borcev. Tistega dne so vsi prisegli, in sicer „ljudstvu in Stalinu“, kot se spominja komandir Filip Tekavec. Tigrovcu niso prisegli, kasneje pa so tudi zapustili to območje.

Borci prve ribniške čete so v začetku vadili v streljanju in bojevanju.

Ribniški slikar samouk Dušan Matoh je naslikal tudi „Ustanovitev prve ribniške čete“. Razen borcev čete je dodal še organizatorja vstaje Jožeta Šeska (desni) in kurirja Staneta Nosana (levi). (Foto: J. Primc)

Prva ribniška četa

zbrali orožje ter opravljali sabotazne akcije. Tako so rušili električne drogeve in minirali železniško progo Zlebia-Ribnica-Kočevje. Minerske akcije so bile razmeroma pogoste, vendar v začetku zaradi nezkušenosti marsikdaj niso uspevale. Pogosto so partizani vzemirjali tudi italijanske vojaške in karabinjerske posadke tako, da so streljali proti njim, nakar so Italijani vso noč streljali proti gozdovom.

Te akcije so dvigale moralo borcem, zato so sklenili, da bodo napadli skupino treh kurirjev, ki je vsak dan prenašala pošto med Ljubljano, Ribnico in Kočevjem. Za akcijo so se prijavili prostovoljci Janez Lovšin, Janez Hočevar in Bene Frakelj, vodil pa jih je komandir Tekavec. Zasedo so postavili ob cesti na Jasnici, kjer so vsak dan okoli poldne peljali mimo italijanski kurirji.

„Te zasede ne bom nikoli pozabil,“ se spominja dogodka Filip Tekavec. „Bilo je 19. avgusta 1941 ob 12.20. Ko so motoristi zapeljali mimo, smo streljali nanje. Eden se je zvrnil mrtev

po cesti, drugi je bil ranjen, tretji pa je ušel. Vendar mrtvecu nismo mogli pobrati orožja in opreme, ker sem opazil, da se približno 100 m od nas bliža v strelcih precej Italijanov, ki so streljali proti nam. Hitro smo se umaknili in z nekoliko oddaljenega hrička opazovali, kako se je neka italijanska motorizirana kolona umikala proti Dolenji vasi, nato pa je italijansko topništvo od približno 13. do 17. ure obstreljevalo Jasnico, da so kar drevesa letela po zraku. Zvečer pa nam je naš kurir Stane Nosan prišel iz Ribnice povedat, da Italijani govorijo, da je njihovo motorizirano kolono na pohodu pričakalo na Jasnici 800 Srbov. Tisti trije motoristi torej niso bili kurirji, ampak izvidniki oziroma predhodnica italijanske kolone.“

NA GLAVNI ŠTAB

Komandir Tekavec se spominja dalje:

„Septembra je prišla pošta, da morava z Janezom Kmetom oditi v glavni štab v Ljubljano in poročat o

naših akcijah. Komandant Franc Leskošek-Luka in Aleš Bebler sta nama povedala, da sta slišala o uspehih naše čete in da je vodstvo zato zadovoljno. Naročila sta nama tudi, naj naša četa preraste v bataljon. Po vrnitvi bi morala mobilizirati nove borce, zbrati orožje, organizirati prehrano borcev in navezati stike s hrvaškimi partizani.

Po vrnitvi v tabor smo likvidirali dva izdajalca, enega pri Sodražici, drugega pri Velikih Laščah. Medtem se je pri čiščenju orožja ponesrečil Janez Lovšin. Najprej smo ga zdravili sami in s pomočjo dr. Janeza Oražma, ker pa se mu je stanje slabšalo, ga je dr. Oražem odpeljal 7. oktobra v sanatorij Emona v Ljubljano. Tako je bil Lovšin eden prvih partizanov, ki se je zdravil v tem sanatoriju.“

Septembra je prišla v tabor ribniške čete na Travnici gori še ena skupina borcev, ki so jo poslali iz Ljubljane, tako da je četa, ki naj bi prerastla v bataljon, štela že 23 borcev. Vendar so enega zaradi mladoletnosti poslali domov. Tudi ta, nova skupina je prisegla.

ČRNI OBLAKI

Zdaj pa so se začeli zbirati črni oblaki, zaradi katerih četa ni prerastla v bataljon, ampak se je celo razšla.

Najprej je prišlo 20. oktobra sporočilo, naj četa pošlje hrano v Mikličevo vilo na Debelem vrhu, kjer je lačna partizanska skupina. Pet tovarišev, ki so odšli na pot s hrano in še neko drugo nalogo, se ni vrnilo, ker so padli v italijansko zasedo.

Medtem je padla v zasedo še skupina 20 borcev, ki so jih poslali iz Ljubljane v ribniško četo oziroma bataljon. Nobeden ni prišel v četo.

Zapadel je tudi sneg, globok nad meter. Pet mož je šlo v Ljubljano nabavljat zimsko opremo za četo oziroma bodoči bataljon, dva pa po drugih nalogah v Grosuplje in Novo mesto.

Komandir Tekavec in komisar Kmet sta skupaj s še tremi borci padla 25. oktobra ob 17. uri v zasedo med Novo Štifo in Travno goro, ko sta hitela na sestanek z Matijem Maležičem in vojaškim referentom Ivanom Selškom. Ta sestanek je bil sklican prav zaradi ukrepov v zvezi z ustanavljanjem bataljona. Sovražne kroglice so smrtno zadele Tončka Jurjeviča, hudo ranjen pa je bil Janez Handler, ki je nato v noči med 25. in 26. oktobrom rani podlegel.

Od vse čete je tako ostalo le še 7 borcev, ki se seveda niso mogli upirati premočnemu sovražniku, ki je takrat obkolil precej široko območje, ker je lovil partizane Serčerjevega bataljona, ki so se umikali po napadu na Lož. Po posvetu so borci sklenili, da se bodo razdelili v dve skupinici, se nekeje prijavili, da bo šla ofenziva mimo, nato pa se bodo po nekaj dneh spet vsi zbrali v taboru na Travnici gori. Komandir Tekavec je računl, da se bodo vrnilo tudi borci, ki so šli proti Mikličevi vili, in drugi, ki so šli nabavljat zimsko opremo. Tako bi bila četa spet skupaj.

Vendar so se izmed sedmih preostalih borcev štirje priključili Serčerjevi skupini, ki je šla prezimovat v Ljubljano. Komandir Tekavec, ki je že 26. oktobra spet obiskal taborišče, je tam našel le nekega neznanca, ki ga je tja napotil upravnik doma na Travnici gori. Tekavec ga je preizkusil in menil, da je vreden zaupanja. Zato mu je dal puško in naročil, naj počaka preostale borce ter jih tam zadrži, dokler se on ne bo vrnil.

Nato je drugo jutro ob 7. uri Tekavec odšel po partijskem naročilu s terena v Ljubljano na glavni štab poročat o nesrečnih dogodkih zadnjih dni. Komandanta Luko pa je dobil šele po dveh tednih. Komandant se je najprej razjezil zaradi razpada čete, ko pa mu je komandir Tekavec vse razložil, ga je imenoval za namestnika komandanta bataljona, ki se je takrat ustanovljal na Jelenici v Kočevskem Rogu.

Ribniška četa je bila nato ponovno ustanovljena v začetku leta 1942. Kasneje je prerastla v Ronkov bataljon, ta pa se je še kasneje priključil Notranjskemu odredu.

Prva ribniška četa je bila po zahtevanju komandirja Filipa Tekavca-Gašperja tudi prva partizanska enota sploh. Prva je začela z akcijami proti okupatorju in dosegala za tiste čase lepe uspehe. Upoštevati pa moramo, da je bil tisto začetek, sola odpora. Prva ribniška četa je dala Italijanom vedeti, da na našem ozemlju niso zaželeni in da se jim obeta boj. Prvi partizani so med ljudmi krepili narodno zavest in užigali v njih iskro odpora, ki so kasneje prerastle v plamen. Res pa uspehi prve ribniške čete niso veliki, če jih primerjamo s kasnejšimi, ki so jih izbojevale bolj izurjene, večje in bolje oborožene partizanske enote.

Po pripovedovanju komandirja prve ribniške čete Filipa Tekavca-Gašperja zapisal

JOŽE PRIMC

Ljubljanska banka

Podružnica Krško
s poslovnimi enotami

Krško, Cesta 4. julija 42
Brežice, Cesta prvih borcev 31
Sevnica, Kvedrova 45.

NAŠA PRIJATELJICA JUGOSLAVIJA

4

Pomlad... Svežina diha nad zaslanjanimi meglicami nešteti smaragdno zelenih vodnih ogledal, z gozdovi obraslih turkizno-modrih jezer, ki se prelivajo eno v drugo kot nebeško deževje sončnega neba in odkrivajo slike, zarisane s čarobno roko ljubezni.

Poletje... Tišina bogato razcvetih planinskih travnikov pojočega sveta ptic in večnega šumenja slapov daje domišljiji krila. Spreminja resničnost v sanje, zvok v tišino, barvo v čistost.

Jesen... Jesen spreminja vode, gozdove in nebo in jih prežema z novo lučjo ter jim daje čudovit ritem drhtenja barv. Tudi dno jezera se raztaplja kot mojstrova paleta in skozi to drhtenje barv plava jata rib kot v svetu začaranih slik.

Zima... Zima je počitek neba nad izgubljenimi barvami. Nova harmonija zvoka in belega sna. To je rojstvo kristalne vedrine, spreminjanje barvite pravljice v snežni val, zaledenel med visokimi gorskimi pobočji. Voda je mirna pod hladnimi kristali ledu.

Ne gre za romantično pesnitev ne za romantično pretiravanje, ampak za zapis v turističnem prospektu. Komaj je mogoče verjeti, da sploh kak prospekt govori resnico. Ta je nedvomno eden redkih, ki ne laže. Tudi najbolj pesniški pesnik niti najmodernejša tehnično dovršena filmska kamera ne moreta zajeti tega, kar nudi preprost pogled.

Igrivi ples vode med vejevjem in skalovjem

BISER NAŠE DOMOVINE

Razumljivo je, da govoriva o biseru naše domovine, o Plitvičkih jezerih. Ta edinstvena naravna znamenitost je cilj stotisočeri turistov iz vsega sveta, nam pa pomeni enega redkih predelov, kjer smo znali razviti turizem do najvišje stopnje, ne da bi ob tem grobo posegli v naravo.

Med bele vodne stebričke se kot arabeske vpletajo rastline.

V Plitvičkih jezerih, ki leže 80 km od jadranske obale, med gorovjem Male Kapele in Plješivico, v tej dolini, skozi katero se niza šestnajst prelepih jezer in jezerc, se narava ne podreja človeku, ampak človek nji.

Ko se drevo pod težo let ali ognjenim sunkom strele zruši, ga nihče ne odmakne. Kot v tistem pradavnem času, ko je narava bila neomejeni in edini gospodar, drevo trohni za rast novih poganjajočih drevesc. Tudi če pade na pot, obleži. Človek se obnaša nenavadno: drevo pusti trohneti, pot pa spelje okrog njega. To se, žal, dogaja samo še v tem čudovitem naravnem parku, ki je z zakonom zaščiten.

Sloviti svetovni popotniki so sestavljali sezname naravnih čudes. Res je, da Plitvičkih jezer v teh seznamih ne najdemo, ker so premajhna. Toda ta čudoviti košček narave kljub svoji majhnosti gotovo odtehta vsa veličina Viktorijinih slapov, Niagare, Grand kanjona v Coloradu — je kot kristal, ki skozi svojo majhnost razlije ogromno sonce v droben žarek čudovitih barv.

ŠESTNAJST JEZER

Plitvička jezera ležijo v osrednji Hrvaški, v Liki. Raztezajo se od severovzhoda proti jugozahodu. Za narodni park so bile proglašene leta 1949. Celotna površina parka je

Najvišji slapovi Plitvičkih jezer grmijo v globino izpod hiš, v katerih še živijo ljudje.

20.000 hektarov, od tega je 200 hektarov jezer. Šestnajst jezer in jezerc se razteza na dolžini 5640 metrov. Največje jezero je Kozjak, ki je globoko 46 metrov in meri 82 hektarov. Glavna zanimivost so gotovo največji slapovi Plitvice, ki padajo 75 metrov globoko. Jezera so bogata rib, vendar je ribolov prepovedan, razen v dveh največjih. Skoraj 13.000 hektarov narodnega parka zavzamejo gozdovi, v katerih živi številna divjad. Tudi lov je prepovedan. Edini lovci so živali same.

Skozi hladno senco obširnih gozdov skakljajo srne, na jasi se pokaže jelen, lisica si zvitoropo koplje svoj brlog, v meglici, ki lebdi nad slapovi, se spreletavajo ptice vseh vrst, mir pa je našel tudi medved. Od časa do časa je mogoče videti divjo svinjo, v mrzlih zimskih večerih pa je ob zaledenelih jezerih slišati celo zategel volčji krik. Ves ta svet živi po svojih naravnih zakonih, zato ni nič čudnega, če se med petjem ptic zasliši smrtni krik napadene živali, ki je podlegla močnejši...

„SAJ JIH SPLOH NE VIDIM!“

Ko sva hodila po potkah ob jezerih in za vsakim ovinkom strmela nad čudovito igro narave, nad iznajdljivimi brzicami, temno modro in smaragdno zeleno gladino jezer, nad majhnimi slapovi, ki so v valovih preskakovali kamne, morebiti že stoletja postavljene tako, da delajo oviro vodi, ali nad velikimi slapovi, ki so v loku bobneli v globino, nad gladino vode pa pršeli meglico; ko sva klicala drug drugega, ker sva odkrivala vedno nove in nove lepote, vredne pogleda in fotografiranja — sva se peljala tudi s čolnom čez največje jezero. Blagrovala sva čolnarja, ki živi v tej čudežno tihi in mirni naravi in uživa jezera in njihove lepote iz dneva v dan, odkriva čudeže kot otrok, ki skozi razprte prstke spusti pesek; daleč stran od vsakdanjega utripa industrije in mestnega življenja diha svež zrak in opazuje spremembe v vodi, zraku...

Nikola Križmanić: žuljave roke čolnarja, ki je slep za lepoto okrog sebe.

Povprašala sva ga: „Gotovo uživate v tem delu?“

Njegov odgovor ni bil tak, kakršnega sva pričakovala. Zelo naju je presenetil ta Nikola Križmanić, sezonski čolnar, sicer pa kmet iz bližnje okolice: „Kakšne lepote? Saj jih sploh ne vidim!“ Začudeno sva ga gledala, on pa je nadaljeval: „Po osem ur veslam v enega brega na drugega in včasih moram hiteti kot nor. Turisti se vrača-

jo s sprehodov in ogledov in vsi bi radi prvi stopili v čoln in prišli v hotel, jaz pa nisem iz železa. Pa še paziti moram, ker so nekateri prav nerodni in bi mi mimogrede prevrnili čoln, če ne bi na krmi lovil ravnotežja. In kdo bi bil kriv, če bi se sredi jezera potopili turisti in z njimi vsi tisti dragoceni aparati in kamere, ki jih vlačijo s seboj?“

Ni bilo dosti turistov v tem majskem jutru. Zato smo se usedli ob bregu in Nikola si je prižgal cigareto. Iz njegovih besed ni bilo težko razbrati, koliko ljubša od vse te tolikokrat popisane in opevane, tolikokrat fotografirane in snemane, za toliko ljudi tako čudežne lepote mu je iz liškega sveta iztrgana njivica, ki jo obdelujeta z ženo. Čolnarjenje na Plitvicah mu je samo sezonsko delo za nekaj mesecev, s katerim zasluži ravno dovolj denarja, da plača davke in da mu ostane za najnujnejše nakupe.

In ko sva se hotela peljati nazaj na drugi breg, je veslal drug čolnar. Tudi z njim sva se hotela pomeniti, ker sva bila radovedna, kako gleda na to lepoto okrog sebe, pa naju je zavrnil: „Dajta, dajta, fanta! Vidva bi se pogovarjala — a kdo bo prepeljal te nestrpe turiste?“ In sva ga razumela...

SLAPOVI ČASA IN ZGODOVINE

Iz zgodovinskih najdb je razvidno, da je bila okolica Plitvičkih jezer naseljena že v predzgodovinskem času, okoli leta 2.500 pred našim štetjem. Arheologi so odkrili kamnito in bakreno orožje, ostanke plovil, človeške in živalske kosti. Vsi ti predmeti dokazujejo, da se je takratni človek preživljal z ribištvom in lovom in da mu je narava sama veliko pomagala. Hrane je imel v obilju, prav tako tudi jam, v katerih je lahko prebival. Nekaj teh jam je še danes dostopnih.

Prva etnična skupina na tem ozemlju, za katero zgodovinarji neizpodbitno vedo, so bili Tračani okrog 1.000 pred našim štetjem. Pozneje so jih Iliri in bojeviteli Kelti izrinili. Za časa rimskega cesarstva je mimo Plitvičkih

jezer tekla cesta in nekateri ostanki te ceste so se ohranili še do danes. Viri govorijo, da je jezera obiskal tudi slavni vojskovođa Julij Cezar. Skozi lepoto današnjega narodnega parka so v šestem stoletju drvele avarske horde na svoji poti proti dalmatinski obali. V sedmem stoletju pa so se tu naselili Slovani, naši pradedje.

Dolga stoletja so Slovani mirno živeli v svojih zadrugah. Petnajsto stoletje je prineslo Turke in bližnja Plješivica je bila leta 1520 priča velike bitke. Šele leta 1689 so bili Turki izrinjeni s tega ozemlja, meja s Turčijo je potekala 15 kilometrov tod... V času avstrijske vlade so prodali Plitvice nekaterim fevdalcem, vendar je okoliško ljudstvo to prepričilo in vključili so jih v sestavo Vojne krajine.

Sele 1881 so Hrvatje postali pravi lastniki Plitvic. Zaradi slabih cestnih povezav so bile odrezane od sveta vse do srede 19. stoletja, ko so zgradili prvo manjšo stavbo, namenjeno potujočim avstrijskim uradnikom. Leta 1896 pa je ob jezeru Kozjak že stala prvi hotel, namenjen popotnikom in turistom. V stari Jugoslaviji so lepote Plitvičkih jezer uživali redki izbranci. Zasebni lastniki hotelov so skušali potegniti kar največji dobiček in so se malo ozirali na to, da bi zaščitili lepoto.

V plitvičkem nacionalnem parku drevesa tako dolgo, dokler ne padajo pod težo starosti. Tudi iz jezera nihče ne pobira: vse je tako, kot vredi narava.

V času vstaje naših narodov so bile ustanovljene tudi prve partizanske enote v teh krajih. Zanimivo je, da Plitvičkih jezer sovražnik nikoli ni mogel zavzeti za dlje časa. V okoliščini tega divjega sveta se je nastanil tudi hrvaški glavni štab. Na prvem zasedanju ZAVNOH 14. julija 1943 v Labudovcu so objavili znano „Plitvičko resolucijo“, ki je pozivala hrvaški narod k združeni borbi proti skupnemu sovražniku, k nadaljevanju borbe do dokončno osvoboditev dežele in zrušenje fašizma.

In delček te čudovite lepote jezer tako bogato preteklostjo odnesejo turisti vsak dan s seboj. Ne ohranijo se le v srcu, ker je to lepoto z besedami težko opisati. Na kilometre filmskega traku in na tisoče posnetkov narave vsak dan turisti z vseh koncev sveta. V mirnih urah prijazne domačnosti se potem spet odprejo Plitvička jezera visoko v avstrijskih Alpah, v tipičnem holandskem mlinu na veter, pod čudovitim angleškim nebom, v vročem srcu Afrike, na daljnem Japonskem in kjerkoli drugje.

(PRIHODNJI
MINARET JE ZAMENJAL KRIZ

Kot iz pekla se iz trušča številnih slapov dvigajo vodne pare.

Sosed obnavlja grad

Vojna vihra ni prizanesla niti starodavnim gradovom v dolini Krke, ki so prej stoletja kljubovali času in številnim sovražnikom. Decembra 1942 je pogorel Gracarjev turn, eden najstarejših gradov v naši deželi, katerega trdni zidovi so zdržali tudi hude napade divjih Mongolov; v ta romantični grad pod Gorjanci so se okoliški prebivalci zatekali pred krvoločnimi Turki. V njem se je kasneje večkrat in za daljši čas ustavil pri svojem pobratimu Dragotinu Rudežu pisatelj Janez Trdina in tam pisal svoje čudovite bajke in povesti o Gorjancih...

Valt Jurečič: „Gracarjev turn bi zahteval milijone, da bi bil tak kot nekoč.“

Po končani vojni ni nihče niti pomislil na obnovo porušenih gradov, ker za to takrat ni bilo denarja. Prejšnji lastniki so že med vojno zbežali na tuje, ker so sodelovali z okupatorjem, čas, sonce dež in zmrzal pa so neusmiljeno rušili stare zidove...

Prebivalcem Gracarjevega turna ni bilo treba zbežati na tuje, da bi se izognili roki pravice: vseskozi so sodelovali s partizani in vdova po Dragotinovem sinu je prvim gorjanskim partizanom kupila vola; cela družina je stala pred puškami legistov, hčerko Vito pa so mučili Wolbangovi „čmorokarji“ in je konec vojne dočakala v koncentracijskem taborišču.

Po osvoboditvi je Herbert Schoeppl, ki se je na Gracarjev turn priženil iz sosednjega gradiča Vrhovo, opustošeni grad za silo obnovil, tako da so lahko stanovali v njem, za kaj več pa ni bilo denarja. Leta 1952 je priskočil na pomoč Zavod za spomeniško varstvo in so obnovili streho in Trdinovo sobo, potem pa dolga leta ni bilo nič več. Po ženini smrti je danes 83-letni inženir Schoeppl ostal edini prebivalec gradu. Leta in bolezen so opravili svoje, Trdinovo sobo so morali zapreti, ker ostareli graščak ni mogel več voditi številnih obiskov po

strmih grajskih stopnicah. Izgubil je tudi voljo, da bi grad še naprej obnavljal, saj pri takem delu človek res ne vidi konca. Gracarjev turn je objela podeželska tišina, delo je zamrlo.

Že nekaj let nazaj, od leta 1969, pa je v gradu spet bolj živahno. Obiskovalec vidi, da je prišel kar na nekakšno gradbišče: pesek, opeka, les, prepletskane stene, na novo prekrita streha, električna napeljava, ki je še niso utegnili prekriti z ometom, vodovod, vse to govori, da so pridne roke spet poprijele za delo.

„Največ zaslug za to ima Valt“, pravi Schoepplova hči Vita, ki pride včasih gospodinjit očetu in živi v gradu, kadar mora oče v bolnišnico.

Valt Jurečič je inženir elektrotehnike in živi v Metliki. „Na Gracarjev turn sem prišel leta 1969 povsem slučajno“, pripoveduje Jurečič. Že na prvem obisku sta se z gospodarjem Herijem, kot mu pravijo domači, sprla. Jurečiču pa je bil Schoeppl kljub temu takoj všeč. Začel je bolj redno zahajati k njemu in postala sta dobra prijatelja. Podjetni inženir, ki tudi sam poprime za vsako delo ter se spozna na več področij, je Schoeppla kmalu navdušil za obnovo gradu.

„Sam sem Dolenjec, Kostanjevičan, in mi je pogled na Gorjance s te strani bolj domač in prijeten, čeprav že več let živim v Metliki“, pripoveduje. „Dolga leta sem živel v kostanjeviškem gradu in sem vseskozi opazoval, ko so ga obnavljali. Tam sem marsikaj videl in se tudi naučil, kar lahko sedaj pri Gracarjevem turnu s pridom uporabim.“

Kaže, da je ljubezen do starih kulturnih spomenikov in želja, da bi jih obnovili, tej rodbini v krvi. Jurečič je namreč bratranec Franca Dermaza, vodje sku-

pine, ki že 13 let obnavlja kostanjeviški samostan.

Tako je danes Valt Jurečič nekakšen organizacijski vodja obnove Gracarjevega turna. Seveda dela vse brezplačno. „Denarja je malo, dela pa veliko. Vendar se tudi počasi daleč pride; v 6 letih smo že kar precej naredili. Že to je veliko, da je stari gospod Heri spet dobil veselje do obnove in s tem tudi do življenja. Prej je govoril samo še: „Po moji smrti bo vsega konec!“ sedaj pa veselo hodi okoli gradu, kadar delamo, in mu ni žal denarja.“ Jurečič si je v gradu uredil svojo sobo; kadar ima

delo v Novem mestu, zavije namesto v Metliko na Gracarjev turn, kaj postori, premisli, pregleda in naredi načrt za nadaljnje delo.

„Če bom živ in zdrav, Gracarjev turn ne bo propadel. Mora živeti, saj je naša kulturna dediščina in tako last vseh nas“, pribije Jurečič, ki si v neposredni bližini gradu, na Marofu, kjer so bili včasih grajski hlevi, ureja dom, kamor se namerava preseliti. Ko bo Gracarjev turn dobil takega soseda, bo njegova obnova gotovo še hitreje napredovala.

A. BARTELI

Jugoslavija je lani v turističnem prometu zabeležila okoli 14,5 milijona gostov in 65 milijonov nočitev. Tujih gostov je bilo nekaj manj kot 5,5 milijona, dosegli pa so več kot 29,7 milijona nočitev. Devizni priliv od turizma je presegel 696 milijonov dolarjev, z njim pa je država pokrila 20 odstotkov primanjkljaja v plačilni bilanci.

Slovenija pa je imela v tem letu nekaj več kot 2 milijona gostov, od tega 813.000 tujih. Vseh nočitev je bilo okoli 6,1 milijona, od tega so jih 2,5 milijona dosegli tujci. V zadnjih desetih letih (1964-1974) se je turistični promet v naši republiki povečal za 61,5 odst., od tega inozemski celo za 106,8 odst. Kljub tolikšnemu porastu pa ugotavljajo, da je turistični promet zaostal za 3,3 odst. za predvidenimi.

Strokovnjaki računajo, da bo turistični promet tujih gostov do leta 1980 vsako leto naraščal za 4 odst., prenočitve tujcev pa za 5 odstotkov. Število domačih gostov naj bi se v tem obdobju povečevalo še hitreje - za 5 odst. na leto, njihove nočitve pa za 6 odst. Devizni priliv iz turizma naj bi bil 11,8 odst. na leto. V obdobju

Stoječa mlinska kolesa so res še samo zanimivost, toda tudi tej zanimivosti so dnevi šteti, ker mlinov nihče več ne popravlja.

JE ZA DOLENJSKO TURISTIČNI OLIMP (NE) DOSEGLJIV?

Do leta 1980 bi morale dolenske občine investirati več kot 122,5 milijona dinarjev, da bi dohitele turistično razvito Slovenijo - Nujno je enotno načrtovanje

1976-1980 naj bi se nove turistične zmogljivosti povečale vsako leto za 3,4 odst., medtem ko so se od leta 1971 le za po 2,7 odst.

„ZLATO“ DESETLETJE ZA TURISTIČNI RAZCVET

Preden bomo kaj več povedali o turističnem načrtovanju na Dolenjskem, si oglejmo nekaj zanimivih podatkov in ugotovitev. Znano je, da so dolenski turizem pred drugo svetovno vojno predstavljala le zdravilišča - Čateške, Dolenjske in Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica in Novo mesto pa so bili znani kot kraji s turističnim prometom. Leta 1938 je imelo Novo mesto pet hotelov in 28 gostiln. Močneje so bile obiskane turistične postojanke na Gorjancih, Mimi gori in Lisci.

Do leta 1958 se je turizem na Dolenjskem razvijal zlagoma, v

glavnem pa nenačrtno in neusklajeno. Šele magistralna cesta Ljubljana - Zagreb je tudi turizmu omogočila hitrejši napredek, ki ga je sonačrtovala leta 1961 ustanovljena Dolenjska turistična zveza.

Iz leta 1958 so znani naslednji podatki o turističnem prometu na Dolenjskem in v Posavju. Na obeh območjih je bilo 45.810 gostov, ki so dosegli 160.650 nočitev, od tega je (sedanja) dolenska regija zabeležila 30.430 gostov s 109.800 nočitvami.

V letih 1964-1974 je turizem v dolenski regiji napredoval s hitrimi koraki, stopnja rasti je bila nad republiško. Za primerjavo naj povemo, da se je število gostov povečalo za 278 odst. (domačih za 233, tujih celo za 374), število nočitev pa za 78 odstotkov (domačih gostov za 53, tujcev za 177).

Zakaj je bilo to možno, povedo tudi naslednji podatki: števi-

lo gostinskih obratov se je povečalo od 161 na 259, število sob od 531 na 868, ležišče od 953 na 1.669, število sedežev pa celo od 8.498 na 15.197.

Z združevanjem razdrobljenih gostinskih in turističnih zmogljivosti se je turistično-gostinska ponudba dolenske regije znatno povečala, pa tudi načrtovanje novih zmogljivosti je postalo smotnejše. Smarješke Toplice so se priključile šolskemu centru za gostinstvo v Novem mestu, trebanjska Grmada podjetju Hmeljnik, ribja restavracija je šla k Otočcu, Metropol h Gorjancem, Kolodvorsko restavracijo so vključili v TOZD Gostinstvo ljubljanskega ŽZP; v Beli krajini so se v enotno gostinsko podjetje združili vsi družbeni obrati, pripojil se je še semiški hotel Smuk, vse skupaj pa je zdaj TOZD Črnomelj ljubljanskega transportnega podjetja Viator.

V novomeški občini je zatem sledila še ena integracija: Dolenjske in Smarješke Toplice ter vse druge samostojne gostinske organizacije so se združile v skupnost TOZD Zdravilišča in gostinstvo pri tovarni zdravil Krka. Gostinstvo in turistično povezovanje so izvedli tudi v Posavju, vendar z drugimi OZD, zavoljo česar turistična prizadevanja Dolenjske in Posavja, kot

trdijo na Dolenjskem, še niso usklajena.

LETA 1980 ŽE V KLUBU TURISTIČNO RAZVITIH?

Čeprav je na dlani, da je dolenski turizem močno napredoval, gospodarstveniki in drugi poznavalci z dosežki niso zadovoljni. Pomanjkljivosti, trdijo, je za dolg spisek. Takole menijo: načrti naložb v turizem (v okviru OZD ali TOZD) niso usklajeni z občinskimi in republiškimi prizadevanji, primanjkuje zmogljivosti za skupinski (tudi mladinski) turizem, regija ima premalo objektov za razvedrilo in rekreacijo (kopališča, igrišča, minigolf), odliv strokovnega gostinskega kadra je velik, turistična propaganda je razdrobljena, šibka itd.

Marsikaj bi lahko pridobili v prihodnjih letih. Načrtovalci menijo, da bi turizem v dolenski regiji v obdobju 1976-1980 lahko rasel takole: turistični promet z letno stopnjo 5 odstotkov (nočitve po 6 odst.) tujih in po 3-odstotni stopnji (4-odstotni pri nočitvah) domačih gostov. Devizni priliv iz turizma naj bi se povečal za 10 odstotkov na leto. Kajpak bi morali znatna sredstva vložiti v

tako imenovano razširjeno reprodukcijo in zmogljivosti letno povečati za 4 odstotke.

Podatki kažejo, da bi take stopnje lahko dosegli, če bi vsako leto zagotovili po 67 turističnih ležišč (postelj) in še posebej uredili bivalna mesta v avtokampih za 80 ležišč, ob tem pa namestili še 608 sedežev. Seveda bi morali poskrbeti tudi za kopališča, igrišča, zdravstveno dejavnost in podobno in hkrati razvijati vse te zmogljivosti v komercialnem in zasebnem gostinstvu ter kmečkem turizmu. Da bi uresničili tak program, bi morali zagotoviti vsako leto po 26.519.000 din oziroma za obdobje 1976-1980 kar 122.595.000 din.

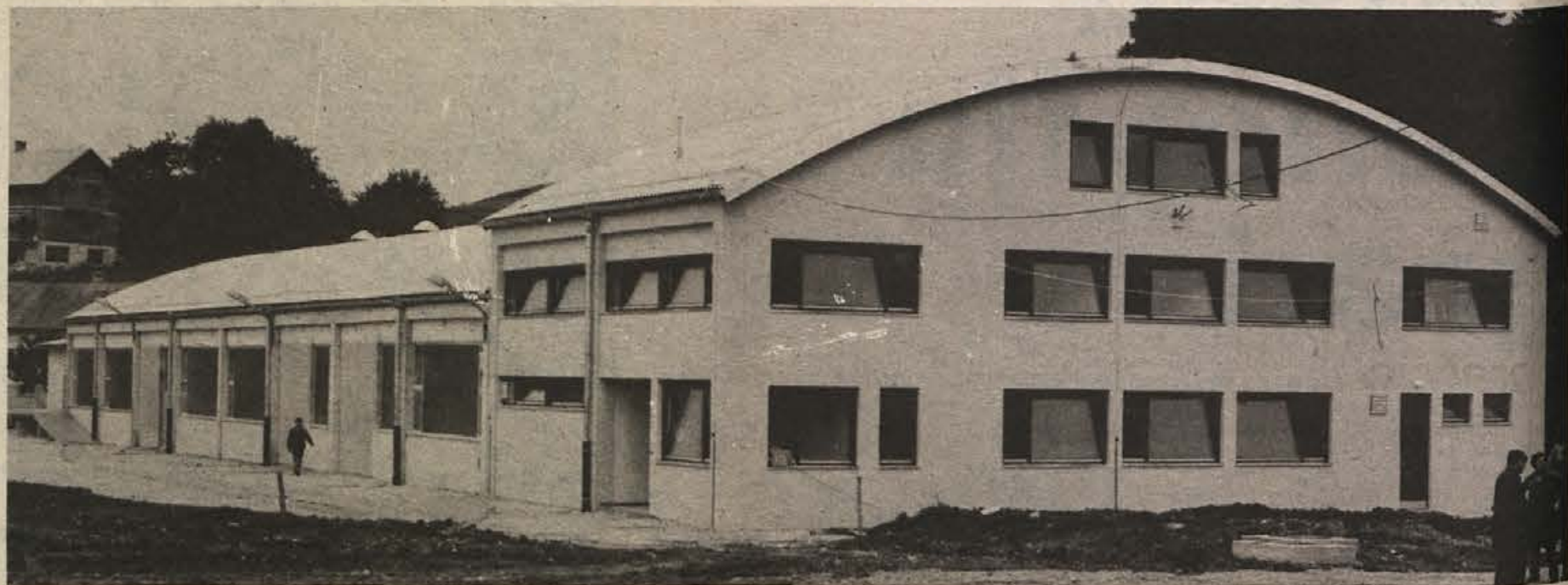
Nedvomno je, da zaslužijo taki načrti več kot zgolj bežno pozornost novinarskega peresa v turistični sezoni, ki se je medtem že začela. Zamisli naj bi kar najhitreje prišle v načrte, po katerih naj bi v naslednjih letih v resnici zraslo to, česar Dolenjska še nima. O tem, ali se naložbe v turizem splačajo ali ne, najbrž ne bi kazalo izgubljati časa in besed. Prislunhimo strokovnjaku, ki trdi, da „nas stane iz turizma pridobljeni devizni dolar le 27 par“, potem odločitev najbrž ne bo težka.

I. ZORAN

Dolenjska ima še vedno premalo bazenov.

25 LET NOVOMONTAŽE

Nova hala NOVOMONTAŽE na Cikavi, ki jo bodo slavnostno izročili namenu ob današnjem praznovanju 25-letnice podjetja

Novomeško podjetje NOVO-MONTAŽA je nastalo leta 1973, ko se je bivšemu ELEKTROTEHNIČNEMU podjetju pridružilo podjetje OMP. O začetkih podjetja, ki danes zaposluje 153 delavcev in ustvari 33.255.000 dinarjev celotnega dohodka, pa smo se pogovarjali s prvim direktorjem ELEKTROTEHNIČNEGA PODJETJA Poldetom Pečaričem, ki je vodil podjetje od ustanovitve do leta 1968, oziroma z Rikom Cigojem, ki pa je prvi začel pri OMP.

S Poldetom Pečaričem je stekel takle razgovor: „Električno podjetje, ki je delovalo pri Mestnem ljudskem odboru Novo mesto, je bilo ustanovljeno 20. 12. 1949. Vse, kar smo imeli ob dnevu ustanovitve in še lep čas pozneje, so bili prostori v Hladnikovi ulici in orodje, ki si ga brez težav vsega spravil v eno torbo. Ker še nismo bili dovolj usposobljeni, smo najprej popravljali električne napeljave, kuhalnice, elektromotorje in drugo.

Ko smo si nekoliko opomogli, smo v letih 1951 do 1954 imeli „levji delež“ pri elektrifikaciji dobršnega dela Dolenjske, vse od Gabrovke tja do Bele krajine. Menda je ni vasi na Dolenjskem, kjer ne bi napeljevali elektrike. Ko se je v Novem mestu pričela stanovanjska gradnja, smo sodelovali s Pionirjem pri izgradnji stanovanj. Največji prispevek pa smo dali k izgradnji dolenjske industrije. Omenim naj, da smo delali pri usposobitvi proizvodnih obratov Novolesa, Iskre, Kerke, Novoteksa, Pionirja in drugih. V letu 1960 smo se tudi kadrovske okrepili, saj je bilo že 30 zaposlenih, tako da smo se lotili tudi previjanja elektromotorjev, ki jih tedaj še ni bilo na voljo. Značilnost tega podjetja, ki botruje pri izgradnji vse dolenjske industrije, je, da je delovalo z lastnimi sredstvi, hkrati pa je tej industriji „darovalo“ vrsto mladih strokovnjakov, ki so v tem podjetju opravili vajensko dobo in postali pomočniki.“

Temeljni kamen podjetja OMP, ki se je do pripojitve razvijalo v izredno težkih delovnih razmerah, je postavil Riko Cigoj, ki je razen krajše prekinitev vse do leta 1964 uspešno vodil podjetje (nato pa do pripojitve še PETER KOVAČIČ), ki je opravljalo vrsto obrtniških del, vodovodno-inštalacijske, ključavničarske in druge dejavnosti. Posebej je treba omeniti tudi montiranje centralnih ogrevanj.

Čeprav je spomin že marsikaj zabrisal, se Riko Cigoj prvih dni podjetja in njegovega nadaljnje razvoja spominja takole: „Leta 1946 smo se imenovali Mestni vodovod; sedež je bil na rotovžu. Naš kolektiv je štel tri zaposlene; poleg mene sta bila to še NESTEL BELE in JOŽE LIPAR. V glavnem smo opravljali vzdrževalna dela pri vodovodu, spomladi 1947 pa smo dejavnost že ločili na vodovodno-inštalatersko, ključavničarsko in kleparsko. Razpeti pa

STRUKTURA ZAPOSLENIH

V NOVOMONTAŽI imajo v letošnjem letu 153 zaposlenih, sestava pa je naslednja: visoka izobrazba (1), srednja strokovna (13), visoka kvalifikacija (6), nižja strokovna (5), kvalificiranih delavcev (41), priučenih (22), nekvalificiranih (65). V letih svojega obstoja sta podjetji OMP in Elektrotehnično usposobila 88 vajencev, pri NOVOMONTAŽI pa jih imajo danes v uku 22.

smo bili na več mestih, zato je bilo izredno težko delati. Boljši časi so se začeli, ko smo se preselili na Partizansko cesto v Kandijo in kasneje, ko smo dobili prostore na Florijanovem trgu v Novem mestu.

V prvih letih smo se borili z izrednimi težavami. Najtežje je bilo z materialom in delovnimi orodji. Še danes so ohranjeni spomini naše pionirske dejavnosti, kot na primer doma izdelana stružnica in podobno. V glavnem smo se pojavljali na vseh delovnih širah po Dolenjski in vse tja do Ljubljane in Zagreba. Vodovodne instalacije smo napeljevali pri večini blokov in industrijskih obratov. Pri tem pa nam je največ preglavic povzročalo pomanjkanje materiala. Včasih je bilo treba preromati po dolgem in počez vso Jugoslavijo, da si prišel do prepotrebne materiala, zaradi katerega je lahko drugače stala vsa „proizvodnja“. Ko smo se razvijali, smo vzgajali tudi kadre, ki so pri podjetju še danes ali pa pomagajo graditi dolenjsko gospodarstvo.

NAČRTI ZA PRIHODNIH DESET LET

Direktor podjetja Franc Žitnik in vodja računovodstva Štefka Blatnik sta nas seznanila z nadaljnjim razvojem in problematiko podjetja NOVOMONTAŽA.

Podjetje NOVOMONTAŽA, ki je nastalo leta 1973, je v glavnem usmerjeno v stanovanjsko izgradnjo, kjer prispeva svoj delež pri električnih in vodovodnih napeljavah, ogrevanju in kleparskih delih; tretjina zmogljivosti pa je namenjena industrijski izgradnji. V podjetju imajo elektroneoto in enoto strojne instalacije, ki sta glavna nosilca dejavnosti. Po pripojitvi dela dejavnosti novomeškega Roga leta 1974 pa imajo še radioservisno dejavnost. Podjetje je svoje delovno področje razširilo tudi izven Dolenjske in se je s svojimi deli uveljavilo tudi na Hrvaškem in celo v Bosni. Delovne zmogljivosti podjetja so bile lani zelo dobro izkoriščene, letos pa je del sicer nekoliko manj, zmogljivosti so zasedene komaj 60-odstotno, vendar pričakujejo do konca leta tudi tukaj drug veter. Kadrovske so kar dobro preskrbljene, čeprav še vedno manjka nekaj kvalificiranega tehničnega kadra. Strokovnjakom so vrata na stežaj odprta. Osebnih dohodki so lani znašali povprečno 2.570 dinarjev, letos v treh mesecih pa znašajo že 2.800 dinarjev. Kot večino podjetij tudi NOVOMONTAŽO tare nelikvidnost. Dolžnikov imajo za 9

milijonov, upnikov pa za polovico manj. Kot vsa leta nazaj je tudi zdaj na trgu čutili znatno pomanjkanje materialov, zlasti tistih, ki so povezani z barvnimi kovinami.

Ker jim je v vseh teh letih šlo, da bi se čim bolj tehnično razvijali, ni bilo nikoli dovolj denarja, da bi ga namenili v za-

dostni meri za stanovanjsko izgradnjo. Kljub „zatezanju pasu“ imajo skromen lastni stanovanjski fond, za individualno stanovanjsko izgradnjo pa so odmerili kar 1.300.000 dinarjev. Seveda si bodo tudi vnaprej prizadevali za čim boljše delovne in druge pogoje zaposlenih.

Direktor Franc Žitnik je dejal, da si veliko obetajo od nove proizvodne dvorane na Cikavi. Tja bodo preselili strojno-inštalacijski obrat, dobili bodo tudi skladiščne prostore, jedilnico, garderobe, pisarne in drugo. S preselitvijo v nove prostore se bodo precej sprostil pretesni prostori in Adamičevi, kjer ostaneta še uprava in elektrotehnični oddelek. Novi pro-

stori obsegajo 1.520 kvadratnih metrov, naložba pa velja 8 milijonov dinarjev. Denar so zbrali iz lastnih sredstev, pomagali pa so tudi Dolenjska banka in hranilnica, skupne rezerve občine Novo mesto, nekaj pa kreditira tudi izvajalec del Pionir, s katerim ima NOVOMONTAŽA pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju. Otvoritev obrata je na programu 3. julija, posvetili jo bodo dnevu borca.

Če bo šlo vse po načrtih, nameravajo v prihodnjih desetih letih zaključiti še en tak obrat, kjer bi dobil svoj prostor pod soncem elektroinstalacijski oddelek. Na Adamičevi pa bi ostala uprava in radioservis.

ZADOVOLJEN SEM Z NAREDKOM

FRANC LEVSTIK, elektroinstalater, je pri podjetju od 25. marca 1954. Pri Elektrotehničnem podjetju je nastopil kot priučen delavec, danes pa je pomočnik. Z delovnimi pogoji je zadovoljen, moti pa ga, da mlajši nimajo takšnega odnosa do dela, kot ga imajo starejši. Franc pravi, da jim manjka ljubezni do poklica.

Ker slavijo v podjetju 25-letnico, je razumljivo, da je pretežni del najinega razgovora bil namenjen željam. Sogovornik je povedal, da si želi še nadalje izboljšanje delovnih pogojev; po njegovem mnenju je treba urediti družbeno prehrano, skrbeti je treba tudi za oddih in razvedrilo zaposlenih. In kot zadnje je omenil še, da bi potrebovali tudi boljša delovna orodja.

Razgovor sva sklenila z željami, da bi se podjetje še nadalje razvijalo. V zdajšnjem času je že krenilo na boljše.

TEŽKI ČASI SO MIMO ...

IVAN ŠMAJDEK, vodja vodovodnega oddelka, je „pri hiši“ od 15. junija 1950, kar pomeni skoraj od vsega začetka. K predhodniku podjetja NOVOMONTAŽA je prišel kot vajenec, danes pa je priznan mojster svojega poklica in živi s podjetjem.

Prvih dni svoje vajenske dobe se spominja takole: „Človek si sploh ne more predstavljati, kako so se v

teh letih spremenili delovni pogoji. Na delovišče smo pred več kot dvanajstimi leti material vozili z vozički ali ga nosili v naročjih, delovno orodje pa kar v žepih ali pa v šolskih torbah. Danes delajo vajenci v človeških pogojih, pa kljub temu ni tiste ljubezni do poklica, kot smo jo čutili mi in jo še čutimo.

Najbolj mi je ostalo v spominu pionirsko delo pri napeljavi centralne kurjave v Novem mestu, ki je bilo prvo tovrstno delo. Bilo me je strah, vendar se je vse dobro končalo,“ je povedal jubilar Ivan Šmajdek.

ZAMUDILI SMO VLAK ...

VINKO MOŽE, dela kot šofer pri podjetju od 3. maja 1961. Vinko je z razvojem podjetja še kar zadovoljen, čeprav v isti sapi trdi, da bi lahko bili že dlje, ko ne bi bili zamudili „pravega vlaka“. Kot vrsta manjših proizvodnih podjetij je tudi NOVOMONTAŽA plačevala davek malih. Ko so v podjetju že nekoliko obupavali, je

vendarle posijal svetel žarek upanja z novim obratom na Cikavi, ki ga bodo odprli prve dni julija. Delavci so dobili večjo vero v napredek, ki bo z otvoritvijo novih proizvodnih zmogljivosti zaznaven. Ko smo govorili o razvoju samoupravnih odnosov, je Vinko omenil, da so lepo napredovali, vendar je še premalo poudarjena zavest, ki sem in tja le preveč šepa. Edina želja ob jubileju pa je, da bi imeli dela za spriti.

VČASIH SMO VSE NARE-DILI Z ROKAMI

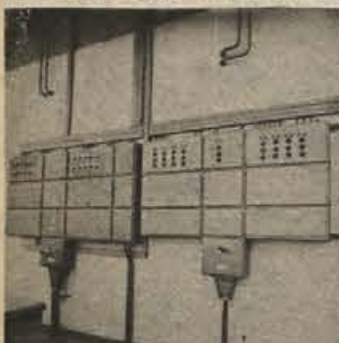
JOŽE ŠILER, skladiščnik elektromateriala, je začel 1. junija 1960 kot navaden delavec. Čeprav je leto 1960 pri Elektrotehničnem podjetju pomenilo že bistveno prelomnico, še vedno niso minili „hudi časi“. Jožetu so ostali v spominu. Spominja se gradnje prvih blokov v Novem mestu, ko so material vozili na kolesih ali pa nosili na ramenih.

Z Jožetom sva se pogovarjala o odnosih v podjetju. Po njegovem mnenju so dobri, čeprav tu in tam tudi malce zaškriplje. No, kje pa ne, saj kjer so ljudje, tam so tudi problemi! Vendar je opozoril na tovariško sodelovanje in solidarnost, ki v podjetju nista samo prazni besedi.

Ob jubileju si Jože želi, da bi se kolektiv še naprej razvijal, da bi bilo dovolj dela. Saj če tega ne bo, manjkalo, potem bo vse v najlepšem redu.

Glavna razdelilna omara

Lokalni električni razdelilec

Delavniška razsvetljava

Kotlarna na Drski

Kotlovnica 500.000 kcal/h

Klimatska naprava

Hidroforska postaja

Tradicija starih mojstrov

POTA IN STRAŽNICA

V dveh dneh dva mrtva

Peter Movrin je izgubil življenje pri Jugorju, Ljubljančan Jože Pevec pa pri Kronovem

Konec prejšnjega tedna bo spet s črnimi črkami zapisan v prometni statistiki na Dolenjskem. 27. junija malo po 22. uri je bila huda prometna nesreča pri Jugorju. Peter Movrin, 19-letni fant iz Gor. Podgore pri Starem trgu, je v ovinek pripeljal po levi in se zaletel v tovornjak, s katerim je naproti pripeljal Jože Režek iz Ljubljane. Čeprav je voznik tovornjaka zavrl in zapeljal v jarek, je bilo trčenje tako silovito, da je mopedist na kraju nesreče podlegel poškodbam.

28. junija zvečer pa je drugo žrtev terjalo trčenje na avtocesti pri Kronovem. Bolgarski tovornjak je vozil proti Zagrebu in prehitel tovornjak nemške registracije, takoj za njim pa je začel prehitovati še Iranec v osebnem avtu. Ker je ravno takrat pripeljala naproti avto Ljubljančanka Kristina Pevec, je trčila v bolgarski tovornjak, potem se v avto v Iranec. Po trčenju je Pevečev odobilo na travnik, Iranec je ostal ob robu ceste, tedaj pa je vanj trčil še nemški tovornjak, naložen s konstrukcijo žerjava. Pod to konstrukcijo

jo je zapeljal tudi osebni avto, ki ga je vozil Zagrebčan.

Pri trčenju z več udeleženi avtomobili je 32-letni Ljubljančan Jože Pevec dobil tako hude poškodbe, da je takoj umrl. Kristino Pevec pa so ranjeno odpeljali v bolnišnico. Ta nesreča, ki jo štejejo za eno najhujših v zadnjem času, je vrh vsega povzročila še za 200.000 din gmotne škode.

„Delali smo za Kozjansko, pomagali bomo Suhi krajini, zdaj bomo delali pristo soboto se za Cigane.“ je bilo slišati iz prenekaterih ust v Novem mestu. „Za nas ni stanovanj, Romom pa bodo zgradili novi blok in jih vanj naselili.“ je bilo še dodatno pojasnilo ljudi, ki so te govornice razširjali, češ da so obveščeni od dobro poučenih krogov.

Od prve do zadnje besede je ta parola seveda zlagana! Kdo in zakaj jo je vrgel v javnost, ni znano, gotovo pa je, da s tem mečejo polena pod noge prizadevnim posameznikom in službam, ki so zadnje mesece dosegli lepe uspehe pri reševanju romskega vprašanja.

HITROST BO DRAGA

23. junija popoldne je Zoran Dular iz Krškega vozil osebni avto na cesti Brežice-Dobova. Naproti je precej hitro pripeljal avtomobilist Feliks Peterkoč iz Brežic in ko je zaviral, ga je zaneslo v Dularjev avto. Zgodilo se je pri vasi Harnica. Telesnih poškodb ni bilo, materialna škoda pa znaša 30.000 dinarjev.

AVTO RAZBIT, DVA V BOLNIŠNICI

Ibrahim Hasanovič iz Brežic se je 23. junija zvečer s kolegom Bogdanom Jankulovim in Draganom Radosavljevičem peljal v osebnem avtu proti Dobovi. Ker je hitro vozil, je zapeljal na bankino, od tam pa ga je potegnilo po nasipu, kjer se je avto prevrnil. Oba sopotnika sta bila poškodovana in so ju odpeljali v bolnišnico, lastnik avtomobila pa ima za 50.000 dinarjev škode.

BLAGAJNA SE NI VDALA

V noči na 21. junij je nekdo vlomil v prostore pošte na Dobovi. Vlomilec v postlopu kaže, da je v sledive najprej hotel odpreti večjo blagajno, ki pa se ni vdala. S poštnih prostorov je odšel praznih rok, poizkušal pa je srečo še na krajevnem uradu, ki posluje v isti stavbi. Tudi tam ni nič dobil, tako da je moral oditi brez plena.

Lažne parole

Odkar je bil februarja po nekajletnem premoru pri občinski skupščini spet ustanovljen referat za romsko problematiko, so zaposlili že 60 Romov. Referenta, ki si s tem ubadata, vsak dan madzirata Rome pri delu, zanimata se za njihove delovne uspehe, za zasluge, za prevoz, za poštenost. Teško je bilo v kolektivnih predteti zahtevo, da so jih zaposlili, ampak z dobro voljo je šlo in uspeli so na dlani. Nobeđen na novo zaposleni Rom se do zdaj ni pregrešil zoper tujo lastnino, nikjer ni pritožb čez njihovo delo. Mar ni to večji uspeh na tem področju, kot ga beležimo v nekaj letih skupaj?

Omeniti velja, da nihče točno ne ve, koliko Romov imamo sploh v Novomeški občini. Res je, da je večina potepuskih, da krajevo, da imajo miličniki z njimi dostikrat opravka in da jih ljudje ne marajo. Kam pa bi prišli, če bi pustili času čas? Romovi je vedno več, ker so družine številne. Če jih ne navadimo delati in živeti v človeka dostojnem okolju, bi imeli vedno več družbi neprilagojenih ljudi. Kdor ni v službi in nima denarja, mora namreč prosjati ali pa krasti.

RIA BACER

Novoteks »vzel mero« tudi Rudarju

Po prvem delu v SKL Beti na šestem, Novoteks pa na sedmem mestu

Spomladanski del tekmovalcev v košarkarskih ligah je končan. V 1. A ligi sta Beti in Novoteks zbrala po 12 točk, le da ima Beti še zaostalo tekmo s Triglavom. Novomeščani so v zadnjih šestih kolih kar petkrat zmagali in tako dokazali, da so mladi odlično nadomestili starejše. Metličanom se je zatikalo morebiti bolj, kot je bilo pričakovati pred začetkom prvenstva. Novi igralci niso enakovredno nadomestilo za tiste, ki ne igrajo več — še posebej se pozna, da ne igra Dautovič. V dolenjski ligi je presenetljivo prvo Podbočje, ki pa ima v nadaljevanju veliko težkih gostovanj in bo le težko držalo pred zasledovalci.

NOVOTEKS — RUDAR 71 : 60

Novomeški košarkarji so po ize-ničeni igri v prvem delu v nadaljevanju nadigrali Trboveljčane, ki celih deset minut niso dosegli koša. Po vodstvu domačih z 18 koši so bolje zaigrali tudi rudarji, vendar niso mogli drugega kot omiliti poraz.

Novoteks: Bajt 2, Z. Kovačević 8, Kopač 5, S. Kovačević 16, Ivančič 17, S. Seničar 8, Besednjak 5, Plantan 10.

NOVOTEKS — ILIRIJA 76 : 90

V srečanju ekip, ki sta bili najboljši v drugem delu spomladanskega dela prvenstva, je Novoteks z dobro igro držal korak z Ljubljanačani, ki vodijo brez poraza. Ilirija je v

Zmagal Maribor

Prve športne igre slovenskih obrtnikov, ki so bile dva dni v Novem mestu, so se končale s podelitvijo pokalov v Dolenjskih Toplicah. Najboljši športniki obrtniki, Mariborčani, so dobili v spomin lep pokal, na zaključni slovesnosti pa so obljubili, da bodo prihodnje športne igre, ki bodo poslej tradicionalne, organizirali prav tako dobro kot so jih njihovi stanovski tovariši Novomeščani.

Nekateri rezultati končni vrstni red — ženske: 1. Ljutomer 43, 2. Novo mesto 31 itd; moški: 1. Maribor 111, 2. Krško 92, 3. Novo mesto 118 itd; skupna uvrstitve: 1. Maribor 123, 2. Novo mesto 118, 3. Ljutomer 111, 4. Ljubljana-Moste-Polje 75 itd.

Več kot 500 obrtnikov in obrtnic iz Ljubljane, Cerkljice, Murske Sobote, Zagorja, Ljutomer, Maribora, Radovljice, Grosuplje, Kranja, Novega mesta, Krškega, Velenja, Črnomlja in Metlike je nastopilo v kegljanju, streljanju, namiznem tenisu, šahu, malem nogometu, plavanju in atletiki.

Straža in Dragatuš po 6, Mirna peč 2 in Sentjernej brez točke.

ZORKOVA ZMAGA

Na klubskem turnirju novomeških igralcev tenisa je nastopilo dvanajst igralcev, zmagal pa je Zorko. Za njim so bili: Splichal, Uhl in lanski zmagovalac Turk. Izidi: T. Zorko — Sečen 2:0, Splichal — R. Gorjup 2:1, Gerbec — Adam 2:0, Turk — P. Gorjup 2:0; Splichal — T. Zorko 2:0, M. Zorko — Peterlin 2:0, M. Zorko — Gerbec 2:0, Uhl — D. Gorjup 2:0. Finale: Zorko — Uhl 2:0, Splichal — Turk 2:0, Zorko — Splichal 2:0, Turk — Uhl: 1:2, Splichal — Uhl 2:0, Zorko — Turk 2:0.

V finalu dvojice sta Zorko in Uhl premagala Turka in Splichala. Zmagovalca sta predtem izločila Gerbec in R. Gorjupa, drugoplasirana pa D. Gorjupa in Peterlina ter T. Zorka in P. Gorjupa.

SESTRI DOKL DRŽAVNI PRVAKINJI

Na državnem prvenstvu v gimnastiki, ki se je končalo zadnjo nedeljo v Beogradu, sta se ponovno izkazali Novomeščanki Maja in Jasna Dokl. V tekmovalju članic zveznega razreda je starejša Maja, ki sicer nastopa za ljubljansko Zeleno jamo, še enkrat dokazala, da je najboljša telovadka v Jugoslaviji. Prav tako dobro kot njena starejša sestra je telovadila tudi pionirka Jasna. Prvo mesto je osvojila brez težav, zbrala pa je kar 74,55 točk. V konkurenci mladink II. razreda je nastopila tudi Klemenčeva in osvojila dobro šesto mesto.

Novomeški atletiki 5 zlatih

Zmagali Pipan, Bajer, Križman, Keržan in Šuštar

Novomeški atleti so v soboto in nedeljo nastopili na treh krajih: v Beogradu so se starejši mladinci borili za naslove posamičnih državnih prvakov, v Kranju in Krizevcih pa so nasto-

pili na enakem tekmovalju mlajši mladinci in mladinke.

Novomeščani so dosegli precejšnje število visokih finalnih mest, najbolj pa sta se izkazala Miloš Šuštar, ki je v Kranju osvojil naslov prvaka SFRJ v skoku v višino, in štafeta na 4 x 400 m, ki je v Beogradu na prvenstvu za starejše mladince v ostrem boju premagala nasprotnike in prav tako osvojila naslov državnega prvaka. Pohvaliti moramo tudi pionirja Krajnciča, ki je v zahtevni disciplini troskoku med mlajšimi mladinci zasedel peto mesto in skočil 12,91 m. Obe novomeški štafeti sta v Kranju za las zgrešili medaljo: bili sta četrti. Starejši mladinci so v Beogradu osvojili tretje mesto v štafeti 4 x 100 m. Čas: 44,4. Može je v Kranju s kopjem zasedel 4. mesto.

Rezultati iz Kranja: 4 x 100 m: 45,9 (S. Keržan, Krajncič, Kraševac, Šuštar); 4 x 300 m: 2 : 36,0 (Košmerlj, Kapš, Kraševac, Šuštar); 100 m: Kraševac 12,0, S. Keržan 12,2; 300 m: Šuštar 38,5, Kraševac 39,6; 300 m ovire: Kapš 44,0; troskok: Rangus 12,45 m; disk: Lapajne 30,98 m; višina: Rangus 180, Bartol 175.

Rezultati iz Beograda: 100 m: Keržan 11,3, 200 m: Keržan 22,4, 400 m: Bajer 51,2, 110 m ovire: Križman 17,4 (izenačen dolenjski rekord), 400 m ovire: Križman 58,5, daljina: Majerje 59,2.

Precej možnosti za uvrstitev med prve tri na 400 m ovire je imel tudi Rafko Križman, ki je v svoji polfinalni skupini osvojil 2. mesto, vendar je finalni tek izpustil zaradi nastopa v štafeti 4 x 400 m. V obeh štafetah se je izkazal tekač na zadnji predaji Vane Keržan, ki je v izrednem finišu premagal nekaj nasprotnikov in Novemu mestu prinesel dve dragoceni medalji. Rezultatov iz Krizevcov še ni.

J. P.

NOVOMEŠKI ODOBJARJI V POLFINALU

Novomeški odbojkarji, ki so letos dobro zaigrali šele proti koncu republiškega tekmovanja, so prišli v polfinalne republiškega pokalnega tekmovanja. Kot zmagovalci skupin C, D 1 in D 2 se bodo pomerili z zmagovalcem skupine A in B, to je vrsto Jesenice.

Dežurni poročajo

GORELO KOT BAKLA — 23. junija okrog 21.30 je močno zagorel kozolec Ane Andrejčič v Goriški vasi pri Škocjanu. Kozolec z dvema oknom, krit s slamo, je ogenj povsem upepelil. Prav tako je zgorelo nekaj sena in orodja, kar je bilo sprajmo pod kozolecem. Škocjenjo na 7.000 din. Vzrok požara je raziskujejo.

NEPOVABLJENEC JE VLOMIL — 27. junija dopoldne je Zaim Duraković iz samskega doma SGP Pionir odšel na delo; ko se je vrnil, je v garderobni omarici pogrešil 6.200 dinarjev. Ugotovili so, da je kraje osumljen Meho Bukvar. Ta je do nedavnega delal na Pionirjevem delovišču v Ljubljani, potem se je začel klatiti. V Novem mestu je na črno preupal v samskem domu, po vlomu pa je izginil. Kdor bi o njem kaj vedel, naj sporoči miličnikom.

VLOM NA KEGLJIŠČE — V noči na 26. junij so neznanzi zlikovci vlomili na kegljišče v Kočevju. Odabili so deske na skladiščnem oknu in se splazili v stavbo, iz skladišča NAME v Gaju pa so odnesli 2 spalni vreči, plastični čoln, okrog 100 zavitkov cigaretni in 2 steklenici viskija. Na kegljišču so razbili blagajno in odnesli okrog 200 dinarjev in 2 para ključev za avtomate.

PO KARAMBOLU SE OGENJ

23. junija popoldne je iz Krškega pri Zdomah vozil dostavni avto Darko Krošelj iz Zgornje Pohance. Na ravnem odseku ceste blizu Pleterij je naenkrat zapeljal preko levega roba ceste in se prevrnil kakih 35 metrov po pobočju navzdol. Ostal je prevrtnjen, kmalu nato pa se je vozilo še vzgalo. Iz avta sta se uspela rešiti voznik in njegova sopotnica, medtem ko je avto popolnoma zgorel, saj so škodo ocenili na 60.000 dinarjev.

Prišel, naložil in odpeljal

Enaindvajsetič je bil obsojen Stipe Labrovič, potem ko je v Novem mestu skoroda spraznil skladišče Tobačne tovarne - Vlom po načrtu

Dvajset kartonskih škatel z 200.000 cigaretami, vrednih 44.750 dinarjev, je iz skladišča ljubljanske tobačne tovarne v Novem mestu odpeljal izkušeni vlomilec še v popoldanskem času.

Čeprav je že upokojen, je 66-letni Stipe Labrovič iz Draganičev pri Karlovcu še sposoben velikih podvigov. To je dokazal z dobro zasnovano vlomilsko akcijo, ki pa se je, kot že večkrat poprej, končala na zatoni klopi. Tokrat pred novomeškim okrožnim sodiščem.

Najprej je Labrovič v začetku letošnjega januarja prišel v Novo mesto na ogled terena. Odločil se je za stavbo na Zagrebški cesti, kjer ima skladišče Tobačna tovarna. Ko je naredil načrt za vlom, si je v Zagrebu pri znanecu Čurkoviču zagotovil prostora, kamor bo spravil plen. Šele potem je šel v akcijo.

Na železniški postaji v Zagrebu je 10. januarja letos našel prevoznika in se z njim popoldne pripeljal v Novo mesto. Avto je okrog 18. ure parkirali tik tobačnega skladišča, nakar je šoferja povabil v bife in mimogrede v trgovini kupil še žago. Rekel je, naj prevoznik čaka, sam pa je z listom kupljene žage za kovino razbel steklo na oknu skladišča in zlezel noter. Tebi nič, meni nič je zmetel skozi okno 20 zavojev cigaret, največ Marlboro, jih naložil na kamion, potem pa je šel po prevoznika.

„Blago sem kar sam naložil, lahko greva.“ mu je rekel. Res sta brez nevarnosti zapustila naše mesto, se odpeljala v Zagreb in v Zajčevi ulici na podstrežju znanca Čurkoviča je shranil plen. Ne za dolgo, kajti že teden dni po uspehi akciji so kriminalisti na podstrežju našli cigarete. Manjkalo je 6 zavojev, ki jih je Labrovič vzel s seboj domov, in nekaj cigaret, ki jih je vzel Čurkovič. Pred senatom, kateremu je predložila Zlata Savelj, je Labrovič sicer vse priznal, v zagovor pa je navedel „dobre namene“. Da si je želel kupiti kravo in ustanoviti kurjo farmo, da bi lahko dobro in pošteno živel, je ponavljal. Drugi obtoženeč Čurkovič pa sploh ni hotel nič vedeti o prikrievanju ukradenega blaga. Sodišče mu ni verjelo, kajti moralo bi se mu zdeti sumljivo, da nekdo kupi toliko cigaret in jih hče imeti

narjem kupljene ne bi bile vredne le polovico prave cene.

Sodišče je Labroviču prisodilo 4 leta strogega zapora, Zagrebčana Čurkoviča pa so obsodili na 8 mesecev zapora. Sodba še ni pravno močna.

KRONIKA NESREČ

VAVTA VAS: TRČENJE PRED MOSTOM — 24. junija je Jože Turk iz Dol. Straže pripeljal z avtom od Dol. Toplic in zavijal proti mostu, takrat pa je po prednosti cesti pripeljal avtomobilist Stane Miklič iz Praproče. Vozili sta trčili, lastnika pa imata za 7.000 dinarjev škode.

POTOK: V OVINKU SEM IN TJA — Novomeščan Milan Vojnovič je 25. junija popoldne vozil avto iz Straže proti domu, v ovinku pri Potoku pa ga je začelo zanašati sem in tja. Ko je naproti pripeljal osebni

avto Franc Božič iz Smithela, je Vojnovič vanj trčil, nato pa se je zaletel še v breg ob cesti. Škoda cenijo na 4.000 dinarjev.

BEDENJ: AVTOBUS JE ODPLELJAL — 25. junija zvečer je Ciril Kuzma vozil avtobus NM 269-23 od Adlešič proti Črnomlju, med potjo pa je avtobus obstal, ker je zmanjkalo bencina. Medtem ko je šofer odšel po gorivo, je Jože Kuzma iz Pobrežja, ki je ostal v vozilu, spravil v pogon motor in odpeljal proti Bednju. V ovinku pred vasjo pa je avtobus zdrknil na bankino in zapeljal v breg. Na avtobusu je poškodovana šasija, razbito je vetrobransko steklo in poškodovan branik. Škoda je za 8.000 dinarjev.

ŠKOCJAN: MOTORIST V AVTO — 25. junija zvečer je Novomeščan Rudi Papež vozil osebni avto skozi Škocjan in zavijal proti Zburam, naproti pa je po levi pripeljal motorist Alojz Lindič iz Dol. Stare vasi. Pri trčenju sta se Lindič in njegov sopotnik Mirko Eržen laže poškodovala. Lindič je vozil brez dovoljenja.

RATEZ: Z GLAVO V AVTOBUS — 26. junija popoldne je na Ratežu ustavil avtobus, za njim pa se je pripeljal na kolesu 15-letni Marjan B. Sprejadel je, da avtobus stoji, zato se je zaletel vanj in padel. Poškodovanega fanta so odpeljali v bolnišnico.

Čas je reči - kdaj in kako

Pri pripravi na celodnevno šolo ne morejo sodelovati samo učitelji

V Cerkljah, na Bizeljskem in v Dobovi so že zažveli koordinacijski odbori za uresničevanje koncepta celodnevne šole. V njih združujejo vse tiste, ki lahko materialno in vsebinsko pomagajo pri prehodu na takšno obliko šolanja.

Ti odbori bodo predvsem ugotovili, kdaj in kako bo možno preiti na celodnevno šolo. Napravili bodo korak naprej od tistega, kar so v svojih analizah prikazale šole. Skrb za celodnevno šolo ni le stvar prosvetnih delavcev, to je predvsem interes občanov v posameznih šolskih okoliših.

Sindikati so pozvali družbenopolitične organizacije v šolah, naj spodbujajo ustanavljanje koordinacijskih odborov pri krajevnih konferencah

SZDL, v katerih ne smejo manjkati predstavniki delovnih kolektivov, društev, knjižnic in družbenopolitičnih organizacij. Z njihovo pomočjo bodo lažje premostili marsikakšno oviro finančne, kadrovske ali druge narave.

Sindikalni svet je obljubil pomoč pri tehnični in delovni vzgoji mladine, zato želi, da vsaka šola pripravi predloge za sodelovanje z delovnimi in drugimi organizacijami in predstavi trenutne kadrovske, prostorske in materialne možnosti za celodnevni pouk. Sindikat se bo pri stanovanjski skupnosti zavzel za to, da bo namenila del združenih in solidarnostnih sredstev za učiteljska stanovanja. Samo brežiška šola jih potre-

buje osem. V njej se šola tretjina otrok iz občine. Celodnevno šolo bodo lahko v Brežicah vpešali šele potem, ko bodo za otroke uredili grišča, zelenice, prometni poligon, še eno telovadnico in večjo kuhinjo z jedilnico. Zdaj kuhajo 300 kosil, potem jih bo zagotovo 700, v jedilnici pa je prostora le za sto otrok.

J. TEPPEY

JUTRI NA RAZSTAVO CVETJA V CERKLJE

Hortikulturno društvo Brežice vabi člane jutri, 4. julija, na izlet na Gorenjsko. Ogledali si bodo cvetlično in lovsko razstavo v Cerkljah in nato še turistični kraj Jezersko.

Novo v Brežicah

ZA NAGRADO V TAVOR SUTJESKA - Deset pionirjev iz brežiške in artiške osnovne šole je v ponedeljek, 30. junija, odpotovalo v Beograd, kjer bodo letos zastopali pionirje iz Slovenije v taboru „Sutjeska“. Iz obeh odredov so za tritedensko bivanje v Beogradu izbrali najbolj delavne.

VESELO PRIČAKOVANJE - V starih prostorih obrata Jutranjke bodo po otvoritvi nove delovne hale samo še pomožni prostori. Delavke bodo odšle 19. julija na kolektivni dopust. Po vrnitvi bodo združile praznovanje trinajste obletnice podjetja z otvoritvijo nove hale, v kateri bo prostora za 425 delavk.

V TOPLICAH VSAK DAN SOLARJI - Učenci četrtil razredov OŠ bratov Ribarjev ter dijaki gimnazije iz Brežic so zadnji teden prebili na plavalnem tečaju v Čateških Toplicah. Pred njimi pa so se učili plavanja otroci iz brežiškega vrta.

NALIV PA TAK! - Voda je ob zadnjem neurju povzročila v Brežicah precej škode v kletnih stanovanjih. Mestna kanalizacija je ni mogla sproti požarati. Prizadete so bile zlasti stranke v nekaterih blokih. Zahvaljujejo se gasilcem, ker so jim priskočili na pomoč, da ni bila škoda še večja.

Letos imajo kmetje smolo. Pri sušenju sena jim vreme že zlepa ni tako nagajalo. Zato so srečni tisti, ki imajo kozolce. (Foto: J. Teppey)

BREŽIŠKE VESTI

IZKOPAVANJE NA LIBNI
Ekipa Posavskega muzeja v Brežicah je 30. junija začela izkopavati obzidje prazgodovinske naselbine na Libni pri Krškem. Arheološko akcijo financira sklad Borisa Kidriča. Izkopavanja so predvidena za ves julij.

Krške novice

Z DELOM DO DOMA - Na Gori si prebivalci tamkajšnje krajevnne skupnosti že dalj časa grade gasilski dom. V njem bo manjša dvorana za sestanke in prireditve, soba za delo krajevnne skupnosti in organizacij pa še orodjarnica oziroma garaža za gasilski avto. Dom bo s prostovoljnimi delom kmalu pod streho.

SEDAJ SE KOLONIJE - Minuli petek je odšla v Materado pri Potreču prva izmed petih izmen otroških kolonij. V njej je nekaj nad 100 učencev krške osnovne šole, v drugih pa jih bo poprečno po 80. Cene počitnice ob morju je osnovnošolcem ponovno omogočila občinska Zveza prijateljev mladine.

LE DVA - Pevskega tabora, ki bo v Šentvidu pri Stični, se bosta to nedeljo udeležila le dva zbor iz krške občine. Zapela bosta mešani zbor „Viktor Parma“ iz Krškega in ženski zbor senovske „Lisce“, ki ju vodi Adolf Moškon.

USPEŠEN ZAKLJUČEK - V organizaciji krškega združenja šoferjev in avtomobilnikov je pred kratkim opravilo zaključni izpit 38 izmed 40 študentov šole za poklicne voznike motornih vozil. Hkrati ta čas že zbirajo prijave za novo šolsko leto, ki se bo pričelo jeseni.

ZANIMANJE NARAŠČA - Pri krškem „Izletniku“ z veseljem ugotavljajo, da število avtobusnih izletov tudi letos narašča. Do konca junija so bile med najvestejšimi odjemalci njihovih uslug osnovne in druge šole, delovni kolektivi ter razna društva. Hkrati ob letošnji sezoni ugotavljajo tudi to, da narašča zanimanje za izlete po naši ožji in širši domovini.

KRŠKI TEDNIK

Za ZK nič počitnic

Krško: kritično o dosedanjih pomanjkljivostih

Torkovo sejo občinske konferenec ZK v Krškem so posvetili organizacijski, idejnopolični, akcijski in kadrovski krepitvi organizacij Zveze komunistov. V občini je zdaj 786 članov ZK, od tega so jih od 1. januarja 1974 dalje na novo sprejeli 209.

Največji odstotek članov ZK imajo kolektivi: Postaja milice (79), osnovna šola Brestanica (39) in JE Krško (29 odst.), obratna pa je zastopanost ZK pri SGP Pionir (1,2 odst.), pri Labodu (4,3 odst.) in Splošnem mizarstvu (5 odst.). Od leta 1974 dalje so največ novih sprejemale organizacije SOP Krško, Krško - levi breg in Kovinarska.

Za novosprejete člane so v Krškem že ustaljene oblike idejnopoličnega usposabljanja, to so vsakoletne politične šole v več izmenah. Šole za novince ter seminarje in predavanja za vodstva organizacij prirejajo v sodelovanju z delavsko univerzo.

Zveza komunistov se je letos osredotočila predvsem na kadrovsko problematiko v občini, da bi čimprej učinkovito zapolnila tovrstne vrzeli v TOZD, OZD, v organih občinske skupščine in drugod. Delovne skupine komisije za družbeno-ekonomске odnose so se poglabile v

samoupravno organiziranje v združenem delu, v krajevnih in interesnih skupnostih ter skupščinskem sistemu, pri čemer so pomensko opozorile na slabe in zgledne uresničevalce ustavnih določil.

J. T.

VOLILI BODO NOVEGA PREDSEDNIKA

V Krškem bo 8. julija seja občinske konference SZDL. Na njej bodo sprejeli pravila konference in izvolili predsednika in sekretarja. Za predsednika je evidentiran Franc Rakar, za sekretarja Ivan Kozole. Delegati bodo volili še predsedstvo, finančno-administrativno komisijo in nadzorni odbor.

LE DVE PRIPOMBI

Delegati, ki jih je pred dnevi sklicala občinska konferenca SZDL, da bi razpravljali o osnutku predloga samoupravnega sporazuma o konstituiranju zavarovalne in pozavarovalne skupnosti „SAVA“, so imeli o predloženem gradivu le dve pripombi. Najprej so zahtevali natančnejšo opredelitev oblikovanja občinske delegacije za rižične skupnosti; kakšna naj bodo merila za njihovo sestavo in ali naj ima vsi skupnost svojo delegacijo. Poleg tega so predlagali združitev rižične skupnosti za kmetijsko in civilno zavarovanje. Slednje pripombo so zavarovalci slišali tudi na javnih razpravah v Sevnici in Brežicah.

POHVALA SODNIKOM

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je že nekaj let nadvse uspešen organizator tekmovanj „Kaj veš o prometu“, od občinskih do regionalnih in republiških. Tudi pri tem delu je doslej vedno požel splošno priznanje. Na njegovi zadnji seji so še posebej poudarili, da jih ne bi bilo, če v Krškem ne bi uspelo zbrati številčno in strokovno izredno močne skupine sodnikov, ki svoje odgovorno delo opravljajo prostovoljno in z največjo odgovornostjo. Svet se jim bo tudi v bodoče oddoljeval s pismenimi priznanji in pohvalami, zanje pa bo vsaj enkrat na leto pripravil tudi tovariško srečanje.

Učenci osnovne šole Boštanj so v nedeljo pripravili uspešen telovadni nastop na igrišču pred novo šolo. Sodelovali so tudi člani TVD Partizan. Po nastopu so najboljšim učencem za dosežke pri učenju in izvenšolskih aktivnostih podelili priznanja. Na sliki: med telovadnim nastopom (Foto: Zeleznik)

Delavci morajo spregovoriti o planu

Občinski sindikalni svet je zahteval, da naj gre srednjeročni načrt Jutranjke najprej pred delavce - Pohvala krajevnim skupnostim

Občinski sindikalni svet v Sevnici si odločno prizadeva, da se uresničuje duh nove ustave. Na seji sveta 25. junija so zato ponovno osvetlili naloge osnovnih organizacij sindikata pri sprejemanju in usklajevanju srednjeročnih načrtov. Dipl. ekon. Jožica Kerš-Miklavčičeva, svetovalka za plan in analize pri IS sevniske občinske skupščine, je v uvodni besedi opredelila ustavni pomen družbenega načrtovanja.

Po njenih besedah gre vse priznanje krajevnim skupnostim. Le-te so predložile osnutke srednjeročnih načrtov občinski skupščini do roka - 30. maja, z izjemo KS Sevnica. Načrti boštanske krajevnne skupnosti so lahko za zgled, kako se je treba lotiti načrtovanja: vse načrtovalne akcije imajo namreč navedene višje sredstev, bodisi da gre za prispevke občanov ali TOZD. Strokovne službe so pričakovale, da bo pri sestavljanju načrtov največ težav prav pri krajevnih skupnostih, ki za to nimajo ustreznih služb, kot npr. delovne organizacije ali nekatere interesne skupnosti. Tako pa so ugodno presenetile, kar je dokaz, da KS pozorno sledijo hotenjem ustave.

Zaj so težave, kako priti do načrtov v delovnih organizacijah, predvsem v tistih TOZD, ki imajo sedeže skupnih služb zunaj občine. Mariborska Metalna se izgovarja, da imajo v sevnški občini „drugačne“ roke kot doma, čeprav se morajo vsi nosilci načrtovanja v republički državi istega rokovnika! IS sevniske občinske skupščine se je zato odločil

poslati opozorila vsem skupnim službam, ki imajo TOZD ali delovne enote na območju sevniske občine, kopije dopisov pa bodo odstopili tudi občinskim sindikalnim svetom pristojnih občin.

Vsaj tako bistveno kot načrt, če ne še bolj, pa je to, če so o osnutkih načrtov imeli možnost spregovoriti delavci. Po besedah tovarišice Miklavčičeve bi morali biti delavci seznanjeni že s takimi podatki, kot so bili tisti z obrazcev o minimalnih kazalcih. Na seji je bilo rečeno, da so osnutke načrta na ta dan v Jutranjki šele tipkali, občini pa so obljubili izvod naslednji dan, in ker je bilo očitno, da o osnutkih načrtov delavci v TOZD Jutranjke niso imeli priliko spregovoriti, je sindikalni svet člane iz Jutranjke zadolžil, da naslednje jutro v tovarni terjajo sestanek ustreznih organov in osnutke načrtov TOZD zadržijo toliko časa, dokler o njih ne bodo spregovorili delavci. (Po zadnjih podatkih so bili sklicani zbori delavcev naknadno za minuli torek.) Zaskrbljivo je, da so bili kršeni sklepi skupnega zasedanja

občinskega sindikalnega sveta in občinske konference SZDL

ALFRED ZELENIK

Sevniški paberki

MNOGO VABLJENJE MALO... Posebna osnovna šola v Sevnici je na otvoritev razpisala učencev svojih izdelkov razpisal 30 osebnih vabil, na svečanost pa je od tega prišlo le pet. Upamo, da so si razstavo ogledali vsaj naslednja dva dneva. Sicer se namreč ugotovne zgoditi, kot tistemu učencu mu Sevnicanu, ki se je čudil, da pa imamo tako šolo v Sevnici? Če so založili pošto, so morda zagledali tudi plakate vsepovsod v mestu. Delani so bili ročno s podobno pozornostjo in ljubeznijo kot vsi delavci stavljeni izdelki.

VSEENO POD NAČRTOM republiškem načrtu bi moralo biti na odvzem krvi ob zadnji akciji ljudi, čemur so se močno priklonili. Na odvzem krvi je namreč prišlo 793 ljudi, žal pa so jih morali 125 takšnih ali drugačnih razlogov kloniti. Vseeno je človečnost, ki pri dajanju krvi najbolj izraža, če v zavest prenekačerega občina tako da je akcija tokrat uspešna kot kdajkoli prej.

SEVNIŠKI VESTI

Občinska skupščina je v ponedeljek na seji vseh treh zborov potrdila predlog komisije za odklonitev in priznanja, po katerem prejme med desetimi Plaketami občine Trebnje to visoko priznanje trebanjska godba na pihala. Ustanovljena je bila leta 1925. Veliko nastopa v svoji krajevni skupnosti tudi zunaj nje. Njen dolgoletni predsednik je Ignac Škoda, obrtnik iz Trebnjega. Na sliki: na spominski slovesnosti v Radohovi vasi pri Litiji. (Foto: Zeleznik)

Ustvarjalno nestrpni z doseženim

Dopolnjena ocena političnih razmer v občini - Kdo so nosilci odklonov?

Na seji občinske konference ZK v Trebnjem 24. junija je predsednik občinske skupščine Slavko Kržan po referatu sekretarja komisije občinske konference ZK Toneta Žiberta ugotovil: „Obdobje, ki je za nami, lahko ocenjujemo za uspešno, saj smo uresničili marsikaj, kar so bile še pred letom in pol sanje.“ Zatem pa je pribil: „Kaže, da ne znamo biti nikoli zadovoljni!“

Ker je šlo za pčno razmer v občini, seveda ni moglo biti izpuščeno nobeno delovno področje ali vprašanje. V gradivu, poslanem članom konference vnaprej, in nato v referatu sekretarja so si nakopali nekaj slabih ocen delegacije. Sekretar občinske skupščine Lojze Rataj je po novil nekatere podatke iz analize o delu delegatov in delegacij, ki jo je napravil po nalogu predsedstva skupščine in so jo na eni od se občinske skupščine pretresli že tudi delegati. Po Ratajevem mnenju gre za slabo povezavo družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov z delegacijami. Nasploh so delegacije dobre v tistih delovnih organizacijah, kjer so tudi samoupravni organi dobri, je menil Lojze Rataj. Po drugi strani sekretar Žibert ni govoril na pamet: delegacijam so dali slabo oceno, sodeč po zapisnikih, v 24 (!!) osnovnih organizacijah ZK.

V zvezi z vrsto najnih akcij kot tudi glede pravega ponašanja pri gospodarjenju v delovnih organizacijah je bilo na tej seji slišati zahteve, ki jih je mogoče strniti v stavek: Določiti roke, nosilce in odgovornost!

POSOJILA ZA OBRT

Odbor novoustanovljenega društva zasebnih obrtnikov je na prvi seji pod predsedstvom Ignaca Škode, elektroinstalaterja iz Vine Gorice pri Trebnjem, že lahko sklepal o prvih posojilih za člane. Dolenjska banka in hranilnica je družstvu odobrila 150.000 dinarjev posojila, ki so ga razdelili med člane.

Kdor se tega ne bo držal, nima prostora v vrstah Zveze komunistov

A. ZELENIK

Iz kraja v kraj

NIČ SKRIVALNIC'S ČLANOV NO - Kot je bilo rečeno na seji občinske konference ZK, so imeli na mokronoski šoli obratnikovo partijsko članarino nekako tako kot se jim je zdelo, ne pa po pravilnikih, kar so prejeli v kvartirah. Vseeno je komisija je našla tudi nekaj partijske komisije OD dobavila, ki so poleg rednih OD dobavila, ki so poleg rednih ipd., kar so sicer razne honorarje, ipd., kar so sicer zapisali v davčne napovedi, niso pa obvestili partijske blaginje pri plačilu članarine. Takih, ki so dobili denar skriti pred ZK, je menda št. spisek pa še ni popoln, ker niso gledali celotnega davčnega spisa. Pravzaprav ti člani, če si to imajo zaslužijo, pljujejo v lastno skladu partijska članarino se kot druge plačujejo davek! od katerega se

TREBANJSKE NOVICE

POČITNIŠKE SKRBI - Šolskega pouka je konec. Sedaj so le še skrbi, in to velike, za obleke za poslovilne večere in za izlete. Vse bo moderno in razkošno. Nekateri razredi maturantov bodo odleteli na potovanje celo z aeroplanom. To so časi! Pozabljeni so tisti časi, ko so se vozili študentje od matere iz Ljubljane s kolesi ali celo hodili peš, ker ni bilo denarja za vlak. Takrat je nastala sedaj že pozabljena pesem „Če študent na rajžo gre“.

ZNAMK NI - Dodatne znamke za olimpijski skladi so zmanjkale, še preden je potekel rok olimpijskega tedna. Tudi na ljubljanski pošti jih niso imeli. Tako so ljudje oddajali pisma kar brez dodatnih znamk. To je spodsrljaj, ki je jugoslovanskemu olimpijskemu skladi dohodek veliko zmanjšal.

VSTAJA - Priložnostna znamka za „100-letnico bosansko-hercegovske vstaje“ bo dana v promet 9. julija. Cena bo 1,20 din. Motiv za znamko je umetniška slika Ferda Quiquereza pod imenom „Hercegovski vstajniki v zasedi“, ki je v Zgodovinskem muzeju Hrvaške v Zagrebu.

SLABA LETINA - Kmetje so zaradi izredno slabega vremena vedno bolj obupani. Enim pokošena trava gnije, drugi se niti kosili niso. Tudi seno ne bo dobro, ker je trava že prezrela in poležana. To zadržuje tudi drugo delo na polju. Ali ne bi mladina pomagala kmetom nekaj dni, saj vedno beremo njihove tožbe, da se nimajo kam dati, da jim je dolgčas in da so brez razvedrila. Bili bi na svežem zraku pa še koristno delo bi opravili.

Kaj si pa ves porezan po zadnji plati? Oni dan sem sedel na kamnito ograjo pri vrtu hiše na ulici Trata II, pa nisem videl, da jo je lastnik po vrhu sodobno zavaroval s črepinjami.

KOČEVJSKE NOVICE

Produktivnost pa je letos večja

V prvem trimesečju letos je v primerjavi z istim obdobjem lani doseglo kočevsko gospodarstvo naslednje uspehe: za 53,6 odstotka večji celotni dohodek, za 26,4 odstotka večji družbeni proizvod, za 29,3 odstotka večji dohodek in za 20,1 odstotka večji ostanek dohodka, medtem ko je število zaposlenih poraslo za 8,2 odstotka. Čistih osebnih dohodkov je bilo skupno izplačanih za 25,5 odstotka več, medtem ko je povprečni osebni dohodek na zaposlenega porasel za 16 odstotkov.

Ta gibanja so precej drugačna, kot so bila značilna za lansko leto. Tudi na področju družbenega proizvoda, ki je gotovo najbolj stvaren dokaz razvoja, so številke povsem drugačne, kot so bile lani. Tako je družbeni proizvod najbolj porasel na stanovanjsko-komunalnem področju, in sicer kar za 167,6 odstotka, v gradbeništvu za 87,1 odstotka, prometu za 47 odstotkov, v industriji za 41 odstotkov, v trgovini in gostinstvu za 31,5 odstotka in v obrti za 30,6 odstotka; v gozdarstvu pa je upadel za 12 odstotkov, v

kmetijstvu pa kar za 55,1 odstotka. Izgubo so izkazali v Elektru, Trikonu, Kmetijskem gospodarstvu ZKGP, TOZD Gozdarstvo-gozdne gradnje, TOZD Gozdarstvo-lovišče Medved in TOZD Gozdarstvo-Jelenov žleb. Vse izgube znašajo 7.830.000 din, od tega kar 4.821.000 din v kmetijstvu. O vzrokih te izgube smo že večkrat poročali.

Kljub izgubam se je produktivnost povečala za 19,5 odstotka (pri 8,2 odstotka večji zaposlenosti), ekonomičnost pa je upadla za 6,7 odstotka oziroma za 8,9 odstotka (če celotni dohodek zmanjšamo za vrednost interne realizacije).

Ugotovili smo že, da se je družbeni proizvod povečal za 26,4 odstotka. Od povišanja pa je ostalo (TOZD le 19,7 odstotka, medtem ko so drugi udeleženci v delitvi dobili v primerjavi z istim obdobjem lani kar 43,8 odstotka več. Predvsem so se povečale zakonske obveznosti, ki so znašale kar 112,4 odstotka več kot lani.

OBVESTILO DOPISNIKOM Vsi dopisniki Dolenjskega lista z območja občin Ribnica in Kočevje naj do konca julija pošiljajo svoje članke in druge prispevke za objavo na naslov: Dolenjski list (uredništvo) p. p. 33, 68001 NOVO MESTO. S 1. avgustom pa spet pošiljajte na isti naslov kot doslej.

DOPOLNITI URBANISTIČNI NAČRT Odbor za urbanizem, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo pri izvršnem svetu občinske skupščine Kočevje je na zadnji seji razpravljal o pripravah za izdelavo prostorskega plana občine. Sklenili so, da bodo dopolnili in uskladili sedanji urbanistični načrt, ki je bil sprejet pred leti. Dogovorili so se tudi, da bodo določili meje naselij v občini, v katerih bo točno označeno, kje je dovoljeno graditi po urbanističnem redu. Sklenili so še, da bodo nadaljevali dela pri obnovi katastrskih podatkov nove izmere.

PIONIRSKO SLAVJE

V počastitev 30-letnice osvojitve domovine je bilo v soboto, 21. junija, v Ajdovščini srečanje slovenskih in jugoslovanskih pionirjev. Iz Kočevja se ga je udeležila 42-članska pionirska delegacija, ki so jo vodili učitelji Angelca Skulj, Dragica Janša, Blanka Marušič in Alojzij Stare. Slavja so se udeležili tudi pionirji iz zamejstva, ki so skupaj s pionirji iz bratskih republik podpisali listino prijateljstva. Proslave v Ajdovščini se je udeležilo tudi 30 ribniških pionirjev.

TABORNIŠKI POHOD

Pred kratkim so pionirji-taborniki iz osnovne šole Kočevje organizirali pohod v naravo. Pod vodstvom dveh starejših tabornikov-mladincev so odšli ob 8. uri na Fridrihštajn, k Jelenovem studencu in koči za Mestnim vrhom. Med potjo so opazovali naravo in nabirali gozdno cvetje. Popoldne so se vrnili.

Pogovor s tremi rudarji ob njihovem delovnem prazniku

Danes praznujemo dan rudarjev. V počastitev tega dne prirejajo danes tudi rudarji premoškovnika v Kanžarici pri Črnomlju svečanost, na kateri bodo podelili priznanja zaslužnim delavcem. Poleg pridnih rudarjev v preteklem letu bodo nagradili tudi tiste rudarje, ki že 15 oziroma 25 let delajo v rudniku. Za večletno delo v reševalni ekipi pa bodo podelili več značk.

V rudniku Kanžarica kopljejo premoškovnik že od leta 1858 in ga bodo po izračunih kopali vsaj še 50 let. Povprečno izkopljejo 500 ton premoškov na dan. Pod zemljo v Kanžarici koplje 250 rudarjev, ki jim ob njihovem prazniku želimo: SREČNO!

O delu v jami sem se pogovarjala z Borisom Dvojmočem, Francem Butalo in Dragom Vivodincem, ki so mi pripovedovali o lepih in tudi grenkih rudarskih doživljajih.

gamo veliko naporov za uvajanje novih delavcev za delo v jami, saj pričujemo v enem letu tudi po 200 novih rudarjev.

DRAGO VIVODINAC koplje premoškovnik že 16 let in ni mu žal, da si je izbral prav ta poklic:

FRANC BUTALA je zaposlen kot poslovodja jame v rudniku. „V jami delam že celih 25 let. Začel sem kot kopač, ko mi je bilo komaj 16 let. Delo v jami je težko, vsakdo mu ni kos. Pri nas imamo velike težave s fluktuacijo delovne sile, kar je prav gotovo posledica težkih delovnih pogojev. Tako vla-

„Nobenemu mlademu fantu ne bi odsvetoval rudarskega poklica. Čeprav je delo v jami težko, ima tudi svoje lepše strani. Meni so posebno pri srcu iskreni odnosi med vsemi zaposlenimi in nikdar nisem niti pomislil, da bi zamenjal službo. V

teh šestnajstih letih so me prizadele edinele poškodbe mojih sodelavcev v jami, ki, žal, niso bile tako poredke.“

BORIS DVOJMOČ dela dve leti in pol kot strojni tehnik v jami: „Delo v jami je zanimivo, raznoliko in dostikrat nevarno. Vseč mi je skupinsko delo, ki ga opravljamo v jami. Delavci v jami smo med seboj tesno povezani, saj je delovni proces takšen, da nas povezuje. Seveda pa so tudi težki delovni pogoji in nevarnost zaradi dela v jami tisti, ki nas zblizujejo.“

Tekst: L. Tomič Foto: Gorke

Črnomaljski drobir

REKORDEN OBISK - Knjižnično razstavo o Miranu Jarču, o kateri smo že poročali, so zaradi izrednega zanimanja podaljšali za pet dni. Ogledalo si jo je več kot tisoč obiskovalcev. Zlasti so se zanjo zanimali študentje iz Črnomlja, ki nosijo ime rojaka Mirana Jarča.

NOVI PROSTORI - VEČJA IZBIRA - Emonino samopostrežno trgovino in bife bodo povečali za 102 m² ali za polovico sedanjih prostorov. Trgovina in bife bosta zaprti le štirinajst dni, predvidoma od 1. do 15. avgusta. V tem času bodo opravljali notranja gradbena in montažna dela. Večji prodajni in skladišni prostori bodo izbiro blaga omenjeni trgovini občutno povečali.

Črnomaljski poročevalec

Ribniški zobotrebci

ITPP V KUMROVEC - Prišla je sezona izletov in dopustov. Delovne organizacije in posamezniki izkoristijo prosti čas tudi za obisk mest in muzejev ter ogled zanimivosti. Dom v Kumrovcu, ki so ga odprli lani, je hitro postal zbirališče vseh Jugoslovancev. Pred nekaj dnevi so ga obiskali tudi člani kolektiva ribniškega ITPP.

VAJE NA TRAVNI GORI - Že petnajst dni imajo na Travnici gori in v okolici terenske vaje iz biologije študentje ljubljanske biotehnične fakultete.

O NAŠI ZGODOVINI - Letos, ko praznujemo 30-letnico zmage, želi vsak čimveč zvedeti o naši revoluciji. Organiziranih je več predavanj, da bi mladi čimbolj spoznali našo NOB. Pred nekaj dnevi je v okviru v Ortneku predaval sekretar občinske konference Zvezde združenih borcev Vinko Kersnič o razvoju partizanstva v ribniški občini in bitki pri Jelenovem žlebu.

NOGOMETAŠI NA MORJE - Letošnja športna tekmovanja so zaključena. Ribničani so dosegli največji uspeh: rokometiški so se uvrstili v drugo zvezno ligo, nogometiški pa v enotno ljubljansko ligo. Za to bodo dobili tudi zaslužne nagrade. Nogometiški so bili že pet dni na Krku, rokometiški pa bodo šli avgusta v Rovinj. Rokometiške iz Loškega potoka bodo delno na lastne stroške, delno s pomočjo domačega Partizana preživeli nekaj časa v Rovinju.

Zakaj je na ploščadi pred vhodom v ribniško ambulanto ob deževju manjše jezero? Lahko so trije vzroki; ali zaradi mokre terapije bolnikov ali zato, ker si Ribničanje žele bazen, ali pa so tu doma ribiči.

REŠETO

Odpoklicati nedelavne

Delegacije in njihovo delo

Na pobudo predsedstva občinske skupščine Ribnica je bil organiziran razgovor z vsemi vodji delegacij na območju občine. Namen razgovora je bil, najti rešitve za poživitev dela delegacij.

V razpravi je bila nazivana vrsta problemov, iz katerih je moč spoznati, da se delegati še vedno obnašajo „odborniško“. Nekdo je opozoril, da moramo prenehati z navado, da delegat po prihodu na sejo zbora dobi še kup materiala. Očitno s tem materialom ni mogel razpravljati z ostalimi člani delegacije, mora pa o njem odločiti. Delegati še vedno menijo, da ne kaže razpravljati, ker je že vse vnaprej nekje drugje odločeno.

Iz vprašalnikov, ki so jih vodje delegacij izpolnili, se je dalo ugotoviti, da bi materiali morali biti dostavljani najmanj 10 dni pred sejo zbora, da bi marsikateri material moral biti pisan krajše in da je tudi vprašanje, če je vodja delegacije dovolj sposoben za razlago materiala. Zato so predlagali, naj bodo vsi člani delegacije tudi predstavniki občinske skupščine ali družbenopolitičnih organizacij.

Sprejet je bil tudi sklep, da je treba odpoklicati nezainteresirane člane delegacije, saj zaradi njih de-

lovni ljudi izgubljajo zaupanje v posameznike ali celo delegacije. Vsek predlog za odpoklic je treba reševati strpno, razumevajoče in s političnim poslušanjem, vendar pa tudi z vso odločnostjo, če gre za vprašanja ogrožanja temeljnih, življenjskih interesov delovnih ljudi in občevanja.

Delegati so se ogrevali tudi za predlog, da bi izdajali neke vrste „delegatskega poročevalca“, ki bi bil dostopen vsem gospodinjstvom in bi obravnaval ne samo probleme za seje zborov, ampak vse, kar zadeva sredino, iz katere izhajajo delegati. Menili so tudi, da bi bilo potrebno bolj izkoristiti občinsko stran v Dolenjskem listu. Razen tega bi v časopisu lahko odprli rubriko „Iz dela delegacij“.

Govor je bil tudi o izobraževanju samoupraviteljcev, njihovih delegacij in delegatov za opravljanje funkcij in nalog v delegatskem sistemu. Vse to naj bi temeljilo na obogatitvi že obstoječega znanja.

Uresničimo z delegatskim načelom dano možnost, da delavski razred in delovni ljudje čim bolj neposredno vplivajo na vsa dogajanja v družbi in na obvladovanje celotnega procesa družbene reprodukcije.

F. ZELEZNIK

Poleti pregled dimnikov

Nekateri se branijo plačati preglede dimnikov poleti - Pregledi so obvezni - Dimnikarski poklic je težak

Poleti je večja nevarnost, da pride do požarov, kot v drugih letnih časih. Za požarno varnost so v veliki meri odgovorni dimnikarji. Pri opravljanju dimnikarske službe pa pride večkrat med dimnikarji in strankami do nesporazumov, češ da v letnem času ni treba čistiti, oziroma pregledovati dimnih naprav. Kakor v drugih občinah tako imamo tudi v ribniški veljavni občinski odlok o dimnikarski službi in pregledovanju dimnih in čistilnih naprav. Po njem je čistilne dimnih naprav obvezno od 1. oktobra do 31. maja; od 1. junija do 30. septembra pa očišči dimnikarji dimne naprave po potrebi, medtem ko so kontrolni pregledi obvezni.

Dimnikar je po občinskem odloku upravičen zaračunati kontrolne

preglede tudi poleti, in sicer 50 odstotkov veljavne tarife, ki jo je določila občinska skupščina. Kdor se brani plačevati dimnikarske usluge, tudi samo preglede, oziroma ne dovoli opraviti pregledov, je lahko kaznovan. Seveda pa je dimnikar dolžan kontrolne preglede dimnih naprav v redu opraviti, ker je dolžan skrbeti za varnost.

Vsem, ki imajo opraviti z dimnikarji, svetujemo, naj spoštujejo občinski odlok o dimnikarski službi. To pa velja tudi za dimnikarje.

»Dolenjski list« v vsako družino

Spodbudna ocena gospodarjenja

Po oceni občinskega komiteja ZKS Metlika je gospodarjenje v večini TOZD in OZD v občini boljše, kot je bilo v prvem trimesečju lani

30. junija so na 7. seji občinske konference ZKS Metlika med ostalim ocenjevali poslovne uspehe prvega trimesečja v nekaterih organizacijah združenega dela in temeljnih organizacijah združenega dela. V analizo so zajeli Beti, Komet, Transportno gradbeno podjetje in Kmetijsko zadruzo, med TOZD pa so ocenjevali Mercatorja.

Primerni prostori

Vse kaže, da bodo končno dobili primerne prostore dokumenti, ki sodijo v belokranjski arhiv. V Metliki že dlje časa razmišljajo o tem, kje naj najdejo prostor za arhiv, ki ga bodo končno verjetno le primerno shranili v preurejenih prostorih za občinsko knjižnico. Knjižnica se bo morda že letos preselila v prostore nekdanjega Kometa.

Novoteks, IMV, Viatorja in Lekarno.

Rezultati analize so dokaj spodbudni v primerjavi s prvim trimesečjem lanskega leta. Tako so obravnavane organizacije in TOZD dosegle za 11 odstotkov večjo realizacijo celotnega dohodka kot v enakem lanskega leta obdobju, porabljena sredstva pa so zmanjšale za 2 odstotka. Ta podatek kaže vsakakor na večjo ekonomičnost poslovanja.

Družbeni proizvod (dohodek in amortizacija) se je v primerjavi z lanskega leta povečal za 22 odstotkov, vendar je še vedno pod predvideno rastjo. Celotni dohodek je v vseh obravnavanih organizacijah, razen v Beti, večji, kot je bil v lanskem letu. V primerjavi z lanskim letom so se povečali

tudi osebni dohodki zaposlenih in sicer za 24 odstotkov. Povečale pa so se tudi zakonske in druge obveznosti organizacij, zato je letošnji ostanek dohodka za 20 odstotkov manjši od lanskega trimesečja.

Pomembno pa je omeniti tudi večje število zaposlenih v organizacijah združenega dela in TOZD. Tako je v njih trenutno zaposlenih že 2311 občanov.

Sprehod po Metliki

KONCERT GLASBENE SOLE - Učenci glasbene šole so v petek, 27. junija, priredili koncert, na katerem so pokazali dobršno mero znanja. Prava škoda je, da imajo mladi glasbeniki tako poredko priložnost javno nastopati.

V PRIHODNJE BO RED - Pred nedavnim je občinska skupščina sprejela odlok o javnem redu v miru v občini. Prav bi bilo, da bi v bodoče kdo stopil na prste vsem razgajalcem, ki s prepevanjem, krčkanjem in hupanjem motijo nočni počitek.

KARATEISTI MARLJIVO VADJAO - Tudi metliški mladinci bodo pridobili nekaj večščin „Soro kan“ šole karateja. Mladi, med katerimi je tudi nekaj deklet, se učijo umetnosti tega športa pod vodstvom trenerja Ovnčka iz Metlike in Iškre iz Krškega. Občani po njih upajo, da jim bodo bodoči karateisti prizanesli.

LUČ OB BELEM DNEVU - Bil je sončen dan v maju, ko me je pol zanesla proti Metliki. Ob mostu na Primostku stoji svetilnik, ki je ta krat skupaj z vročim soncem vznemirila razsvetljevalno cesto. Pri nas očitno ne poznamo energetske krize, saj luči ob belem dnevu gorijo včasih tudi drugod.

metliški tednik

Spomladanski del slovenske košarkarske lige 1 A je za nami. Metliški košarkarji so po prvem delu pristali na šestem mestu z lepimi možnostmi, da v jesenskem delu nadoknadijo zamujeno in da se uvrstijo tik pod vrhom za nekdanjimi drugoligasi. Jesenski del lige se bo pričel 23. avgusta.

Nagrajena delavnost

Občinski sindikalni svet Metlika je v petek, 27. junija, priredil svečanost v počastitev 25. obletnice razvojne poti samoupravnih odnosov pri nas. Svečanosti so se udeležili predsedniki delavskih svetov temeljnih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela. Ob tej priložnosti so podelili srebrna priznanja sindikata njegovim najzaslužnejšim članom. Odlikovanja so prejeli Jože Jankovič, Janjo Butala, Anton Matjašič, Anton Rus in Maks Koležnik.

Prvič pitanje volov na paši

Gnojila so sicer res draga, še dražje pa je, če ne gnojiš, - Pitanje volov občutno skrajšano - Paša cenejša kot močna krmila in koruza

Prvi poizkus hitre in poceni reje voličev v Sloveniji poteka letos v Loškem potoku. Zanj se je odločil 34-letni kmet Janez Ravnikar s Hriba 91. Njegova kmetija je tudi prva sodobna kmetija na območju Loškega potoka, medtem ko jih je na območju ribniške občine še več, vendar rede drugod v glavnem plemensko živino.

Kmetijski inženir Andrej Mihelič je poudaril, da je tudi v višinskih območjih možno doseči podobno proizvodnjo živine in mesa kot v nižinskih, če bi kmetje poslušali nasvete strokovnjakov, ki pripravljajo pašnokošni sistem in gnojenje.

Kmetje na tem območju, ki leži 800 do preko 900 m nad morjem, so prepričani, da se pri njih pašnokošni sistem ne bo obnesel. Kmetijski strokovnjaki dr. Gvido Fajdiga, inž. Andrej Mihelič in drugi pa pravijo, da je to mnenje zmotno. Podobno mnenje so imeli kmetje na območju Pugleda v ribniški občini, ko se je odločil za pašnokošni sistem kmet Mestek. Ko pa so po letu dni in več videli, da je Mestek uspešno zaključil rejo, se je za pašnokošni sistem odločil samo iz bližnjega Črnega potoka kar 6 kmetov.

Prednost pašnokošnega sistema je namreč v tem, da se kmet čim bolj izogne nakupom dragih umetnih krmil ter koruze in pšenice, ampak da izkoristi z gnojenjem travnike tako, da jih 2 do 3-krat pokosi in prav tolikokrat popase. Brez gnojenja pa so jih le enkrat kosili in pasli. Računajo tudi, da bodo z novim načinom skrajšali vzrejo juncev ozi-

roma volov od štirih let na manj kot leto in pol. Tako je Janez Ravnikar dobil jeseni 15 telet-bikeev. V februarju, ko so bili težki 180 do 200 kg, so jih kastrirali. Maja jih je začel pasti (vendar bi jih lahko že konec aprila). Do konca jeseni jih bo pasel, nato pa se na hitro dopajal in jih januarja oziroma februarja, ko bodo imeli 480 do 500 kg, že prodal. Hkrati bo jeseni dobil v pitanje spet nova teleta.

Na naša vprašanja je kmet Janez Ravnikar odgovarjal tako: "Imam 20 ha zemlje, od tega je 11 ha gozda, ostalo pa njive, travniki in lazi. V najemu imam še 3 ha travnikov. Čredinski pašnik meri

6,34 ha in sem ga razdelil na 20 čredink.

Od mehanizacije imam traktor, traktorski obračalnik, trosilnik umetnega gnojila, ki sem ga izdelal sam, pulnalnik, dve kosilnici in plug.

Za pašnokošni sistem sem se odločil zato, ker sem prepričan, da

Janez Ravnikar: „Če v zemljo nič ne vložim, mi tudi ona ni dolžna ničesar dati. Gnojenja kmet nikoli ne bi smel zanemarjati, če hoče pridelati poceni krmno.“

bo mi zdaj z manj dela več zaslužil. Včasih sem imel le kravo in konja, zdaj pa redim 15 juncev, medtem ko jih nameramem že prihodnje leto še enkrat več, se pravi 30.

To bo mogoče zato, ker gnojim po nasvetu strokovnjakov, ki so mi predlagali, naj za osnovno gnojenje porabim na 1 ha 400 kg gnojila NPK 13:10:12, po vsaki košnji oziroma paši pa za dognojevanje še 200 kg na 1 ha NPK 17:8:9. Tako bom izkoristil travno rušo 5-krat, in sicer bom 3-krat pasel in 2-krat kosil. Za začetek je pokazal, da se gnojenje splača in ga ne bom nikoli več opustil.

Za pomoč pri preusmerjanju kmetije se zahvaljujem kmetijski pospeševalni službi KZ Ribnica, prof. Gvidu Fajdigi in tovarni gnojil INA iz Kutine, ki so mi pomagali in mi še pomagajo pri preusmerjanju kmetije. Tudi ostali kmetom bi svetoval, naj zemljo bolje izkoristijo. V Sloveniji imamo kar 64 odstotkov travnikov, ki bi jih lahko z gnojenjem bolje izkoristili, se pravi, pridelali na njih več krme in tako redili precej več živine ter si občutno zvišali standard oziroma dohodek.

Tudi Ravnikarjevo 26-letno čeno Zlato smo vprašali, kaj meni o reji voličev. Dejala je, da se strinja z mnenjem, naj zemljo bolje izkoristijo, še posebno pa ima rada živala.

Inž. Andrej Mihelič pa je o preusmerjanju kmetij dejal, da so letos pač težave, ker je kriza v živinoreji zavrta preusmerjanje kmetij. Vendar je prav preusmerjanje rešitev za kmete, ker z gnojenjem in pašnokošnim sistemom poceni pridelujejo krmo za veliko več glav živine. Poceni proizvodnja pa je osnova za boljše dohodke v kmetijstvu.

Foto in besedilo: J. PRIMC

HINKO SMREKAR V RIBNICI

V Petkovi galeriji v ribniškem gradu bodo za dan borca, 4. julij, odprli razstavo karikatur Hinka Smrekarja. Karikature bo za to priložnost posodila Narodna galerija iz Ljubljane. Na otvoritvi bo pel tudi moški pevski zbor „Tončar“ iz Dolenje vasi.

M. G.

Ravnikarjeve voliče tehtajo vsakih 14 dni in tako ugotavljajo prirast. Poizkus pitanja volov na paši bo trajal tri leta in bo tudi osnova za bodočo organizacijo cenejše reje živine.

Harmonikarji so prizadevni

Glasbena šola prejela letos tudi priznanje Zveze glasbenih pedagogov Slovenije

Harmonikarski orkester Glasbene šole Ribnica šteje 11 mladih glasbenikov, učencev te šole, ki deluje v Ribnici že od leta 1963. Ze od začeta nastopajo učenci glasbene šole na številnih prireditvah v šoli, na proslavah v Ribnici in okolici. Vsako leto so tudi gostje radijskih oddaj za glasbene šole. Nastopajo kot solisti ali kot člani raznih ansamblov. V okviru šole že od začeta deluje harmonikarski orkester, ki ga je vodil najprej Anton Petje, sedaj pa ga vestni in postrtovni glasbeni pedagog Matija Suhadolc. Člani orkestra so prizadevni. Vaj se redno udeležujejo, mnogo pa tudi nastopajo, saj imajo kar po 15 do 18 nastopov na leto.

Delovni kolektiv glasbene šole Ribnica je bil letos nagrajen za svoje 11-letno delovanje z Urbanovo nagrado, na IV. reviji harmonikarskih solistov in orkestrrov glasbenih šol

Slovenija, ki je bila aprila letos v Velenju, pa je šola prejela priznanje Zveze glasbenih pedagogov Slovenije. Ves čas vodi glasbeno šolo Ribnica zavzeti in postrtovni glasbeni pedagog Andrej Puhar.

Harmonikarski orkester glasbene šole Ribnica nastopi vsako leto na raznih proslavah in prireditvah kar 15 do 18-krat. Vodi ga Matija Suhadolc. (Foto: J. Primc)

Spet preložena konferenca

Tako početje mladinske organizacije ni resno

Tudi druge volilne konference mladine ribniške občine, ki je bila sklicana za 19. junij, ni bilo. Prva je bila napovedana že za 25. januar in je bila tudi odpovedana, češ da ni zbranega dovolj materiala, da je treba prej obiskati mladinske aktivne na terenu in da je treba opraviti tudi nekatere spremembe v predsedstvu.

Predsedstvo je nadaljevalo delo v nepopolnem sestavu, vendar je razmeroma uspešno sodelovalo pri proslavah v Ribnici in občini, pri organizaciji šafete in še kje. Vendar delo le ni zadovoljivo.

Predsedstvo, ki šteje 9 članov, se ni nikoli sestalo popolno. Nekateri so izostajali neupravičeno, drugi upravičeno, v večini primerov pa ni bilo na seji vedno istih. Seveda je

napaka predsedstva, če ni poskrbelo, da bi nedelavne člane in tiste, ki nimajo časa za sestanke, razrešilo dolžnosti. Na njihovo mesto pa bi morali izvoliti take, ki so pripravljene delati.

Novi predsednik občinske organizacije ZSM je sicer pred štirimi meseci postal Albin Mikulič, res da takrat še neuradno, vendar ga od takrat še sploh ni bilo na sestanku. Študija namreč na politični šoli v Ljubljani. Vse delo pade zato na sekretarja, Alojza Zbašnika in še nekaj članov predsedstva, ki pa ne morejo vsi dober zamisliti tudi ureditve.

Čas bi bil, da bi končno tudi mladina ribniške občine izpeljala svojo volilno konferenco in začela delati, kot je bilo sklenjeno na mladinskem kongresu. Seveda so mladini pri tem dolžne pomagati tudi ostale politične organizacije.

M. GLAVONJIC

Čeprav je kresni večer mimo in smo torej zašli v poletje, vreme nekako noče pokazati prave poletne vne, zato so tudi prizori, kot je ta na sliki, dokajšnja redkost. (Foto: M. Bauer)

Ko je želodec sit, ne misli

Novomeški komunisti ocenili družbenopolitične razmere v občini - Nekateri samo po sebi umevne gospodarske povezave odlagajo s »pogovori«

„Čeprav je v večini novomeških delovnih organizacij veliko bolj kot prej prisotna zavest, da je mogoče stabilizacijo uresničiti le s samoupravnim konstituiranjem delovnih organizacij in tako z njegovo pomočjo obvladovati neugodne tokove gospodarskega poslovanja, narsikje še vedno tem vprašanjem ne posvečajo dovolj pozornosti.“ je poudaril med drugim sekretar komiteja občinske konference ZK Novo mesto Janez Slapnik na petkovi seji, ki je bila posvečena predvsem oceni družbenopolitičnih razmer v novomeški občini.

Slapnikova izredno konkretna in kritična uvodna ocena se je dotaknila domala vseli področij življenja in dela novomeške občine, dopolnila jo je izčrpana diskusija, v kateri sta sodelovali tudi Franc Šali in Lojze Šterk. Dolenjski list bo posamezna poglavja referata in razprave obdelal v prihodnjih številkih, tokrat pa je govor o stabilizacijskih prizadevanjih ali neprizadevanjih v novomeški občini.

Slapnik je poudaril, da nekaterih gospodarskih organizacij v novomeški občini trenutno ugoden ekonomski položaj ne sili v razmišljanja o zategovanju pasu s stabilizacijskimi ali drugimi načrti. Pred leti so ocenjevali, da ima „Krka“ izredno dobro pripravljeno stabilizacijski načrt, danes pa tega več ne moremo trditi. Podobno je v kmetijskih in komunalnih delovnih organizacijah.

Komunisti v novomeški občinski skupščini bodo morali veliko več pozornosti posvetiti kadrovski in organizacijski krepljivosti organov za spremljanje pogojev gospodarjenja v občini. Za politiko in akcijo namreč

ni pomembno, da je proizvodnja na primer porasla za toliko in toliko odstotkov, pomembno je, če smo z rastjo proizvodnje realizirali v resoluciji začrtane dogovore. Potrebujemo torej službo, ki bo resnično sposobna razlagati, razložiti in spremljati posamezna gospodarska gibanja.

Druga ugotovitev je bila, da nekateri dandanes še vedno iščejo rešitve v ekstenzivnem zaposlovanju in s tem v povečanju proizvodnje, kar pomeni neupoštevanje temeljnih stabilizacijskih navodil.

Razen tega se v novomeški občini nekateri same po sebi umevne gospodarske povezave odlagajo z dolgimi analizami in pogovori. Tako na komunalnem področju, v zdrav-

SREČANJA NA GORJANCIH NE BO!

Sindikalna organizacija Industrije motornih vozil je ob zaključku redakcije sporočila, da je bila prisiljena zaradi slabega vremena odpovedati srečanje borcev in mladine, ki je bilo napovedano za jutri dopoldne v okviru proslav ob letošnjem dnevu borca v novomeški občini.

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD

Novo mesto

išče

SAMSKA IN DRUŽINSKA STANOVANJA ZA VZGOJITELJICE

Ponudbe sporočite do 15. julija 1975 upravi zavoda, Novo mesto, Ragovska 18, telefon: 21-944

stvu, industriji obutve, trgovini itd. Vsak lahko dokumentira, da „Industrija obutve“ in „Bor“ iz Dolenjskih Toplic imata skupna razvojnata izhodišča. Podobno je v zdravstvu, kjer kar tekmujejo, kdo bo koga pretental.

V „Rogu“ na primer, je bilo rečeno na seji, vodilni manipulirajo z delavci in skušajo ohraniti staro stanje, dobronamerno kritiko ZK prikazujejo kot vtikanje v samoupravne pravice.

Vprašanje je tudi, ali so se komunisti v „Krki“ kdaj vprašali, kakšna je učinkovitost njihove 300-člane visoko izobražene skupine strokovnjakov.

Nesprejemljiv in politično vprašljiv je tudi pojav, da sporazume in dogovore le podpisujemo, ko pa so že podpisani, sprožijo val napadov. To nedvomno jemlje voljo ljudem, ki so se pripravili boriti za hitrejšo in dosledno preobrazbo družbe na ustavnih temeljih.

Nasprotovanje samoupravnim sporazumom (od občinske do zvezne ravni) je nasprotovanje potrebam delovnega človeka in občana. Brez dvoma bodo nosilci teh nasprotovanj v novomeški občini v prihodnje bolj kot doslej v žarišču kritike in ukrepanja družbenopolitičnih organizacij – z Zvezo komunistov na čelu. Čas je že.

M. B.

Novomeška kronika

VRSTA IN GNEČA – Pogosto se v edini novomeški pekariji naredi tako velika vrsta, ki se spremeni v gnečo (kot na primer zadnje soboto), da mimoidočemu ne preostane drugega, kot da si misli dvojce: ali da dajejo kruh zastoj ali pa da ga bode zmanjkalo najmanj za tri dni!

TRZNICA – V ponedeljek, na trzni dan, je bil v mestu kajpak spet – dež! Temu primerno je bilo manj tudi kramarjev, branjevke in gospodinje pa so lahko vedrile pod streho. Cene živimol so se nekoliikanj spremenile; takele so bile: za kilo krompirja je bilo treba odšteti 5 do 6 din, rdeče pese 6 din, kumar 12 din, solate 5 din in paradiznika 14 din. Kilogram breskev je stal 16 do 18 din in češenj 10 do 13 din. Jajca so bila po 1,50 din, merica listič po 5 din, za kilogram dokaj starih in črvivih jurčkov pa je bilo treba odšteti celo 60 din.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE – Kri je darovalo 44 občanov, med njimi 11 delavcev iz Novolesa ter po 6 iz IMV, Krke in Novoteksa.

ROJSTVA – Rodile so: Anica Meglič iz Kettejevega drevoreda 43 – Šlavka, Tatjana Zorko z Mestnih njiv 9 – Urško; Darinka Knafelj iz Gubčeve 12 – Roka, Lidija Špehek z Drejetove poti 28 – Boštjana in Tončka Hribar s Prešernovega trga 7 – deklica.

SMRTI – Umrli so: Justin Hirn, voznik iz Regečeve vasi 58, v 53. letu starosti; Marija Škol z Dol. Kamenc 42, v 71. letu; Franc Nemeč, invalidski upokojenec z Mestnih njiv 3, v 37. letu; Atanas Ilijevič, upokojeni oficir JLA, Nad mlini 27, v 72. letu, in Antonija Košelev, upokojenka z Glavnega trga 22, v 65. letu starosti.

Ena gospa je rekla, da zaslužijo kupci motornih izdelkov Industrije motornih vozil Novo mesto že zaradi svoje neskončne potrpežljivosti (da ne govorimo o civiliziranih prodajnih običajih) vsaj toliko spoštovanja, da jim ne bi smelo zmanjkati bencina že na kandiškem mostu, dober kilometer pred najbližjo bencinsko črpalko...

ČETRTKOV INTERVJU

Odmev celo v Mehiki

Lojzki Potrč podelili zvezno diplomu za prispevek k uveljavljanju klubov samoupravljalcev

Minuli petek so v Beogradu podelili Lojzki Potrč, vodji kadrovske-socialne službe in izobraževanja v novomeškem Labodu, „Diplomo za prispevek k uveljavljanju klubov samoupravljalcev in uspehe pri izobraževanju delavcev“. Visoko priznanje, ki ga podeljuje Zdrženje klubov samoupravljalcev Jugoslavije, je

ti gradivo za seje in akcije, to delo se je potem preneslo tudi na sindikat, kjer je, kot sama trdi, najbolj aktivna, in druge družbenopolitične organizacije ter samoupravna telesa.

Velik je tudi njen prispevek pri razlaganju materialov delegatom, ki zastopajo kolektiv Laboda v občinski skupščini; zelo pomembno delo je priprava tako imenovanih „tribun“, ki jih imajo v tem kolektivu desetkrat na leto. Vsi zaposleni se zberejo in poslušajo predavanja, razpravljajo o proizvodnih težavah in uspehih, delegati poročajo o delu in načrtih novomeške skupščine, družbenopolitične organizacije povedo, kaj so naredile, kaj je treba izboljšati in kaj je v pripravi.

Tribune trajajo v Labodu že tri leta, zaposleni nadomestijo čas, porabljen zanje, z delom štirih ali petih prostih sobot, vendar ni slišati negotovanja – so namreč zelo posrečena, koristna in priljubljena oblika seznanjanja samoupravljalcev z življenjem in delom v kolektivu, občini in tudi ostali Sloveniji in Jugoslaviji, hkrati pa imajo velik poudarek tudi na izobraževanju.

Da priznanje Lojzki Potrčevi in s tem tudi delavcem Laboda ni bilo naključno, pove tudi podatek, da je to podjetje ob mednarodnem letu žensk sodelovalo v zvezni studiji „Ženska v združenem delu“, ki je bila del tribune „Besedo ima proizvajalka“. Labodov delež na temo „Delovanje delegatskega sistema“ je bil po splošni oceni eden najboljših.

Studijo so 15. junija prebrali na konferenci v Mehiki; jugoslovanski prispevek je vzbudil veliko pozornost. Delček zaslug za to imata tudi Lojzka Potrč in njen kolektiv, novomeški Labod. M. BAUER

Lojzka Potrč: „Priznanje delavcem novomeškega Laboda“

prejel en kolektiv in 9 posameznikov iz Slovenije, med njimi tudi Mija Ribičič in Franc Setinec.

„Mislim, da je beograjsko priznanje predvsem nagrada našemu kolektivu, ki šteje 1250 zaposlenih; brez razumevanja, pomoči in zavesti vseh delavcev namreč ne bi mogli postaviti samoupravljanja na tako visoko raven.“ pravi Potrčeva, ki je v Labodu začela kot socialna delavka (to je pogosto tudi dandanasnji), zdaj pa je med drugim tudi mentor političnih in samoupravnih teles, vodi izobraževanje neposrednih proizvajalcev itd.

Potrčeva je začela z mladino, pomagala je zbirati in pripravljati

JUTRI DAN SUKNARJEV

Za jutri, 4. julija, organizira delovni kolektiv Sukna Zapuže pri Francetovi jami pod Malo goro dan suknarjev. Ta kolektiv organizira vsako leto zdaj v tem, zdaj v drugem kraju svoj dan. Zelimo jim, da bi se pri Francetovi jami dobro počutili.

SINDIKALNE IGRE

Tudi letos so tradicionalne občinske delavske športne igre, na katerih nastopajo športniki ribniških delovnih organizacij. Pravijo, da bo na letošnjih igrah sodelovalo rekordno število udeležencev, saj so udeležbo prišlele že vse delovne organizacije. Tekmovanja bodo potekala v rokometu, košarki, odbojki, malem nogometu, streljanju, šahu, kegljanju in balinanju. Rokometne tekme bodo v Ribnici in Sodražici, kegljanje v Loškem potoku, košarka v Dolenjski vasi, ostale panoge pa v Ribnici. Nekatera tekmovanja so se že začela. Igre bodo trajale do jese

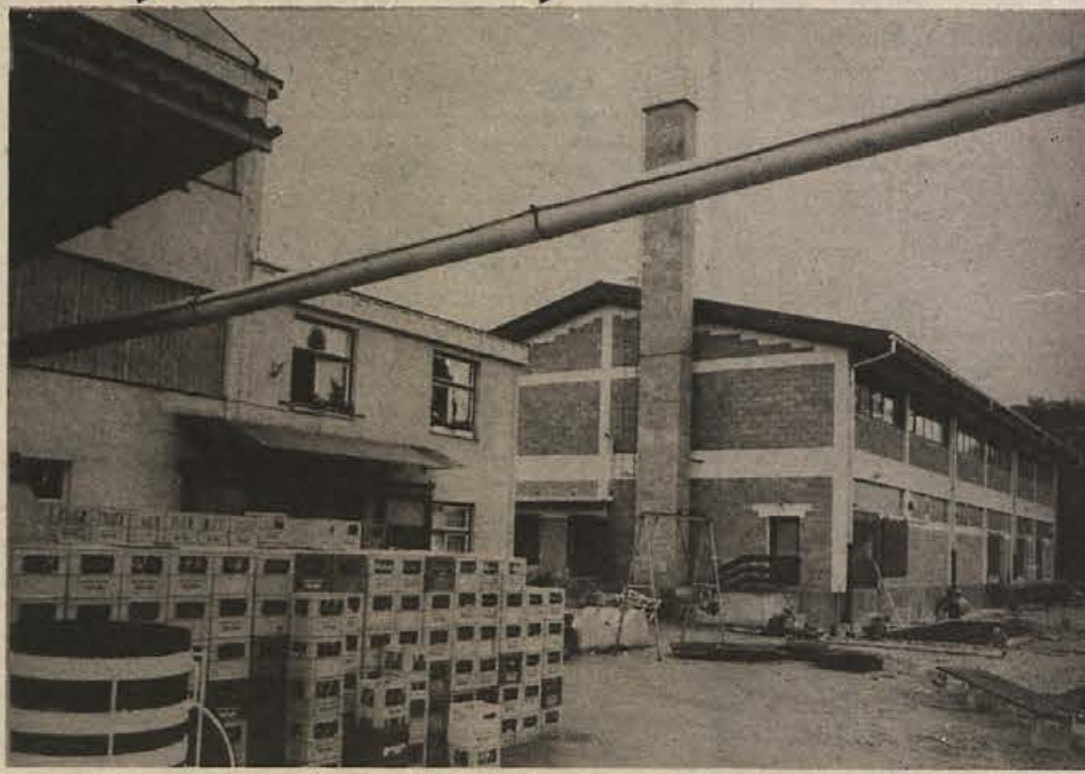
M. G.

REŠETO

TROJNI JUBILEJ KZ METLIKA

Metliški zadrugi bodo jutri, na dan borca, proslavili 30-letnico zmage nad fašizmom, 100-letnico zadrugištva v Metliki in 30-letnico ustanovitve Kmetijske zadruge Metlika. Ob tej priložnosti bo slavnostna seja občnega zbora zadruge, podelili bodo priznanja in nagrade delavcem in članom zadruge ter izročili namenu nov objekt, v katerem so sodobna polnilnica vina, skladišče in družbeni prostori. Nova pridobitev je pomembna za kolektiv in članstvo Kmetijske zadruge Metlika, saj je plod vestnega dela, uspešnega samoupravljanja in hkrati zagotavlja kolektivu večjo ekonomsko varnost.

Stari in novi objekt pri vinski kleti v Metliki, ki ga bodo slavnostno izročili namenu

Pred 100 leti se je začelo zadrugištvo v tem delu Bele krajine z ustanovitvijo prve dolenske posojilnice v Metliki. To je bilo tudi prvo zadržno povezovanje, ki so ga vodili zavodni ljudje. Sledila je konzumna zadruga in po prvi svetovni vojni se je razvilo še kmetijsko

zadrugištvo. Ustanovljena je bila vinarska zadruga in organizirana po pravem zadržnem principu. Imela je svojo vinsko klet za 10 vagonov vina. Posebno obliko zadržnega delovanja

pa so predstavljale v vinogradniških vaseh soseske, to so skupne vaške kleti, kjer se je zbiral del pridelka za skupne potrebe soseske.

Kmetijska zadruga Metlika je bila ustanovljena aprila 1945. Še pred koncem vojne leta 1944 je SNOS uvidel potrebo po ustanovitvi kmetijskih zadrug na osvobojenem ozemlju, saj je bila zato črnomaljska ustanovljena že leta 1944. Kmetijstvu in zadrugištvo so zatem sledila razna plodna in tudi težka obdobja. Ob nastopu gospodarske reforme leta 1965 je tedanji kolektiv sklenil vsesplošno štednjo. Leta 1966 je kolektiv prevzel od Slovenija vina vinsko klet v Metliki, ki je bila nedogajena in neizkoriščena. Od tedaj je pridelava grozdja, predelava in promet z vinom pri metliški zadrugi najpomembnejša dejavnost. Zadržna pospeše-

valna služba je začela intenzivno akcijo za obnovo vinogradov, začeli so stekleničiti vino, poiskali tržišča in odprli številne prodajalne. V minulih petih letih je zadruga naredila največji korak v svojem razvoju. S pripojitvijo Mesnega podjetja je razširila dejavnost še na to zvrst. Z lastnim denarjem je zadruga zgradila in obnovila več objektov, trgovskih lokalov, nabavila mehanizacijo in sedaj odpira nov pomemben objekt. Po novem zakonu o združevanju kmetov je tudi na tem področju nastala nova kvaliteta. Zadruga vključuje že več kot 300 članov predvsem večjih proizvajalcev grozdja in mleka. Hkrati išče zadruga še druge oblike sodelovanja z zasebniki. Na vsem območju je obnovljenih že nad 250 ha zasebnih vinogradov, kmetje imajo 170 traktorjev, več kot 160 motor-

nih kosilnic. Na ta način pripravijo za trg 1500 ton grozdja, nad 500 ton krompirja, več kot milijon litrov mleka, nad 500 ton mesa in več kot 400 ton sadja. Vsega tega bi bilo še več, če ne bi bile kmetije razdrobljene in če ne bi primanjkovalo delovne sile. S povečevanjem zasebne kmetijske proizvodnje in utrjevanjem dobrih medsebojnih odnosov med zadrugo in kmeti se bodo morale širiti zmogljivosti zadruge, predvsem pa vinska klet. Kolektiv zadruge išče razne oblike povezovanja v širšem slovenskem prostoru, kar vse naj bi prispevalo k večji tržni ekonomiki in k sodelovanju med proizvajalci, zadrugo in potrošniki.

NOVI PROSTORI

V Beli krajini je 1450 ha vinogradov, od tega danes rodnih 1170 ha. Prav zato je nov objekt, v katerem je avtomatska polnilnica vina, skladišče za ustekleničeno vino in drugi prostori še kako potreben. Hkrati se naprej obnavljajo vinsko posodo za 20 vagonov vina, ki bo nared do letošnje trgatve. Z novimi vrelnimi tanki bodo povečali predelavo rdečega grozdja za trikrat. Še ta mesec bodo prispele še nekatere nove naprave. Kapaciteta polnilnice je 300 vagonov vina na leto, dosedanja pa je zmogla le 80 vagonov.

Velika pridobitev je tudi obrat družbene prehrane za ves kolektiv KZ, kar bo prispevalo k boljšim delovnim pogojem. V novem objektu se bo možno tudi sestajati na raznih sestankih in prireditvah kolektiva in članstva zadruge.

155-članski kolektiv Kmetijske zadruge Črnomelj je z novo delovno zmago dokazal, da se z marljivim delom, poštenim odnosom do kooperantov in potrošnikov da zagotoviti kmetijstvu in še posebno vinogradništvu tako mesto, ki ga zasluži.

Nova vinska posoda

Upravno poslopje s prodajalno

V prodajalni KZ Metlika

Objekt med gradnjo

Nova polnilna naprava

Pralni stroj

TEHNIČNI PREGLEDI VSEH VRST VOZIL SO POSLEJ V NOVIH PROSTORIH V LOČNI!

SGP PIONIR, TOZD MEHANSKO-KOVINSKI OBRAT NOVO MESTO OBVEŠČA VSE LASTNIKE MOTORNH VOZIL, DA OD PONEDELJKA, 30. JUNIJA 1975, OPRAVLJA TEHNIČNE PREGLEDE MOTORNH IN PRIKLJUČNIH VOZIL V NOVIH, SODOBNO UREJENIH PROSTORIH V LOČNI.

(Poslopje je ob novi cesti, ki pelje v sosesko v Mačkovcu.)

VSA MANJŠA POPRAVILA PRED PREGLEDOM VAM BOMO OPRAVILI V NAŠI DELAVNICI, KI SMO JO UREDILI V NOVIH PROSTORIH.

SGP PIONIR, TOZD MEHANSKO KOVINSKI OBRAT

postanite član

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

Edina revija za Slovence po svetu, njihov stalen most z domovino je revija

RODNA GRUDA

Naročite jo tudi svojim sorodnikom v tujini!

RODNA GRUDA
61001 Ljubljana, p. p. 196
Cankarjeva 1/II

POVEČANA PROIZVODNJA OMOGOČENA ZA 12% NIZJE PROIZVODNE CENE ZA

- okna
- omarice za PVC rolete
- notranja vrata
- zidne podboje

EDINSTVENE PREDNOSTI STAVBNEGA POHISTVA VASE JELOVICE

- kvalitetne surovine
- sušenje v avtomatskih komorah
- kvalitetni impregnacijski materiali in lepila
- dobro tesnenje
- pokrito enoročno okovje za vertikalno in horizontalno odpiranje
- kontrola in testiranje na lastni ALCO napravi
- zaščitna embalaža

PRIJATELJU - SIROKO ODPRTA NEPOKLICANEMU - ČVRSTO ZAPRTA OKNA IN VRATA - JELOVICA

JELOVICA

POSLOVALNICA - ŠKOFJA LOKA, KIDRIČEVA 58

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

KOLEKTIVI ČESTITAJO ZA DAN BORCA

TOVARNA VERIG LESCE

vam nudi iz širokega proizvodnega programa vse vrste električnih verig za industrijo, transport in široko potrošnjo ter vijčno blago, specializirano za lesno industrijo.

VEMA TOZD TEKSTIL TOZD PREHRANA

Veletrgovina VEMA-TOZD „TEKSTIL“ in TOZD „PREHRANA“ nudi potrošnikom v svojih prodajalnah tekstilno, galanterijsko, tehnično in prehransko blago po konkurenčnih cenah. Obiščite prodajalne VEMA in prepričajte se.

SGP KONSTRUKTOR MARIBOR n. sol. o.

TOZD GRADBENIŠTVO MARIBOR b. o.

Izvajamo vsa gradbena in gradbeno obrtniška dela. Se priporočamo!

MARIBORSKA LIVARNA, MARIBOR

Kežarjeva 11
Telefon: 22-961
Telex: 33-144

PROIZVODNI PROGRAM:

- STISKANI IN VLEČENI IZDELKI
- palice, profili in žica bakrovih zlitin
- VLITKI TLACNEGA LITJA
- aluminijeve, cinkove in bakrove zlitine
- NIZKOLEGIRNI BAKER
- palice, profili in koluti
- KONTINUIRNO IN CENTRIFUGALNO VLITI IZDELKI
- palice in puše ležajnih bronov
- ODKOVKI
- bakrove zlitine
- KOKILNI VLITKI
- bakrove zlitine
- ARMATURE
- vodovodne, sanitarne in ogrevalne
- ALUMINIJSKI RADIATORJI

TOVARNA POLPREVODNIKOV TRBOVLJE

Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

NOVO MESTO-ŠTRAŽA

PRIPOROČA SVOJE PREVOZNE IN GOSTINSKE STORITVE

Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST

NOVO MESTO

objavlja prosta delovna mesta

2 STROJEPISK

za delo na IBM stavnihih strojih.

Dvoizmensko delo, nagrajevanje po učinku (osebni dohodki od 2.200 do 3.000 din).

POGOJ za zasedbo delovnega mesta je dobro obvladanje desetprstnega sistema pisanja na pisalni stroj. - Trimesečno poskusno delo.

Oglasite se osebno ali pošljite pismeno ponudbo na naslov: ČZP DOLENJSKI LIST, NOVO MESTO, p. p. 33

PROSTO DELOVNO MESTO!

OSNOVNA ŠOLA MIRNA

razpisuje delovno mesto

RACUNOVODJA

Pogoj: ekonomska šola.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Nastop službe 1. 11. 1975

Stanovanja ni.

Prošnje naslovite na odbor za medsebojna razmerja pri Osnovni šoli Mirna.

INTES, TOZD PEKATIN b. o. MARIBOR

INSTALACIJSKO PODJETJE

Novomontaža
NOVO MESTO

Priporočamo se za izvajanje vseh instalacij.

IZDELUJEMO MOŠKO, ŽENSKO IN OTROŠKO OBUTEV

Hotel DONAT v Rogaški Slatini, ki so ga zgradili Pionirjevi gradbinci

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

„SEME“ Beograd TOZD Maribor

Razpisuje prosto delovno mesto

PRODAJALCA ZA DELO V TRGOVINI V NOVEM MESTU.

Pogoji:

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti trgovsko kvalifikacijo z nekaj leti prakse.

Prednost imajo osebe, ki so samostojno opravljale delo v trgovini.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Prijave pošljite na „SEME“ Beograd, poslovalnica 18 v Novem mestu, Prešernov trg 15.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Občinsko sodišče v Novem mestu razpisuje prosto delovno mesto

STROJEPIŠKE

Zaželena je srednješolska izobrazba ali vsaj dveletna administrativna šola oziroma strojeopišni tečaj.

Kandidat mora opraviti preizkusni izpit po nareku in v prepisu.

Poskusna doba traja tri mesece.

Osebni dohodek po samoupravnem sporazumu.

Stanovanja ni.

Priglasitveni rok je 14 dni po objavi.

Podjetje za PTT promet Novo mesto

ISKRA

INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO TOZD UPORI ŠENTJERNEJ

Bi radi sodobno in funkcionalno opremili stanovanje? Idealen pripomoček pri tem je svetlobni regulator, ki ga poleg standardne proizvodnje uporov in potenciometrov izdeluje naše podjetje. Regulatorje dobite v večjih trgovinah, ki prodajajo električne aparate.

GG MARIBOR

DELOVNA ORGANIZACIJA GOZDNO GOSPODARSTVO MARIBOR, Tyrševa ul. 15 preko svojih temeljnih organizacij združenega dela in obratov za kooperacijo:

- PODVELKA
- OŽBALT OB DRAVI
- LOVRENC NA POHORJU
- RUŠE
- REKA/POHORJE
- MARIBOR
- SLOVENSKA BISTRICA
- OPLOTNICA
- PTUJ
- ORMOŽ

– ZA GRADNJE IN MEHANIZACIJO
gospodari z gozdovi SLP in NS, samostojno gradi gozdne komunikacije in gozdarske stavbe, goji divjad ter izvaja lovski, ribolovni, letni in zimski turizem.

BIROSTROJ MARIBOR

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO

TOVARNA RASTLINSKIH SPECIALITET IN DESTILACIJA MIRNA

PRIPOROČAMO SVOJE IZDELKE

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna razmerja TOZD „DOLENJSKA“, pekarna in slaščičarna, Novo mesto-Ločna 21

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- REFERENTA ZA SPLOŠNE ZADEVE
- FAKTURISTA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

Pod 1: upravno-administrativni tehnik in 3 leta prakse, moralna neoporečnost ter aktivnost v družbenopolit. delu, vodenje personalnih zadev, koordinacija samoupravnih organov, obveščanje, SLO.

Pod 2: dveletna administrativna šola in 1 leto prakse. Osebni dohodki po pravilniku. Poizkusna doba 2 meseca. Pismene prijave z opisom dosedanjih zaposlitev in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite na gornji naslov v 15 dneh po objavi razpisa.

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

PROSTO DELOVNO MESTO!

Na podlagi sklepa Odbora za medsebojna razmerja z dne 19. 6. 1975 objavlja „MELAMIN“, kemična tovarna, Kočevje, prosti delovni mesti

POMOČNIKA REFERENTA ZA UVOZ IN IZVOZ

(za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečno poskusno dobo)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

1. da imajo srednješolsko izobrazbo;
  2. da imajo najmanj 1 leto delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih mestih.
- Pismene prijave s priloženimi dokazili, da prijavljeni kandidati izpolnjuje pogoje, sprejema splošni sektor do 8. 7. 1975. Kandidati bodo o izbiri obveščeni do 15. 7. 1975.

PROSTO DELOVNO MESTO!

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA
Tomšičeva 2

objavlja prosti delovni mesti za
TOZD – KOČEVJE
SNAŽILKE

POGOJ: najmanj 6 razredov osnovne šole, poskusno delo 1 mesec, delo za določen čas.
Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom sprejema kadrovska socialna služba podjetja 8 dni po objavi.

PROSTO DELOVNO MESTO!

OZD „PINUS“ Tovarna kemičnih izdelkov
62327 RAČE

razpisuje prosti delovni mesti

AGRONOM – TERENSKI DELAVEC

za področje SR Slovenije in Istre.

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še sledeče pogoje:

- dipl. ing. agronomije z najmanj tremi leti komercialno-tehničnih izkušenj na področju sredstev za varstvo rastlin
- aktivno znanje angleškega ali italijanskega jezika
- poskusno delo 3 mesece

Stanovanja trenutno ni na razpolago. Razpis velja 15 dni po objavi v časopisu. Kandidati naj prošnje z dokazili predložijo Odboru za medsebojna razmerja pri OZD PINUS – Rače.

PROSTO DELOVNO MESTO!

SVET DELOVNE SKUPNOSTI UPRAVNIH ORGANOV
OBČINSKE SKUPŠČINE SEVNICA

razpisuje prosta delovna mesta:

1) REFERENTA ZA ODMERO DAVKOV OD OBRTI IN DRUGIH DEJAVNOSTI

Za to delovno mesto se zahteva izobrazba ustrezne višje šole in 3 leta delovnih izkušenj; osebni dohodek po pravilniku: 4.800 din;

2) DAVČNEGA IZVRŠITELJA

Za to delovno mesto se zahteva izobrazba ustrezne poklicne šole ali osnovna šola ter 2 leti delovnih izkušenj; osebni dohodek 3.200.– dinarjev in po uspešnosti pri delu.

Razpis velja do zasedbe.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna razmerja
„SIGMAT“, BRESTANICA

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

- 1 KV ELEKTRICARJA
- 2 KVST RUGARJEV
- 6 KV KLJUČAVNICARJEV
- 2 KV ELEKTROVARILCEV
- 1 KV CO₂ VARILCA
- 1 PK ELEKTRICARJA
- 2 PK KLJUČAVNICARJEV
- 6 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV
- 2 KLJUČAVNICARSKIH VAJENCEV

Kandidati naj pošljejo prošnje „Sigmatu“ v Brestanico. Rok prijave: 15 dni po objavi.

PROSTA DELOVNA MESTA

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST
NOVO MESTO
Strokovna služba

OBJAVLJA

naslednja prosta delovna mesta

I. V Novem mestu:

1. 2 PREMOZENJSKOPRAVNA REFERENTA
2. VODJA ENOTE RACUNOVODSTVA SKUPNOSTI
3. REFERENT ZA PRIZNAVANJE DENARNIH POMOČI
4. VODJA ENOTE ZA PRISPEVKE
5. TAJNICA SEKRETARJA
6. REFERENT ZA PRISPEVKE
7. 2 REFERENTA ZA IZTERJAVO PRISPEVKOV
9. KNJIGOVODJA
10. 2 ADMINISTRATORJA – STROJEPISCA

II. V Crnomlju:

11. REFERENT ZA OBREMITITVE
12. IZTERJEVALEC – INKASANT PRISPEVKOV

III. V Krškem:

13. REFERENT ZA DENARNA NADOMESTILA IN ENKRATNE DENARNE DAJATVE
14. IZTERJEVALEC – INKASANT PRISPEVKOV

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1: visoka ali višja izobrazba pravne ali upravne smeri ter 3 oz. 6 let delovnih izkušenj;
- pod 2: višja izobrazba ekonomske, pravne ali splošne smeri in 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 3: višja izobrazba pravne, upravne ali socialne smeri in 3 leta delovnih izkušenj;
- pod 4: višja izobrazba ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj;
- pod 5: srednja izobrazba upravno-administrativne ali splošne smeri in 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 6. in 7.: srednja izobrazba ekonomske ali splošne smeri in 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 8: osemletka oz. do 2-letna poklicna šola ter 1 leto delovnih izkušenj;
- pod 9: srednja izobrazba ekonomske ali splošne smeri in 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 10: administrativna šola ali najmanj 1-letni strojepisni tečaj in 1 leto delovnih izkušenj;
- pod 11: srednja izobrazba ekonomske ali splošne smeri ter 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 12: osemletka oz. do 2-letna poklicna šola ter 1 leto delovnih izkušenj;
- pod 13: srednja izobrazba ekonomske ali splošne smeri ter 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 14: osemletka oz. do 2-letna poklicna šola ter 1 leto delovnih izkušenj.

Kandidati pod 5. in 10. morajo imeti še uspešno opravljen preizkus znanja strojepisja.

Pri vseh objavljenih prostih delovnih mestih gre za delo za nedoločen čas.

Osebni dohodki so določeni s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih.

Objava velja do zasedbe delovnih mest.

Prijave pošljite skupaj z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in z navedbo dosedanjih zaposlitev v 15 dneh po objavi na naslov:

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST NOVO MESTO – Strokovna služba, Kidričev trg št. 3.

PROSTA UČNA MESTA!

LJUBLJANSKE MLEKARNE

delovna organizacija za kmetijstvo, živilsko industrijo, trgovino, izvoz-uvoz, o. sol. o. Ljubljana, Tolstojeva 63

Odbora za medsebojna razmerja TOZD razpisujeta ŠTIPENDIJE in objavljata PROSTA UČNA MESTA za šolsko leto 1975/76

TOZD MLEKARNA LJUBLJANA:

- 8 ŠTIPENDIJ ZA DVELETNO POKLICNO MLEKARSKO ŠOLO V KRANJU
- 2 PROSTI UČNI MESTI ZA POKLIC STROJNI KLJUČAVNICAR

TOZD TRGOVINA LJUBLJANA:

- 50 PROSTIH UČNIH MEST ZA PRODAJALCE ŽIVILSKE IN MEŠANE STROKE

Prošnji morajo kandidati priložiti rojstni list in spričevalo o zaključni osemletki.

Prijave pošljite do 15. 7. 1975 na naslov: Ljubljanske mlekarne, Tolstojeva 63, Ljubljana.

SCHIEDEL – YU –
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi
proizvaja in dobavlja

**GRADNJA
ŽALEC**

PROSTO DELOVNO MESTO!

ISKRA – Industrija elementov za
elektroniko Ljubljana, n. sub. o.
TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI
ŽUŽEMBERK

Na podlagi sklepa odbora za medsebojna razmerja ponovno objavljamo prosti delovni mesti

VODJA SPLOŠNE SLUŽBE.

Pogoji:

1. višja šola pravne ali upravne smeri z opravljeno pripravniško dobo ali
  2. srednja šola s petletno prakso in pogoj, da se kandidat vpiše na višjo upravno šolo oziroma višjo pravno šolo;
- moralno-politična neoporečnost.

Prijave: 15 dni po objavi oziroma do zasedbe delovnega mesta.

STAVBNA ZEMLJIŠČA!

Socialistična republika Slovenija
SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMELJ
Oddelek za gospodarstvo in finance

Razpisuje
JAVNI NATEČAJ

za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča v k.o. Loka za naselje „Grajske njive“, in sicer:

- lokacija št. 1: parc. št. 1178/7 njiva in 1178/100 njiva v skupni velikosti 508 m²;
- lokacija št. 2: parc. št. 1178/83 njiva, 1178/86 njiva in 1178/101 njiva v skupni velikosti 713 m²;
- lokacija št. 3: parc. št. 1178/84 njiva in 1178/9 njiva v skupni velikosti 584 m²;
- lokacija št. 4: parc. št. 1178/87 njiva in 1178/73 njiva v skupni velikosti 442 m²;
- lokacija št. 5: parc. št. 1178/88 njiva, 1178/103 njiva in 1178/107 njiva v skupni velikosti 494 m²;
- lokacija št. 6: parc. št. 1178/90 njiva in 1178/10 njiva v skupni velikosti 519 m²;
- lokacija št. 7: parc. št. 1178/91 njiva in 1178/99 njiva v skupni velikosti 522 m²;
- lokacija št. 8: parc. št. 1178/93 njiva, 1178/6 njiva in 1178/5 njiva v skupni velikosti 502 m²;
- lokacija št. 9: parc. št. 1178/94 njiva, 1178/97 njiva in 1178/98 njiva v skupni velikosti 506 m²;
- lokacija št. 10: parc. št. 1178/96 njiva in 1178/95 njiva v skupni velikosti 523 m²; 523 m²;

za gradnjo stanovanjskih hiš pod sledečimi pogoji:

1. Odškodnina za stavbno zemljišče znaša 24,53 din za 1 m².
2. Izključna cena stroškov za delno komunalno ureditev znaša 30.000 din za eno lokacijo
3. Natečaja se lahko udeležijo fizične in pravne osebe pod enakimi pogoji.
4. Udeleženci natečaja so dolžni do konca razpisnega roka za sprejem ponudb plačati na račun 52110 781-71010 – Sklad za urejanje mestnega zemljišča ObS Črnomelj varščino v višini 5.000,00 din.
5. Odškodnino za zemljišče in komunalno opremljenost zemljišča so udeleženci dolžni plačati ob podpisu pogodbe o dodelitvi zemljišča.
6. Rok za predložitev ponudb je vključno 10. dan po objavi tega natečaja. Odpiranje ponudb bo 12. dan po objavi natečaja ob 7. uri v sejni sobi ObS Črnomelj. Udeleženci natečaja lahko prisostvujejo pri odpiranju ponudb. Ponudbe je treba poslati v zapečateni ovojnici na naslov: Občinska skupščina Črnomelj – javni natečaj „Grajske njive“. Na hrbtni strani ovojnice naj udeleženci napišejo točen naslov svojega zemljišča.
7. Predmet natečaja so stroški delne komunalne ureditve stavbnega zemljišča iz 2. točke razpisa.
8. Ostali pogoji natečaja so določeni v splošnih pogojih o razpisu javnega natečaja.
9. Uporabnik stavbnega zemljišča mora prireditelj gradnjo stanovanjske hiše v 30 dneh po podpisu pogodbe, dokončano pa mora biti v treh letih po podpisu pogodbe o dodelitvi stavbišča.

OBVESTILO!

Podjetje DOMINVEST
Novo mesto

obvešča, da so poslej za stranke uradne ure:

- ob ponedeljkih od 10. do 13. ure
- ob sredo od 10. do 15. ure
- ob petkih od 10. do 13. ure

Stranke vljudno prosimo, da obvestilo sprejmejo z razumevanjem in da ga zaradi hitrejšega reševanja zadev upoštevajo.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrek, 3. julija - Tomaž Petek, 4. julija - Dan borca
Sobota, 5. julija - Cirila Nedelja, 6. julija - Marija
Ponedeljek, 7. julija - Dan izgnancev
Torek, 8. julija - Elizabeta
Sreda, 9. julija - Veronika
Cetrek, 10. julija - Amalija

LUNINE MENE

9. julija ob 05.10 uri - mlaj

KINIO

BREŠTANICA: 5. in 6. 7. ameriški barvni film Ned Kelli.
CRNOMELJ: 4. 7. jugoslovanski barvni film Čudoviti prah, 6. 7. angleški barvni film Prišel bo moj dan.
9. 7. francoski barvni film Policaj.
KOSTANJEVICA: 5. 7. italijanski barvni film Ali baba in sv. Kru-

no. 6. 7. holandski barvni film Opica in super opica, 9. 7. ameriški barvni film Črni izziv.

KRŠKO: 5. in 6. 7. francoski film Vdova Couderc, 9. 7. ameriški film Kralj slonov.

METLIKA: 3. 7. ameriški barvni film Odiseja v semirju, Od 4. do 6. 7. ameriški barvni film Slotterjeva velika bitka, 9. in 10. 7. ameriški barvni film Snoopy se vrača domov.
NOVO MESTO, KINO JNA: Od 3. do 4. 7. jugoslovanski film Cena mesta, Od 7. do 9. 7. ameriški film Divja dirka, 10. 7. italijansko-francoski film Veliki revolverš.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 4. do 6. 7. ameriško-italijanski barvni film Povračilo - maščevanje, 7. in 8. 7. ameriški barvni film Herbi - Ah, ta čudoviti avto, 9. in 10. 7. ameriški barvni film Ljubezen samo do polnoči.

RIBNICA: 5. in 6. 7. ameriški barvni film Ubijalec v enoti.

SEVNICA: 5. in 6. 7. ameriški film Frenzy.

TREBNJE: 5. in 6. 7. ameriški barvni fantastični film Prof Yorga vampir.

ZENSKO FRIZERSTVO pri „SLAVKI“ na Drski, obveščam, da bo lokal zaradi dopusta zaprt od 5. 7. do 14. 7. Čenjene stranke prosim za razumevanje in se priporočam.

PROSIM ZENSKO, ki sem ji v nedeljo, 22. 6. 1975, dal uro v varstvo na kopalnišču v Dolenskih Toplicah, da jo odda na postaji milice v Novem mestu.

NUDIM VSE VRSTE ROLET, ZALUŽIJE, PLATNE NE ZAVESE VSEH BARV, IZVRŠIM VSA POPRAVILA, SPADAJOCA V TO STROKO. KRATKI DOBAVNI ROKI, CENE SOLIDNE. NAROČILA PREVZEMATA BOGO RADI, ZABJA VAS 15. NOVO MESTO, IN IGNAC PRIJATELJ, KVEDROVA 8, KRŠKO.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega očeta in starega očeta

RUDOLFA ŽELEZNIKA iz Gornjega Lakenca pri Mokronogu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli so žalje, poklonili cvetje in vence in v tako velikem številu spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo za darovano cvetje in vence sodelavcem skupne službe UJV Ljubljana, ZB Mokronog, sindikalni organizaciji in kolektivu Iokra - obrat Mokronog in Kmetijski združitvi Trebnje obrat Mesarija Sentrupert. Srčna hvala za izgovorjene tolažilne besede govornikom tov. Hrovatičevi in tov. Jeriču, predvsem pa pevskemu društvu KUD „Emil Adamič“ Mokronog za zapete žalostinke in župniku za opravljeni cerkveni obred.

Žalujoci: žena Marija, sinovi Peter, Rudi, Vinko, Franci, hčerke Marija, Pepca z družinami, hčerka Dragica in drugo sorodstvo

V Gornjem Lakencu, dne 16. 6. 1975

»Dolenjski list« v vsako družino

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

KARLA PRIMCA

iz Srednjega Globodola

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za nesebično pomoč, za podarjene vence in cvetje in vsem, ki so našega dragega pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo kolektivom: Gradbenemu podjetju Bežigrad iz Ljubljane, Ojarni iz Domžal, Novoteksu iz Novega mesta, Gozdnemu obratu Straža, pevcem iz Mirne peči, govornikom tov. Zupančiču in tov. Kozoglavu za poslovilne besede ob odprtem grobu ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Nežka, hči Anica z družino, sinovi: Drago, Dolfi z družinama in Stane ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta

ALOJZA VOVKA

iz Brezovega

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu prinesli cvetje in nam izrekli so žalje. Posebna zahvala kolektivom: Stiles Sevnica, Preskrbi Krško, osnovni šoli „Savo Kladnik“, Sevnica, Prometni sekciji Celje, sosedom Mirtovim, Radjevim, Kolmanovim za pomoč, moškemu pevskemu zboru iz Sevnice za ganljivo slovo, kaplanu za obred in tolažilne besede. Hvala vsem!

Žalujoci: žena in otroci

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in strica

FRANCIJA NEMCA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo upravi zaporov in bivšim sodelavcem, kolektivu občinskega sodnika za prekrške, pevcem, prijateljem in znancem za izkazano pomoč in izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, govorniku za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred. Zahvaljujemo se družinam Padevski in Frankovim za nesebično pomoč.

Žalujoci: žena Dragica, sin Oti in drugo sorodstvo.

V SPOMIN

3. julija bo eno leto, odkar si se moral mnogo prežgdati za vedno posloviti od nas, naš ljubljani mož, očka, sin, brat in stric

FRANCI TRATAR

z Rakovnika

Spomin nate bo ostal vedno živ in večno bo ostala praznina v naših srcih. Vsem, ki se ga spominjate, obiskujete in krasite njegov mnogo prerani grob, iskrena hvala.

Njegovi: žena Dragica s hčerko Alenko, mama, sestra Anica in brat Tone z družinama in brat Dušan.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža, očeta, deda in praded

NIKA JAKOFCIČA

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Iskrena hvala vsem njegovim nekdanjim političnim sodelavcem, predstavnikom zveznih in republiških organizacij in organov, družbenopolitičnim organizacijam občin Crnomelj, Metlika, Novo mesto in Ljubljana, Vič-Rudnik, krajevnih skupnosti, organizacijam združenega dela vaščanom Cerkljšk, vsem sorodnikom in drugim za izkazano pozornost, izrečeno sožalje in poklonjeno cvetje in vence. Hvala govornikom za tople poslovilne besede, s katerimi ste oživili njegov lik, pevskima zboroma „Viator“ iz Ljubljane in „Dušan Jerič“ iz Novega mesta ter godbi na pihala iz Crnomlja. Posebej se zahvaljujemo osebu nevrološkega oddelka bolnice Novo mesto in dr. Strmčevi iz Crnomlja za lajšanje zadnjih ur. Prav posebej pa se zahvaljujemo občinskemu odboru ZB in občinski skupščini Crnomelj, krajevni organizaciji ZB in gasilcem za ves trud in skrb, s katero ste nam stali ob strani v teh težkih dneh in počastili njegov spomin.

Jakofčičevi

OBVESTILO NAROČNIKOM

SPOŠTOVANI NAROČNIKI IN BRALCI!

Leto in pol smo vzdržali od zadnje podražitve našega pokrajinskega časnika. Samo lani smo vam dali za 22 odst. večji obseg „Dolenjca“ kot leto dni prej, pa naročnine zavoljo tega nismo povečali. Stroški zadnjih mesecev pa so tudi nam obrnili vse dosedanje račune na glavo:

papir se je že 27. februarja letos podražil za 26 odst. smo pred dnevi morali podražitev plačati za nazaj. Znatno večji so letos stroški za tiskanje domačega časnika (pri nam za dve petini), povečali so se poštni stroški, pa tudi stroški uredništva, odpreme časnika iz Ljubljane in transporta. Za konec marca letos nas je stal poprečen izvod Dolenjskega lista 4.57 din, dražji papir in vse dodatne druge podražitve pa so to število približale medtem 5 dinarjem. Zaradi tega laskvi svet našega podjetja pred dnevi sklenil:

od 1. julija dalje bo stal izvod Dolenjskega lista v trafikah in kioskih 5 dinarjev, zasebni naročniki pa bodo se naprej uživali velik popust in bodo plačevali število poprečno po 3,25 din. Polletna naročnina bo potemtakem znašala 84,50 din ali 25 din več kot do zdaj.

Razliko med 3,25 din in skupnimi stroški za list bomo se naprej pokrivali z oglasi, s sofinanciranjem stalnih komercialnih strani in z drugimi dohodki, ki jih ustvarja naš tehnik. Zares nam ni ljubo, ko smo prisiljeni podražiti domači tehnik: taka usoda je s 1. julijem primorala v podražitev tudi DELO, Ljubljanski dnevnik in mariborski VEČER. Uredništvo lista bo tudi vnaprej vlagalo vse svoje sposobnosti v nadaljnje izboljšanje vsebine Dolenjskega lista. Tudi s tem se hočemo oddolžiti vašemu zaupanju in dolgoletni zvestobi.

CASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jolke Primc, Jože Splival (urednik priloge P), Jožica Toppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Franc Bukovinsky.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975 - Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-22-2. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavci, filmi in prelomi: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

FRIZERSKI salon „CVETA“ išče vajenku. Nastop takoj. Citalniška 1, Novo mesto.

FRIZERSKO vajenko takoj sprejem. Stanovanje preskrbljeno. Salon „Nika“, Sišenska 51, Ljubljana.

ISCEMO žensko za nego bolnice. Plačamo dobro. Drenik, Gotna vas 46, Novo mesto.

SPREJMEM brivsko-frizersko pomočnico. Plača in stanovanje (samsko) po dogovoru. Ignac Kivač, Ljubljana-Polje 17.

DIMNIKARSKA VAJENKA in pomočnica sprejemem takoj. Nudim samsko stanovanje in dobro plačo, vajencu vso oskrbo v hiši. Pogoj za vajenca je 6 razredov osnovne šole. Več po dogovoru. Ivan Rober, dimnikarstvo Ribnica na Dolenjskem.

SPREJMEM dva vajenca za izučitev orodjarstva. Anton Zupančič, Pristavica 20, Vel. Gaber.

STANOVANJA

DIJAKINJI iščeta opremljeno ogrevano sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1642/75).

DVEMA DEKLETOMA oddam opremljeno sobo s centralnim ogrevanjem. Naslov v upravi lista (1644/75).

KAKRSNOKOLI STANOVANJE pri dobri družini išče mirna 30-letna mati s 3-letno hčerko. Pomagam v prostem času. Ponudbe pošljite na naslov: Marija Kolovrat, Školska 6, 51307 Prezid.

MLAD ZAKONSKI par iz Splita nujno potrebuje enosobno stanovanje ali garsonjero v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1652/75).

DIPL. INŽ. farmacije išče solidno sobo. Nada Tržan, Smarjeta 62, 63211 Školska vas.

NAD MLINI prodam enosobno komfortno, delno opremljeno stanovanje s centralnim ogrevanjem in telefonom. Naslov v upravi lista. (1665/75).

ODDAM opremljeno sobo samskemu moškemu. Naslov v upravi lista (1681/75).

PRODAM

PRODAM 60-basno klavirsko harmoniko. Naslov v upravi lista (1646/75).

PRODAM 12, 13 in 15-colski gumijev voz. Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana-Rakovnik.

PRODAM dve mlatinlici, večjo in manjšo. Anton Kastelic, Gor. Podboršt 11, Mirna peč.

PO ZELO UGODNI ceni prodam starejši pihalnik za seno. Janez Falčič, Rumanja vas 16, Straža.

PRODAM snopovezalko za BCS, Vidmar, Sentjošt 17, Stopiče.

UGODNO prodam litoželezno kopalno kad, omario za čevlje in obešalnik z ogledalom, vse odlično ohranjeno. Naslov v upravi lista.

PRODAM mlatinlico „SIHT“ z dvojnimi čiščenjem. Janez Potokar, Trebnje.

Motorna vozila

PRODAM dobro ohranjeno škodo 1000 MB. Ogled od 15. do 20. ure vsak delovni dan. Goljuf, Zagrebška 4, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM rezervne dele za motorno kosilnico „LAVERDA“, starejši tip. Franc Kralj, Dol. Kamence 22, Novo mesto.

POSEST

PRODAM parcelo z vso gradbeno dokumentacijo - začetna gradnja - v Breštanici, na sončni legi. Naslov v upravi lista (1640/75).

PRODAM takoj vseljivo dvostanovanjsko hišo v Krškem, Cesta krških žrtev. Informacije: Veliki kamen 11 pri Senovem.

PRODAM nekaj zemlje blizu Drage pri Beli cerkvi, primerno za gradnjo vikenda, z vinogradom (3 a). Dovož možen z avtomobilom. Albina Pleškovič, Gomila 4, Smarješke Toplice.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Želite trajen in lep spomin? Poročne in okrasne prstane ter druge zlate izdelke dobite pri Otmarju Zidarčiču, zlatarju v Gosposki 5, Ljubljana (poleg univerze). - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

PREKLICI

ANTON SAJE, Regerča vas 23/a, prepovedujem vožnjo in pašo po moji njeni v Devnicah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ALOJZ SUSTERŠIČ, Hruševac 2, Straža, prepovedujem vožnjo in pašo kokoši po moji parceli v Gor. Straži in vožnjo preko mojega gozda v Jurki vasi. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

MARIJA PROSEN, Dečja vas 7, Trebnje, se opravičujem družini MAKŠE iz Jordan kala, za neresnične in žaljive besede in se ji zahvaljujem, ker je odstopila od tožbe.

OBVESTILA

IZGUBLJENO možko uro pri vodnjaku na Glavnem trgu, dobite pri Gačniku, Keramika, Novo mesto.

Obzornik (Lj) - 18.00 L. Suhodolčan; Medvedek na obisku - nadaljevanje in konec (Lj) - 18.15 Barvna risanka (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Zdaj vse lahko, zdaj vse zaman, barvna oddaja (Lj) - 19.00 Odločamo (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 I. Potrč: Lacko in Krefli, prireditelj predstave Prešernovega gledališča Kranj (Lj) - 21.35 Kulturne diagonale (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj)

TOREK, 8. JULIJA: 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) 17.55 Obzornik (Lj) - 18.05 Na erko, na erko, barvna oddaja (Lj) - 18.35 Ikebana: Estetske zakonitosti Ikebane (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Egipt za časa Tutankamona, barvna serija (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Zadnji meseci II. svetovne vojne - II. oddaja (Lj) - 20.55 Propagandna oddaja (Lj) - 21.00 R. M. du Gard: Thibaultovi - barvna nadaljevanja (Lj) - 21.50 TV dnevnik (Lj)

SREDA, 9. JULIJA: 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.10 Vrančeve dogodivščine, barvni film (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Po sledih napredka (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 V El Pasu postaja vroče - francosko mehiški film (Lj) - 21.45 Gorenje novosti, barvna oddaja (Lj) - 21.50 TV dnevnik (Lj)

CETRTEK, 10. JULIJA: 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Vzpon človeka, barvna serija (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 J. Otčenasek: Nekoč je bila hiša, barvna nadaljevanja (Lj) - 21.20 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.30 Diagonale (Lj) - 22.00 Jazz na ekranu: Boško Petrović Convention, barvna oddaja (Lj) - 22.30 TV dnevnik (Lj)

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, in ob 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 4. JULIJA: 8.07 Radijska igra za otroke - Sandi Sitar: Mala vojna kronika. 8.49 Mladi pojo pesmi o svobodi. 9.05 Z veselo pesmijo za mladi svet. 10.05 Praznični koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Partizanske borbene pesmi pojo naši zbori. 11.40 Borci NOB in obramba domovine. 13.30 Nina Komparič: Revolucionarni boj. 14.05 Slovenske narodne pesmi in poskočne vize vam pojo in igrajo. 15.40 Viktor Konjar: Kulturne vezi jugoslovanskih narodov. 16.00 „Vrtljak“ - 18.05 Ogledalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z dovoljnimi Kranjci. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops 20.21.15 Oddaja o morju in pomorstvu. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 5. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tehnik. 9.35 Naš Plesni orkester RTV Ljubljana ima besedo. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Alojz Stuhec: Zanimanje za semenstvo ajdo spet raste. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“ - 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.05 Ljsti iz albuma lahke glasbe. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Prjvška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Glasbena parada Tri srca. 21.30 Oddaja za naše izselence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 6. JULIJA: 8.07 Radijska igra za otroke - Milica Kitek: Le sanjaj, stric Matič. 8.47 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomniti, tovariši... 10.05 Išče mo popevko poljeta. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Radijska igra Marjan Marinc: Pretrgana nit

Pomoč je prišla. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V jučeja semaforjev.

PONEDELJEK, 7. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Glasbena pravljica: Zgodba o divjem biku Ferdinandu. 10.15 Nekaj za ljubitelje ansamblske in solistične glasbe. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jasna Štekar: Kaj vse je potrebno, da bo koruzna silazna prav dobra. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“ - 16.45 Kulturni globus. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 8. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani - Zavožlana zadeva - VI. 10.15 Prometadni koncert. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Janez Pogačnik: Nastajanje gozda na opuščeni kmetijski zemljiščih. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“ - 18.05 V torek, nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra - Pravda za oslovo senca. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 V svetu koncertina. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vsitijo.

SREDA, 9. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniški pozdravi. 9.35 Z našimi simfoniki v svetu lahke glasbe. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Rihar: Cebelja paši na žepku. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“ - 16.45 Zvoki in

barve orkestra Martin Gold. 18.25 Predstavljamo vam... 19.40 Minute z ansambлом Silva Stringla. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

CETRTEK, 10. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Iz glasbenih šol. 9.50 Pesmične na potepu. 10.15 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jože Sile: Strnišeni posevki in dosevki še vedno pomembna njivska dopolnila. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 „Mehurčki“ - 15.45 „Vrtljak“ - 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.05 Revija orkestron in solistov. 18.35 Produkcija kaset in gramofonskih plošč RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Prjvška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Naši umetniki muzicirajo. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

CETRTEK, 3. JULIJA: 18.05 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Vzpon človeka, barvna serija (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 2.05 E. Panitz: Sedem ljubezni Done Juanite (nadaljevanje in konec) (Lj) - 21.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.35 Cetrkovi razgledi: Koroška v NOB (Lj) - 22.05 Zagrebški biennale: Zbor švedskega radia (Lj) - 22.35 TV dnevnik (Lj)

PETEK, 4. JULIJA: 9.00 Poročila (Lj) - 9.05 S pesmijo v praznik (Lj) - 9.35 Zbor pionirjev v Ajdovščini (Lj) - 10.15 Vojaška parada ob dnevu zmage, barvni posnetek (Lj) - Poročila (Lj) - 14.00 Wimbledon: Tenis, finalna tekmovalna ženska posamezno FVR - 18.00 Poročila (Lj) - 18.05 Veseli tobogan: Svica (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Partizanska romanca (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski

notranjepolitični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Varnostna služba zapira obroč (Lj) - 21.40 625 (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj)

SOBOTA, 5. JULIJA: 13.40 625 - ponovitev (Lj) - 14.00 Wimbledon: Tenis, barvni prenos finalnih tekmovalnih moških FVR - 16.00 Atletske državno prvenstvo posameznikov, prenos (Sa) - 18.00 Barvna risanka (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Razbojnik na plesu, barvna serija Janošik (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 na plesu, barvna serija Janošik (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar (Zg) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 Iz del Jože Horvata (Zg) - 20.30 Melodije Jadrana Split 75 - prenos (Zg) - 21.40 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.45 Kojak, serijski barvni film (Lj) - 22.35 TV dnevnik (Lj)

NEDELJA, 6. JULIJA: 9.15 Poročila (Lj) - 9.20 R. M. du Gard: Thibaultovi - barvna nadaljevanja (Lj) - 10.05 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 10.10 Otroška matineja: Poljski in mestni mišek iz serije Japonske lutke, Vrančeve dogodivščine, Egipt za časa Tutankamona (Lj) - 11.10 Mozaik (Lj) - 11.15 Kmetijska oddaja (Zg) - 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) - Nedeljsko popoldne: 15.15 54 tisoč vesljev Veljka Rogišca (Zg) - 15.30 Jahanje (Bgd) - 16.15 Poročila (Lj) - 16.20 Državno prvenstvo v atletiki - posamezniki (Sa) - 17.45 Divjak - barvni film (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 20.00 Ženske iz djalovjevih merdevin - oddaja TV Beograd (Lj) - 20.50 Dokumentarna oddaja: Istra (Lj) - 21.15 Sportni pregled (Bgd) - 21.50 TV dnevnik (Lj)

PONEDELJEK, 7. JULIJA: 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) - 17.50

ZAHVALA

Ob nenadni in prežgodnji boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in zeta

JUSTINA HIRMA

iz Regerče vasi 59

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so ga spremljali na zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo Združenju soterjev Novo mesto, SGP Pionir Novo mesto, sindikalni podružnici Pionirja za darovane vence in cvetje, govorniku tov. Pavliču za poslovljene besede, pevskemu zboru in župniku za opravljeni obred.

Vsem iskrena hvala.

Zalujoči: žena Amalija in vsi njegovi

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo Pirkovič: O svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

Za Mariničevo so poklicali Franca Marca. Pri večji večji sobe, kot je bila ona, v kateri so malo prej skrutili samostana pohotno mučili partizanko, je sedel nemški agent Milovan Zelen, imenovan Skala, ki ga je bil v maju poslal v Gorjanec nemški Gestapo iz Sevnice. V copatah je nalagal na ogenj drva in srkal iz vrča vino. Navzoči so bili še trije legisti. Pred vrati je stražil silak Balant z italijansko bradico. Mihovčan je Skalo poznal že od junija.

Nemški agent je bil prijazen. Na vsak način pa je hotel izvedeti za puško mihovske vaške zaščite. Zanimalo ga je, kaj je s partizanom Lojzom Čukajno - Džurom iz Mihovega, ki ga je bil Zelen v juliju zvalil v roke belim, da bi ga ubili, pa se je fant rešil. Gestapovcu je bilo seveda neprijetno, da je priča njegovega zločina ostala živa. Trudil se je tudi, da bi Skojevca, ki je prisegel zvestobo partiji in revoluciji, pridobil za belo gardo. „Lahko gres!“ ga je nazadnje jezen odslovil, ko ni nič opravil. Pred vrati je jetnika čakal silak Balant in ga vrigel po stopnicah.

Potem se je pravo zasliševanje in mučenje šele začelo. Legisti so jetnike, ki so v vrsti čakali pred vrati, drug čez drugega izpraševali, ali hodijo k maši, kje partizani taborijo in kdo jih podpira. Vsakega so tudi pretepli.

Ob treh zjutraj je prišel beli stražar pod stopnicami vprašati, kdo bi se želel spovedati. Mariničeva mu je ogorčeno odgovorila, naj se spovedo svojih zločinov tisti, ki so jo pohotno mučili.

Legist je povedal, da bodo ob šestih zjutraj ustreljeni. Jetnikom je ukazal, naj se sezujejo in mu izročijo čevlje.

Zjutraj je prišel pred vrata zopet Milovan Zelen in zahteval, naj pokličejo oba „civilista“, Bratkoviča in Marca. Sedaj je bil v svoji črni obleki in v skorjnih, ogrnjen v grozljivo črno pelerino in v četrtni kučmi z mrtvaško glavo.

Črnuh je začuden gledal oba bosa fanta in vprašal, kje imata čevlje. Legisti so vznemirjeni skakali po samostanskih hodnikih in vrnili obutev. Jetnikoma so morali prinesiti tudi hrane. Skala je potem oba Mihovčana pospremil do pleterskega

poveljnik, naj se vsi kartuzijani umaknejo v kapelo, ker bodo še enkrat preiskali ves samostan, ali ni v njem preoblečenih partizanov. Vsakogar, ki ga bodo našli v beli redovniški obleki, bodo ustrelili.“

„Verjel sem in sem naročil vsem, naj se takoj zberejo v kapeli, medtem ko bodo beli preiskali samostan. V kapeli smo vsi skupaj čakali. V tej zmešnjavi, nemiru in strahu ni nihče pomislil na to, da bi rekel, naj nam pokažejo ujetje partizane. Medtem ko smo bili v kapeli, pa beli in Italijani niso iskali preoblečenih partizanov, marveč so nemoteno ropali po samostanu in odnesli vse, kar je bilo mogoče. Izropali so vse sobe naših bratov, vse celice, ki so bile slučajno odprte, vlomili so v skladišča in odnesli vse, kar je bilo še ostalo. Iz skladišča so odnesli prte, rjuhe, odeje, milo itd., bratom pa so odnesli obleko, perilo, ure, budilke, nekemu našemu uslužbencu pa so ukradli 7000 lir. Meni so odnesli barometer, odeje, rjuhe, posteljno torbico in razno drugo drobnarijo. Šele pozneje smo ugotovili, kako nesramno so nas prevarali. Še danes se jezim, da sem se jim dal tako potegniti!“

Osvobojeni samostan so partizani vrnili kartuzijskim menihom, ki jih ni odslej nihče več vznemirjal.

(Pripomba: Ob zaključku teh nekaj posebnih in še neznanih poglavij znova prosim vse, da sporoče morebitne pomanjkljivosti, predvsem napake pisanja, pa tudi morebitna potrebna pojasnila in dopolnila.)

(O bitki v Mihovem in dogodkih v Pletterjah so prispevali poleg mnogih z drobnimi pojasnili predvsem: Pepca Lipaj s Prežeka, sedaj Nagode, Ljubljana, 13. febr. 1956 in 21. marca 1956. - Franc Marc, kapetan NOV, Mihovo, v oktobru 1956. - Jože Bakš, Kira (Cerov log), 4. jul. 1964; 1. jul. 1973 in 20. jul. 1974. - Žan Mikec, Mihovo, 31. maja 1969 in 1. jul. 1973. Josip E. Leopold - Lavov, Kartuzija Pletterje in partizani, Ljubljana, 1953, str. 54.)

Ob zaključku teh nekaj posebnih in doslej še neznanih poglavij o naših osvobodilnih bojih na področju Gorjanec in širši dolini Krke se vsem, ki so kakor koli prispevali k raziskavam, najtopleje zahvaljujem. Obenem znova prosim vse, da sporoče morebitne pomanjkljivosti, predvsem napake v pisanju, pa tudi morebitna koristna pojasnila in dopolnila.

Zadnje dni v oktobru 1942, torej že mesec dni pred izdajo in procesom na Javorovici, so vaščani z Javorovice zaradi alarma o prodiranju ustašev čez Gorjanec z inmetjem in živino zbežali s svojih domov. Režkin oče Jože Zagorc se je z družino preselil na ženin dom v Groblje. Ves mesec se je, tako kot drugi vaščani, podnevi vračal domov, obdeloval zemljo in pospravljat letino. Ko je tako s hčerko Rezko med ofenzivo prišel s košem na Javorovico po jabolka, ga je sosed Anton Zoretič ves razburjen klical k svojemu kopiču sena. Meneč, da ima Zoretič kačo, je Zagorc za hčerko Rezko pohitel pogledat. Hčerka je še videla partizanovo glavo z velikimi svetlimi očmi, ki se je naglo skrila v mrvi in je pogledala iz nje puška cev. Ne vedoč, za kaj gre, je presenečeni Zagorc, ki je videl samo cev, s puško izvlekel iz sena partizana in puško odvrigel. Zoretič je jetnika preiskal in v nahrbtniku našel bombe. Zbirali so se vaščani. Zagorceva pa sta sovrnila k svojemu sadju.

Jetnika je Zoretič na Škedljevem dvorišču z Antonom Furarjem - Hodnikom zvezal. Zagorceva sta še videla ta prizor, ko sta s košem jabolk zapuščala Javorovico. Pod Pletterjami pa sta na cesti, ki pelje v Šentjerneji, pred seboj zagledala Zoretiča in Franca Župana - Reclja, kako vodita zvezanega jetnika. Zagorceva sta se namreč vračala po daljši poti skozi Stene in Apnenik, oni z jetnikom pa po bližnjici.

Zaradi te izdaje je Cankarjeva brigada, če ne morda bataljon, v soboto 14. novembra prišla Antona Furarja - Hodnika, Franca Župana - Reclja in - ob dveh ponoči na nedeljo - pripeljala tudi Jožeta Zagorca iz Grobelj. Anton Zoretič se je zatekel k Italijanom, Franc Župan - Reclji pa ponoči ušel partizanski straži na Javorovici. Če bi se Jože Zagorc čutil krivega, bi se gotovo tudi on umaknil na varno, pravi hčerka.

Anton Furar - Hodnik je bil kljub hudi krivdi iz posebnih razlogov oproščen. Jože Zagorc pa, ki je vzel partizanovo puško in jo zavrgel - druge krivde ni imel - pa je bil ob devetih dopoldne v nedeljo 15. novembra obsojen in ustreljen. Obsodbo je podpisal Blisk. Ob enajstih je prijahal na Javorovico partizanski kurir po Zagorca, ki bi moral na brigadno poveljstvo in nato v brigado, pa je bil že dve uri mrtev. Priča Rezka Zagorceva torej takole povpravlja tri napačne trditve v podlistku: Jože Zagorc ni bil „glavni krivec“, ni „ujetnika spravil v sovražnikove roke“ in „ni po izdaji pobegnil“. Zdi se, da je Zagorca že v preiskavi prejšnji dan v njegovi odsotnosti kaka priča, reševaje samo sebe, po krivici obremenila.

Janez Župan - Jurjevec in Martin Simončič sta bila pred istim sodiščem zaradi drugih grehov: Jurjevec je bil oproščen, Simončič pa v odsotnosti obsojen na smrt zaradi sodelovanja z belo gardo. Za poročila tov. Rezki Zagorcevi iskrena hvala. Enako hvala tudi za številne druge dragocene informacije.

Na romskem dopustu je prišlo do krvavega obračuna, storilec na begu

28. junija popoldne so se v gostilni Vahčić v Cerkljah zbrali Romi. Bila jih je večja skupina, med njimi tudi gostje, ki so prišli na obisk iz naselja Coklovca pri Semiču. Po temeljitem popivanju so se vsi skupaj napotili proti Črešnjicam, toda v bližini vaškega križišča je prišlo do obračuna.

Rusten Koca, star 34 let, ki je iz Coklovca prišel na krški konec skupaj s 25-letno Cvetko Hudorovac, svojo nezakonito ženo, je naenkrat potegnil nož in trikrat zabodel „žensko“. Zadel jo je v stegno, v roko in od zadaj v prsni koš. Še bi jo zdeloval z nožem, če ne bi drugi očividci napadene branili.

Obisk se je končal tako, da so hudo poškodovano Cvetko odpeljali v bolnišnico. Rusten Koca pa je takoj po poskusu uboja izginil v neznanu. Za njim je razpisana tiralica. Vzrok obračuna še ni znan, gotovo pa je, da je Cvetkini nesreči pripomogla zaradi alkohola razgreta kri.

NEZAKONITO ODPUSČEN

Branko Derganc, v. d. vodje krojilnice v novomeški tovarni NOVOTEKS bo ostal v kolektivu. Tako odločitev je 1. julija razglasilo sodišče združenega dela v Novem mestu, potem ko je ugotovilo, da je bil Derganc nezakonito izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja. Očitali so mu, da si je pisal nadure, ki jih ni opravil in da je zlorabil položaj. V tovarni so postopek zoper Derganca vodili na nezakoniti in neveljavni način. Z odločbo sodišča združenega dela bo Branko Derganc ostal v kolektivu na istem delovnem mestu. O tej zadevi, ki je precej razburila novomeske duhove, bomo prihodnjič več poročali.

Franc Gregorčič z 8 kg težkim krapom, ki ga je vlekkel na breg več kot pol ure.

Krap in pol

Baje so v Rinži celo ne koliko večji krap!

Član ribiške družine Kočevje Franc Gregorčič je v petek, 20. junija, ujel v Rinži doslej največjega krapa. Tehtal je 8 kg in je bil dolg 65 centimetrov. Krap je eden izmed tistih, ki jih ribiči vložijo v Rinžo leta 1968. Domnevajo, da so nekateri dosegli težo tudi do 10 kilogramov.

Ribiči skrbijo za stalež rib v Rinži z vlaganjem mladice. Lani sko jesen in letos so vložili v okrog 4000 krapovih mladice, okoli 6000 smučev, 310 porcijskih krapov, 100 belih amurjev in 900 porcijskih kalifornijskih postrvi (šarenk), ki so namenjeni takojšnjemu ulovu.

Če bo Rinža ostala čistata, se pravi, če ne bo prišlo do novega zastrupljanja rib z odpadkami, se kočevskim ribičem obetajo lepši časi, vsem pa bo ribolov pritegnil. Rinžo tudi marsikaterega turistov.

FRANCE BR...

Zmaga borca Rudija

31. maja letos so Rudiju Pintarju, direktorju novomeskega hotela Metropol, zataknil na Bazi 20 za zavihek sukničja značko člana Zveze komunistov. Ni bila navadna značka, če temu lahko sploh tako rečemo, Pintar je bil ti stega dne eden od 170 članov Zveze komunistov v novomeski občini, ki s partijo žive, dihajo in so ji zvesti že 30 let.

Leta fašizma in nacizma so Rudija Pintarja zatekla, ko je končal meščansko šolo in ko se je nameraval vpisati v srednjo tehniško šolo strojne smeri. Zelja je eno, biti koristen domovini in svojemu prepričanju pa drugo, in tako se je 17-letni Rudi septembra 1943 znašel v partizanskih vrstah, kjer je v 12. SNOUB napredoval od četnega obveščevalca do vodje obveščevalnega centra te brigade.

Ko Pintar pobrskal med spomini iz tega razburkanega obdobja, noče izbrati določene dohodke, pove samo, da so obveščevalci vedno dobesedno nosili glavo v torbi. Žrtve med njimi so bile tako pogoste, da je skorajda zmanjkalo kadrov. Preživeli so samo najbolj prekaljeni. Rudi Pintar ima danes 49 let.

Najbrž bi se Rudi za celo življenje odločil za poklic, ki ga je zastavil v NOB, in bi se danes bržkone pogovarjali s polkovnikom JLA Pintarjem, če ne bi bilo dogodka na dan osmega aprila 1945, ko je težka mina iz sovražnikovega minometa presekala njegovo vojaško življenjsko pot.

Ko je novembra 1945 prišel iz Barija v Italijo, se je na pol ozdravil, (do danes je Rudi zaradi tiste mine, ki je padla nanj in na Vinkov vrh pri Žužemberku, prebil že 16 operacij) vpisal v administrativno-knjigovodski tečaj IV. armade. Seveda ga je uspešno končal.

Tako betežnega ga je našel klic Dolenjske, še posebej, ker mu je tajnik sindikata rekel: „Rudi, ne bi bilo slabo, če bi šel v Smarješke. Malo se zdravi in malo delaj!“

In Rudi je delal, voda je zdravila rane, klic domovine v obnovi pa ga je želel tudi na Primorskem, dokler se ni dokončno ustalil v dolenjskih vodah – februarja 1953 je postal direktor hotela Metropol, kar je še dandanes. Dvaindvajset let.

Rudi Pintar, udeleženec NOB, trideset let komunist, diplomant dveletne hotelirske šole v Ljubljani (končal jo je po vojni), 90-odstotni invalid, rezervni kapetan prvega razreda in tako dalje in tako dalje, je po mnenju moje generacije, ki je bila takrat, ko se je on začel bojevati, še v pleničkah, resnično dosegel toliko osebnih zmag, da zasluži mesto v rubriki „Portret tedna“. In ni naključje, da je objavljen ravno ob dnevu borca.

Rudi je namreč zmagoval med NOB in, kar je zelo važno, tudi v kasnejšem življenju. Samo trdna volja lahko premaga težko mino iz kvizlinskega minometa, ki te naredi 90-odstotnega invalida.

MARJAN BAUER

NOVA PLANINSKA TRIM POT

Priljubljeni odbor za proslavo dneva borca in planinsko društvo Lisca Sevnica bosta jutri odprli planinsko trimsko pot po sevnški občini. Pot je dolga 80 km, postojanke pa so opremljene z žigi in vpisnimi knjigami. Pohod šteje za pridobitev zlatega ali srebrnega čevljička. Vsak udeleženec otvoritve poti bo dobil dnevnik in spominsko trim značko. Ker sovпада prireditelj s proslavo dneva borca, pot pa vodi mimo vrsto spomenikov iz NOB, bodo udeleženci na ta dan obiskali večino partizanskih in drugih spomenikov. Osrednja proslava pohodnikov bo jutri v Sevnici ob 18. uri, zatem pa bo pri Taborniškem domu pripravljen za vse udeležence partizanski golaž.

NOVOMEŠČANI PRESITI PIŠČANCEV!

Tistemu kupcu ali trgovcu, ki sta se mu pokvarila dva oskubena in zavita piščanca, katera je potlej 25. junija vrgetl v smetnjak (na posnetku v okvirju) v Dilančevih ulici, bi kazalo kupiti dve jajci, da bi iz njiju izvalil dva piščanca. Tokrat živa!

To ni prizor iz kakšne džungle, temveč Aličevega vrta, kamor je spravil vse korenine stoletne sekvoje s sevnškega gradu. Manjše je uporabil za razne lestenice, večje pa za celotno opremo dnevne sobe. (Foto: Zeleznik)

JUTRI SLAVJE GASILCEV

Industrijsko gasilsko društvo Rudnik-Itas na Rudniku pri Kočevju bo jutri, 4. julija, slavilo 50-letnico obstoja z otvoritvijo novega gasilskega doma, ki so ga zgradili gasilci s prostovoljnimi delom. Ob tej priložnosti bodo tudi parada in vaje, zaslužnim gasilcem pa bodo podelili priznanja, odlikovanja in plakete. Na proslavo so vabljena vsa gasilska društva iz občine in še GD iz Prezida na Hrvaškem. Na svečanosti, ki bo posvečena tudi prazniku krajevne skupnosti Rudnik-Salka vas in 30-letnici osvoboditve, bodo govorili direktor ITAS Franc Korelec, predsednik KS Rudnik-Salka vas Nace Kameš in poveljnik IGD Franc Kužnik.

Ljubezen v delu...

Sevnški invalidi so razstavljali

V nedeljo popoldne je sevnško društvo invalidov priredilo razstavo del svojih članov in prijetno zabavo pod kozolcem na Gornjem Brezovem.

Največ svojih izdelkov iz, kot temu sam pravi, dooblikovanih korenin je razstavil Karel Alič, nekdanji iznajditelj in upokojeni rudarski tehnični direktor. Večina njegovih izdelkov je iz korenin sekvoje, ki se je posušila na sevnškem gradu. Kakšna je želja invalidov do ustvarjanja, kaže primer invalida brez rok iz Divače, ki je kar s čopičem med zobmi ovekovečil prizor z železniške postaje. Nekatere izdelke so pokazali tudi oskrbovalci doma počitark iz Impoljce. Alojz Musar je pokazal drobne pletene predmete iz šibja, Anica Radej prtičke, Viktorija Zvegljič žganice, Franci Zupet iz Podboršta pri Sentjanžu pa ravno tako prtičke.

Sevnški invalidi so na družabno srečanje povabili invalide iz vse Slo-

venije. Pozivu so se odzvali člani iz ljubljanskih občin in Celja. Tajnik Zveze slovenskih invalidov Franc Štajnar nam je dejal, da z ustanavljanjem društev invalidov na Dolenjskem nimajo sreče. Doslej so takšna društva ustanovili že v 35 slovenskih občinah. Kjer imajo društva, skušajo članom kar najbolj ustrezno pomagati, da se uspešno uveljavijo v družbi. Kako si to srčno želijo, je lepo pokazala razstava, žal se prireditve niso udeležili predstavniki sevnškega javnega življenja.

A. ZELEZNIK

Finžgarjeva Prerokovana

Kmalu v podlistku ena najlepših povesti

Po podlistku na predzadnji strani „O svobodni republiki pod Gorjanci in njenem kirovskem junaku Piparju Baksetu“ katerega nadaljevanja se iztekajo, bomo začeli v Dolenjskem listu v nadaljevanjih objavljati eno najbolj uspešnih del pisatelja Frana Saleškega Finžgarja povest Prerokovana. To delo, ki sodi med naše najlepše kmečke povesti, se odlikuje po nadvse zanimivi vsebini, globokem pisateljevem poznavanju kmečkega človeka in življenja ter je še danes, toliko let po svojem nastanku, enako sveže in zanimivo branje. Bralec opozarjamo, naj ne zamude skorajšnjega začetka naše nove povesti.

Sedemnajstič Sutjeska

Letošnjega tabora v Šmihelu in Dolenjskih Toplicah se udeležuje 80 najboljših pionirjev

V torek se je v Šmihelu pri Novem mestu začel „Slovenski tabor Sutjeska '75“, ki se ga tokrat udeležujejo pionirji iz Ormoža, Cresa, Stupa pri Šaraju, Orahovca, Novega Sada, Titovega Velesa, Budve in Svilajna.

Osemdeset pionirjev in pionirk iz vseh republik in pokrajin bo pri nas do 21. julija, udeležili se bodo proslave ob dnevu borca na Gorjancih, praznovali bodo dneve vsitaje srbskega, črnogorskega in slovenskega naroda, od 15. do 19. julija pa bo v Dolenjskih Toplicah tradicionalni tabor.

Namen taborov Sutjeska, letošnji je že sedemnajsti po vrsti, je krepitev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, omogočiti medsebojno spoznavanje in

spoznavanje krajev, ki so bili žborec revolucije, srečanja z udeleženci NOB itd. Vsako delegacijo sestavljajo 10 najboljših pionirjev in pionirk pokrajino.

IZSELJENCI PRIDEJO

V sredo, 9. julija, bo obiskalo Kočevje 250 rojakov iz Amerike. Prišli na obisk v staro domovino Kočevje bodo prišli iz smeri Dolenjskih Toplic ob 12. uri. Ustavili bodo pri spomeniku sredi mesta, kjer jih bodo pričakali domačini. Bodo rojake pozdravili in jim pripravili kratek kulturni program. Enournem postanku bodo izseljenci odpotovali v Ribnico.

Zgodovinski ostanki nekdanje rimske naselbine Neviodunum danesnjem Drnovem kažejo dokaj slabo podobo. Skrbno delo restavriratorjev hitro propada, kajti več spomenikov je že prevrnjenih. Njihovo okolje pa zapuščeno. (Foto: Franc Pavkovič)

Kronika

SODELOVANJE PO REPIŠKO

Mara Repiška je bila v službi marljiva kot čebela v panju. Delala je več, kot je bilo potrebno, in mnogo več, kot je dobila plačano. Vsi repiški vidnejši ljudje so o njenem delu govorili z nepreveliko mero zadovoljstva in navdušenja, kajti če bi ji priznali marljivost in delavnost, bi morali to dokazati tudi z denarjem, ki pa ga v Repičevi dragi ni nikoli dovolj, kadar teče beseda o pametnih rečeh (najdejo pa se dinarčki za pogostitve in veselice podobne zvrsti).

Mara Repiška je stanovala v kletni sobici, in če ne bi bila tako pogumna, kot je bila, bi od strahu pred podganami in mišmi doživela več infarktov ali pretresov podobne smeri, v tem primeru pa bi lastnik bajte ostal brez dobrega stanovanjelačevalca. Roka se je

Mari Repiški skorajda osušila od pisanja prošenj za samsko, toda nevažno sobico kje v bloku, ki so kot gobe po dežju rasli jugovzhodno od Hitrokalca, toda vedno znova je dobivala odgovore, da mora pač razumeti, ker stanovanj ni toliko, da bi jih lahko vsi dobili. In Mara Repiška je bila potrpežljiva kot istrski oasel, zato je tiho prenašala vlogo, majhno plačo in mrak pozimi.

Potem so ji nekega lepega sončnega dne ponudili službo v Zgornji Repičevi dragi. Podobno službo, kot jo je opravljala doslej, pripravljeno pa so ji bili odšteti tudi nekaj dinarjev več, kot jih je dobivala v kuverti v Repičevi dragi. Mara Repiška je dolgo časa premišljevala o mikavni ponudbi, premišljevala tako mučno, da je velikokrat slišala cerkveni

zvonik tolči tretjo uro zjutraj. Nato je sporočila odgovornim Repičanom, da gre, da ne more več vzdržati in da je vsega sita, a tudi sprememba zraka ji bo prišla prav.

Odgovorni Repičani so staknili glave, sklicali nekaj hitrih sestankov z namenom, da bi obdržali Maro Repiško v svojem kraju, kajti morali so priznati, da tako pridne delavke ni daleč naokoli. Sekretar samoupravne interesne stanovanske skupnosti jo je lastnočno obiskal že drugi dan in ji izročil sklep, s katerim ji je dodeljeno dvosobno stanovanje v novem bloku ob Hitrokalu, tajnik občinske skupščine pa ji je dve uri govoril o tem, kako dobra delavka je, da je nenadomestljiva in nenadkriljiva in da povišanje njenega osebnega dohodka ne

predstavlja nič v občinskem proračunu. Da, to povišanje je pljunek v morje. Zabenkali so tudi na njena krajevna čustva, češ da bo njen odhod povzročil zastoj filmske dejavnosti za najmanj pet let vnaprej in naj vendar gleda tudi na prihajajoče rodove.

In Mara Repiška je ostala v Repičevi dragi. Zgornjerepičani so preklinjali, ker ni prišla k njim, Repičani pa so kleli Maro Repiško, izgubo dvosobnega stanovanja, ki je bilo namenjeno za sindikalista, a tudi denar, ki so ga namenili za povečanje plače. Mislili so ga namreč porabiti za piknik ob srečanju pobratenih mest. Edina tolažba jim je bila ta, da Zgornjerepičani niso dobili Mare Repiške.

TONE GAŠPERIČ